

دا ته بھایک خؤ
ل نأ خؤك هت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

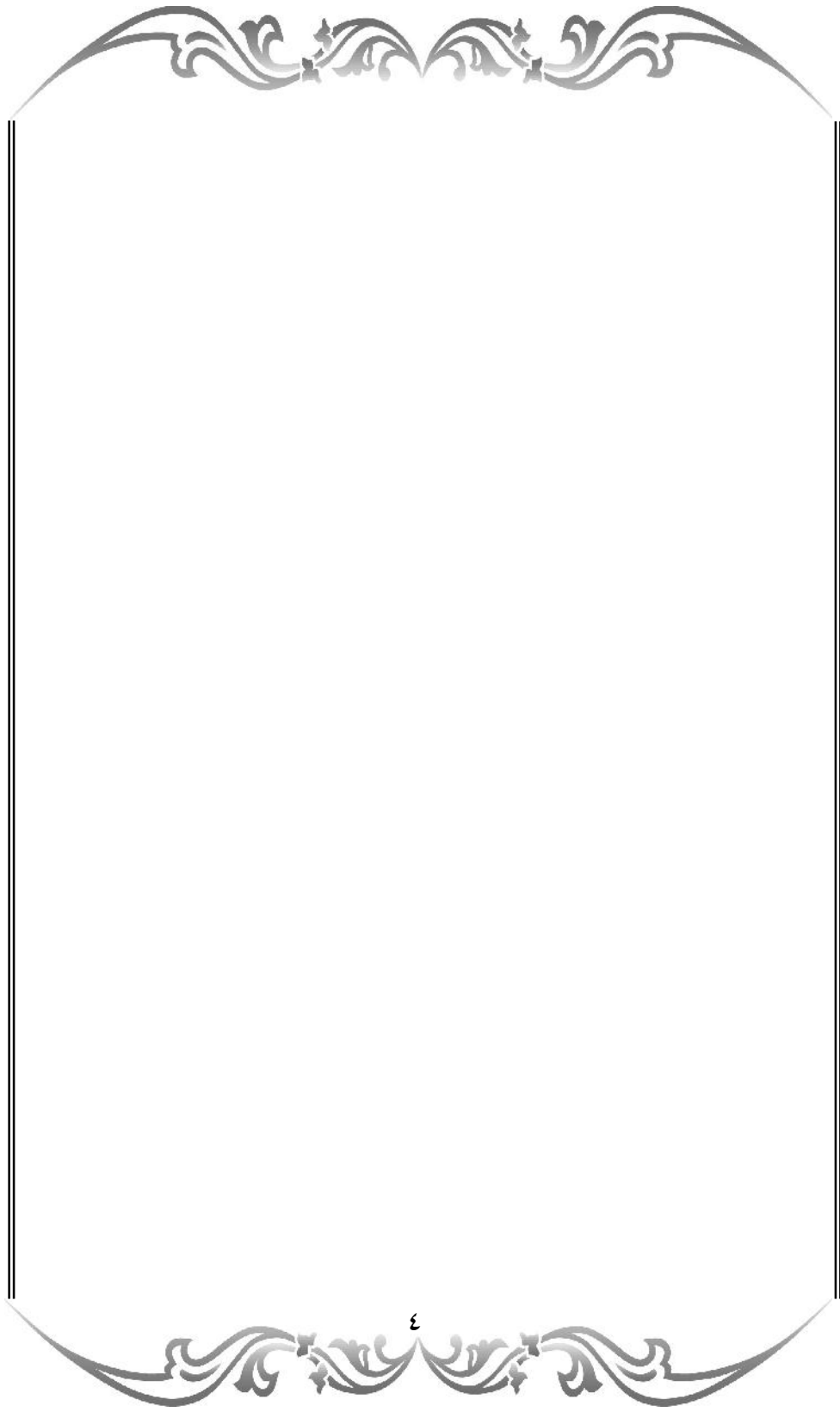
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: ﴿إِنَّهُ لَيَأْتِي الرَّجُلُ الْعَظِيمُ السَّمِينُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَزِنُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ، أَقْرَأُوا: فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا﴾

رواه مسلم

**دا تە بەھايى خۇ
ل نك خودى ھەبىت**

**بەرھەنگرنا
تەھسىن ئىبراھىم دۆكى**

ل دهسټپټيکي:

**نهوین هه سهنگا خو
ل نک خودی هه بوو**

ب رهخ وئ میترگا بهحهشتی شه ئەوا خودی ژ کهره ما خو د قئ دنیا یا مه دا دانای،
ل نیزیکی وئ پارچه یا بهخته وهر ژ عهردی، ئەوا پیغه مبهری خوشتشی د ژیا نا وی دا
ل سهر پشته خو هلگرتی، وپشتی مرنا وی ئەو د ناڤ زکی خو دا هواندی، ریتزا ئیکی
ژ قئ کتیبی مه دهست پی کر.. وئ ههگر هه نقیسه رهکی مافی گه شیبینی ههبت کو
نقیسینا وی پشکه کا مهزن ژ وئ ئارمانجی ب دهست خو شه بینت یا وی بو خو دانای،
بو مه ژی ههیه ئەم دگه شیبین بین کو ئەڤ نقیسینا مه بگه هته وئ ئارمانجا مه ل بهرا
خو دانای دهمی مه دهست ب نقیسینا وئ کری:

* کو مه ل نک خودایی خو سهنگه کا گران، (وده زنه کی)
ب بها ههبت، ئەهگر چ هه ژیکه رین دنیا یی قئ سهنگی
-ب دیتنا خو یا کورت- نه بینن، وچو هزران بو نه کهن
ژی..

* کو ئەڤ گوتنن مه کاره کی بهرچاڤ د دل وگیانی وان
کهسان ژی دا ههبت بینن ژ قئ مه سه لا گرنگ دبی ناگهه،
مه سه لا کو دقیت ئەو کاره کی وهسا بکهن سهنگی وان پی
ل نک خودی گران ببت.

ژ بهر کو رۆژه کا (حه تمی) یا کو هه ر دئ ئیت، ل بهرا مه هه مییان هه یه، رهنگی
کیشان و بهادارییی تیدا دئته گوهارتن، وئهو وهکی وی رهنگی نابت یی ئەم ئەڤرۆ

دیینین، تو دئ بینی هندهک کهس وئ رۆژی دئ ئین د دنیا یی دا سهرتبلان هممیان ئیشارهت ددایی، وجهی ئەو چووبانی ههیی ونهیی ئەو بوون، ژ بهر کو خه لکی دنیا یی هزر دکر ئەو ژ وان چیا یان ب سهنگترن بین عهردی مه رادگرن.. هنگی دئ بینی ئەو دئ ئین، وسهنگا ئیک ژ وان گه لهک ژ یا پیشی یی -ل نک ههوه ئەفرۆ- سفاکتره:

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا﴾ (١٠٦) الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيْمُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾
 أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ فَبُطِئَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿١٠٥﴾ (الکهمف: ١٠٣-١٠٥).

ئهقه ژ بهر کو هنگی ئەو تشت نامینت یی ئەفرۆ بهاداری یی ددهته وان:

﴿يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيُقَالُونَ حِجْرًا مَّحْجُورًا﴾ (٢٣) وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِن عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُمْ نَارًا مَّنشُورًا ﴿٢٤﴾ (الفرقان: ٢٢-٢٣).

ل وی دهمی ههیشهکا نوی دهلات^(١)، وگهشه سپیدهیهکا دی کاری خو دکر؛ دا تیشکین خو ب سهر عهردی مه یی حیبهتی دا بهردهت، ل وی دهمی خودایی مهزن ب رهنگهکی بابهتی مهزنییا خو، دئته عهسمانی دنیا یی، دا دهستی خو بو بهنیین خو فهکته، وپیژته وان: کی ههیه داخوازهکی بو خو ژ من بکهت دا ئەز داخوازا وی بو وی ب جه- بینم.

ئەز ل جههکی نیزیکی ژ مینهرا پیغه مبهری خوشتی یی روینستی بووم، ومن بیریا وی زهمانی دکر دهمی هیشتا ئەف جهه یی (موته واضع)، ودویر ژ وان نهخش ونیگارین بیرا مروقی ل خه ملا دنیا یی دئینتهقه، ودلی ب جوانییا (مهجازی) یا سهرفه سهرفه -وهکی شیخین مه بین زاهد ناف لی دکر- گری ددهت، دهمی کومهکا هلبژارتی ژ جیلی نمونه یی د دیروکا مروقی نیی دا، کو جیلی صهحاییین پیغه مبهری بوو -سلاف لی بن-

(١) کو ههیشا جومادایا ئیکتی بوو ژ سالا ١٤٣٤ مشهختی (١٣ ئادارا ٢٠١٣ ز)، دهمی ئەم ل مرگهفتا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ل نیزیکی مینهرا وی دروینستی.

ل قى جہی، دھاتن ودچوون، و ل دۆر رېبهرى خو بى خوشتقى كۆم دېوون، و د فرمانا
وى دا رادوھستيان، بىتى كو دودلى رىكا خو ل نك وان ببىنت، يان دنيايى بارەك
د ژيانا وان دا ھەبت..

من ئەو ب چاقتى خەياللا خو ددیتن، ئەو خەياللا ئاستەنگین دەم و جہى دەرئاس
دكەت، و خو د سەر سال وزەمانىن درىژ را دھاقتىت.. من ئەو دیتن ھندەك كەس، ئەگەر
تە ئەو ب وئى تەرازىيى كىشابان، يا خەلكى دنيايى ل ھەمى زەمانان مرۆقان پى
دكىشن، دا بىنى وان چو سەنگا خو نىنە، بەلى ئەگەر تە ئەو ب تەرازىيا دورست
كىشابان، دا بىنى پىيىن ئىكى ژ ھەمىيان لەغەرتر ژ وان -د سەنگا خو دا- گەلەك
ژ چىايى ئوحدى دگرانترن، وەكى پىغەمبەرى -سلاف لى بن- د گوتنەكا خو دا پىيىن
عەبدللاھى كورپى مەسعوودى سەنگاندىن^(۱)، قىجا ھوین چ دىيژن بو ھندەكەين وەكى
ئەبووبەكر و عومەرى؟

ل قى دەمى.. ل سحارا دلشادىيى، و ل قى جہى.. ل مىرگا خوشتقىيى دلى، من
خەياللا وان كەسان كر ئەوین بو دىرۆكى بووینە شاهد كو:

* سەنگا مرۆقى نە ب ھندىيە كانى وى چەند ھەيە،
بەلكى ب ھندىيە كانى وى چەند داىە.

* وكو ھەر كەسەكى سەرى خو بو خودى ب تنى -نە كو بو
دنيايى- بچەمىنت، خودى سەرىن مەزن دى بو وى
چەمىنت.

ل قى جہى.. ھندەك مرۆق ل سەر دەستى پىغەمبەرى ھاتبوونە پەرودەدەكرن، ئىك
ژ وان د سەنگ و مەزنى و ھمەتا خو دا ب دەھان، يان سەدان، يان ھزاران بوو، وەكى
خودى ب خو د قورئانا خو دا شاھدەيى بو دای.. و ئەقرۆ -ل زەمانى ھىقى تىدا لاواز

(۱) وەكى ئەحمەد ژ عەلى قەدگۆھىزت.

بووين، وئارمانج بئالە بووين- مە چەند ھەوجەیی ب ھندئ ھەبە کو ئەم بېرا خۆل ئەوئین
ھە بېننە ڤە بېن سەنگا خۆل نک خودئ ھە، وپسپار بکەین:

■ ئەرئ ئەو چ تشت بوو سەنگا ئەوئین ھە ھندە ل نک خودئ
گران کری؟

■ وچاوا ئەم دئ شئین خۆب کاروانئ وان کەسان را گەھینین
بېن سەنگەکا گران ل نک خودئ ھە؟

ئەڤە دئ بابەتئ ڤئ نڤیسینا مە بت، ئەگەر خودئ ھەز بکەت^(۱).

مەدینا پئغەمبەری

پئنجشەنب ۲ جومادا ئیکئ ۱۴۳۴

۱۴ ئادارا ۲۰۱۳

(۱) بۆ بەرھەڤکرنا بابەتئ ڤئ کتیبئ ب ڤەنگەکئ سەرەکی مە پالدایسە سەر کتیبئا (ھبئ یا
ربح الإیمان) یا د. خالد أبو شادي، خودئ خئرا وی مەزن بکەت.

ل سەر پیکا گرانبهاییی..

خواندهقانیین هیژا:

ئەم خۆ بۆ پیغەمبەرەکی پال ددەین، وی قەت سستییهک د ژيانا خۆ دا نەزانیبوو..
وهەر کەسەکی ئەو نیاسی، یی گەهشتییە وی باودری کو ئەو مرۆقەکی (عەمەلی) بوو،
یەعنی: ئەو ژ وان مرۆقان بوو یین کریارا وان ژ گۆتتا وان پتر، لەو د هەمەت و عەزما
خۆ دا سەنگ و بهایی وی ژ یی ئوممەتەکا تمام پتر بوو، ئەبوو زەر دبیرت: مە پسیار
ژ پیغەمبەری -سلاڤ لی بن- کر: ئەری چاوا تە زانی کو تو پیغەمبەری؟ وی گۆت:
جارەکی ئەز ل بەر و بەتەنن مەکەهی بووم، دو ملیاکەت هاتنە نک من، ئیک هاتە
عەردی ویی دی ما د ناقبەرا عەرد و عەسمانی دا، وئیکی گۆتە هەقالی خۆ: ئەقە ئەو؟
یی دی گۆت: بەلی، وی گۆت: کانی وی بەرانبەر زەلامەکی بکیشە، وی ئەز کیشام من
ئەو هەلکیشا، پاشی گۆتی: کانی وی ب دەهان بکیشە، وی ئەز ب وان کیشام، من ئەو
هەلکیشان، پاشی گۆتی: وی ب هزاران بکیشە، وی ئەز ب وان کیشام، من ئەو
هەلکیشان، و من ئەو ددیتن هەر وەکی ئەو بەرانبەری من دودریان، ژ بەر سقکییا
تەرازیی، گۆت: قیجا ئیک ژ وان گۆتە هەقالی خۆ: ئەگەر تو وی بەرانبەر ئوممەتەکی
بکیشی، ئەو دی وان هەلکیشت^(۱).

ئەقە پیغەمبەری ئوممەتی بوو، و سەنگا ئوممەتی ژێ ژ سەنگا پیغەمبەرییە..
و ئەوین ل سەر دەستی وی هاتینە پەرودەدەکر، ئیک ژ وان ژێ ب دەهان بوو: **اللّٰه یکن**

(۱) بەزار و دارەمی قی حەدیسە فەدگوهیزن.

مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَكَرُونَ يَغْلِبُوا مَا تَتَّبِعُونَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِهِمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٦٥﴾ (الأنفال: ٦٥).. وئەوین ل سەر ریتکا وان دئین ژێ، دقیت ئیک ژ وان هەردەم کاری بۆ هندی بکەت بێتە خودانی بهایه کێ مهزن وسەنگه کا گران، و ب کیمیای رازی نەبت، ئیک ژ وان دوایان یێن خودی نیشا مه داین کو ئەو بۆ خو ژ وی بکەین ئەفەیه: ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُؤْمِنِينَ إِمَامًا﴾ (الفرقان: ٧٤) مهعنا: هممه تا مه دقیت نه ب تنی ل نک هندی پراوهستت کو ئەم ژ تهقواداران بێن، بهلکی دقیت ئەم ل ریزا پیشیایی بێن ژ وان.

ئەف رەنگی هۆسایه ژ مرۆفان، ژ بهر بلندییا باوهره خو، وموکییا پهروه دهییا خو، وگه له کییا رهسیدی خو، پایه وپیکا وان بلند دبت، وبهایی وان ل نک خودی زیده دبت.. وئەفرۆ مه ههوجه ییه کا زیده ب هندی ههیه ئەم کاری بۆ چاره سه رییا وان دهردان بکەین یێن دنیا بهرده ته دلین مه، دا ریتکی د ناچه را دلین خو وگه هشتنا نارمانجا پیروز دا فه کهین، نارمانجا کو ئەم ل سەر ریتکا گرانبهاییی بچین، هه تا ب سه رفه رازی بگه هینه بهحه شتا خودایی خو، ونه بینه ژ وان یێن رۆژا قیامه تی خودی چو سه نگی نه ده تی.

وچه تا ریتک ل بهر مه یا ئاشکه را بت، ودا مه بهایی خو ل نک خودی ههبت.. ئەفه ریتک بۆ وی یی بقییت قهست بکە تی.

خو ژ گونه هیڼ ناشکرا

وقه شارتی بده پاش

چونکی کارتیکرنه کا خراب، وشوینواره کی کریت، وی بی نیفله حییه کا مهزن د گونه هیڼ دا هیه، وهه ما بهسه بیژین: گونه هه دبتنه نه گهرا هندئ مرؤف د چاچی خودی دا بشکیت، وهایی وی ل نک مرؤقین جامیر ژئ دا بیته خواری، ونه وه دبتنه نه گهرا هندئ دهرگه هیڼ قهنجیسی ل بهر مرؤقی بیته گرتن، وخهم وکوفان ریکا خو بو دلئ وی بیین..

وتشتی ب فی رهنگی بت، ما یی هه ژئ هندئ نابت تو که ربا خو بهاقیتی؟

وتشتی مرؤف که ربا خو دهاقیتی، ما یی وهسا نابت مرؤف ژئ برهقت؟

گهلهک کهس هه نه ب چاقه کی کیم بهری خو ددنه گونه هیڼ، ودلین خو ب هندئ خوش دکهن کو نهف گونه هه یا بچوبکه چو نینه، ونهوا هه دئ ب توئی چت چو نینه، ونهوا هه -نه گهر یا کریت ژئ بت- قهیدی ناکهت؛ چونکی نهو دئ ب نیکا ب تنئ حسیب بت، نه وهکی خیرئ نهوا نیک ب دهان هتا هفت سهدان بهلکی پتران ژئ حسیب دبت.. ونهوا ب خو کهفتنا د گونه هیڼ دا -وهکی ژ هندهک پیشییتن مه دئبته قه گوهاستن- گهلهک خهسله تین کریت پیقه دئین:

◀ گونھ بئ ئەمرییا خودییه، وئەوی بئ ئەمرییا خودی بکەت خو ھیتزای
غەزەبا وی دکەت.

◀ گونھ دبتە ئەگەرا ھندئ کەیفە دوزمنئ مرۆقی یئ مەزنتەر کو ئبلیسە،
ب مرۆقی بیت.

◀ گونھ مرۆقی ژ ئارمانجا وی یا بلند کو بەحەشتە، دویر دکەت.

◀ وئەو وی ب نک جەھننەمی قە دبەت.

◀ و مرۆف ب کرنا گونھەئ نەخۆشییی دگەھینتە نەفسا خو، ئەوا گەلەک عەزیز
ل بەر وی.

◀ ھەر وەسا ئەو دبتە ئەگەرا ھندئ کو نەفسا وی یا پاقتز پیس بیت.

◀ وکرنا گونھەئ نەخۆشییی دگەھینتە وان ملیاکەتان ژئ یئین کارئ مرۆقی
دنقیسن و دپارێزن.

◀ وئەو ھەمی چیکرییان ل سەر خودانی خو دکەتە شاھد کو وی بئ ئەمرییا
خودایئ خو کریبە.

ودا کو مە بەیئ خو ل نک خودئ ھەبت، و حەتا ئەم خو
ژ کرنا گونھەئ بەدینە پاش، دقیت ئەم خو ل قان شوینوارێن کریت
یئین گونھەئ ئاگەھدار بکەین:

ئیک: گونھەئ حالئ مرۆف و مللەتان دگۆھۆرت:

چەند مرۆف و مللەت ھەبووینە خودئ ب نەمەتئین خو قەنجی د گەل کرپوویە، و حالئ
وان خۆش و بەرفرەھ کرپوویە، بەلئ دەمی وان ئەمرئ خودئ شکاندی، و د فەرمانا وی
نەھاتین، خودئ حال ل وان گوھارت، و مەسەلە ل بەر وان دەرئشیف کر، و ل شوینا وان

نعمه تین ئهو تیدا بهلا وموصیبهت ئینانه ریکا وان: ﴿ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾ وَنَعْمَ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٧﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخِرِينَ ﴿٢٨﴾ ﴾ (الدخان: ٢٥-٢٨) وئهغه نمونه یا ئیک ژ وان ملله تان بوو یین بی ئه مریبا خودی کری، کو ملله تی فیرعه ونی بوو، ئهو باغ ویستانین وان ههین، وئهو نعمه تین ئهو تیدا، هه می چوون، خودی ژئی ستانن، و ملله ته کی دی ل شوینا وان دانا.. وده می ئهو چوون نه عهرد ونه عهسمان ل سه ر وان ب خه م نه که فتن: ﴿ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾ ﴾ (الدخان: ٢٩).

رژا لهشکه ری موسلمانان (قویرس) ستاندى، سه حابی بی پیغه مبه ری (ئه بوو دهر دائی) کره گری، هنده کان گوتی: ته خیره ئه قرۆ تو دکه به گری، وئه قرۆ ئهو رۆژه یا خودی ئیسلام تیدا ب سه ر ئیخستی؟ وی گوت: مرۆف چ دبی بهانه ل بهر خودی ئه گهر وان بی ئه مریبا وی کر! یه عنی: ترسا فی سه حابی ئهو بوو، رۆژه ک بیت ئه ف ئوممه تا خودی ب سه ر که فتنی قه نجی د گهل کری، و سه ری خه لکی ل بهر چه ماندى، بی ئه مریبا خودی بکه ت، و ب نک گونه هی قه بچت، قیجا ئه ف بهایی وان هه ی نه مینت، وئهو د چاقین خودی دا بکه فن، و بی بها بمین!

وکه س ژ هه وه بلا نه بیژت: چاوا.. پانی ئه م دبینن کافر وخودان گونه ه ئه قرۆ ل یی بلندی، وخوداتین سه قی بی ل نزمییان دبی دهسته لائن، ئه گهر ئه فا هه واقع ژئی بت، هوین پی نه ئینه خاپاندن، و بزائن کو خودی سونه ته ک د به نیین خو دا هه یه دی بیژنی: (ئستدراج).

پیغه مبه ر -سلا ف لی بن- د گوتنه کا خو دا به حسی قی سونه تا خودایی دکه ت، و به رسفا وی گریکی دده ت ئه وا د هزرا هنده ک که سان دا په یدا دبت، ده می دی بیژت: ﴿ إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَىٰ مَعْصِيَةٍ مَا يُحِبُّ، فَإِنَّهَا هُوَ اسْتِدْرَاجٌ ﴾ یه عنی: ئه گهر ته دیت د سه ر گونه هکاریبا عه بدی را خودی ژ دنیا بی وی دده تی یا وی دقیت، تو بزانه ئهو

(ستدراجه) خودی د گهل دکهت.. (۱) وستدراج نهوه تو تو مکی بدانیه بهر نیچیرا خو، نه دا قهنجیپی لی بکهی وتیر بکهی، بهلکی دا تو وی زویتر بیخییه تهلپی، پاشی پیغه مبهری نهف نایه ته خواند: ﴿فَلَمَّا سُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمَ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿۴۴﴾﴾ (الأنعام: ۴۴) یه عنی: ده می وان پشت دایه نه می خودی مه دهرگه هین هه رزقه کی هه ل سهر وان شه کرن، و ل شوینا نه خوشیپی مه ژیارا وان خوش کر.. هتا ده می نهو هیپر وبه طران بووین ووان که یف ب وی قهنجیپی هاتی یا مه دای، ژ نشکه کی شه مه نهو ب عه زابی گرتن، ئیدی نهو ژ هه ر خیره کی بی هیقی بوون.

دو: گونه ژیارا خودانی بهرته نگ دکهت:

وهز نه کهن کو مه خسه دا مه ب بهرته نگیا ژیاری نهوه گونه هکار فه قیر دبت، یان بهریکا وی ژ مالی دنیا پی قالا دبت.. نه! بهرته نگیه کا نه خوشتر ژ قی بو ژیاری هه یه، چند مرۆف ته دیتینه ژ لای مالی شه د بی منهن، بهلی ده لیقه یه کا ب تنی ژی نهو هه ست ب خوشیا دلی وفره هییا نه فسی ناکهن، نهو هه می مالی وان هه ی نه شیت رحه تیبا نه فسی وته ناهیا دلی بده تی، لهو تو دینی نه م دحه مگینن، دلین وان هه رده م هه ست ب خه ربییه کا کوژهک دکهن، راسته گونه ه بو ده لیقه یه کا کورت خوشی وله ززه ته کا بهروه خت ل نک وان پهیدا دکهت، بهلی هه ر زوی نهو خوشی ل بهر وان غه واره دبت، نهو هه ست ب ته حلی وشه ر مزاریبا گونه هی دکهن.. نه شه نه گه ر نهو ژ وان نه بن یین گونه هی ئیکجار دل لی مراندی.

وبه سی گونه هیه خرابی کو نهو دلته نگیی د دلی خودانی دا پهیدا دکهت، وره ونه ق ورؤنا هییا باوره یی ژ سهر دیمی وی دبهت، لهو تو دینی نهو د چاقین چاکان دا دشکیت، ووی چو به ل نک وان نامینت.

(۱) نه حمه د قی حه دیسی ژ عوقبه یی کو ری عامری شه دگو هیزت.

ههڤالی پینغه مبهری -سلاف لی بن- (ئهبوو دهر داء) دبیترت: ئیک ژ ههوه بلا خو ژ هندئ بدته پاش کو دلین خودان باوهران له عننه تان ل وی ببارینن بیی ئهو پی بحه سییت، پاشی گوت: وهوسین دزانن ئهو ژ چیه؟ ئهو ژ هندیه ده می مرؤقه ک یی ب تنی بت بی ئه مریدا خودی دکهت، فیتجا خودی نه فیانا وی د هاقیتته دلین خودان باوهران بیی ئهو پی بحه سییت.

یه عنی: ئهو دئ هند خو بینت عه بدین خودی بین چاک حه ز ژ وی ناکهن، وئهو ل بهر وان یی ره شه.. بیی وی -یان وان- ته فسیره ک بو فی نه فیانی هه بت!

وگافا ئهو -ژ بهر گونه ها خو- گه هشته فی حه ددی، گه له ک کار وبارین وی بین دنیا یی ژی دئ تیک چن، و خودی سعوروی ناده تی، خوده یفه یی کوروی یه مانی دبیترت: هه ر ملله ته کی سفکییی ب حه فی خودی بکهت، خودی ئیکی وه سا دئ ل سه ر وان زال کهت کو سفکییی ب حه فی وان بکهت.

وهه ر ل سه ر فی بناخه یی عومه ری کوروی عه بدله زیزی گوتنه کا خو ئاڤا دکهت، ده می دبیترت: هه ر که سی ژ ترسین خه لکی دا فه رمانا ب باشییی وپاشفه برنا ژ خرابییی به یلت، خودی هه یبه تا گوهدارییی دئ ژئ ستینت، فیتجا عه یالی وی وئهو که سین ل بن ده ستی وی دئ سفکییی ب فه رمانین وی که ن.

ووان هه ردووان ئه ف (بناخه یه) ژ گوتنه کا پینغه مبهری خودی -سلاف لی بن- وه رگرییه ده می دبیترت: ﴿لَا يُصِيبُ عَبْدًا نَكْبَةً فَمَا فَوْقَهَا أَوْ دُونَهَا إِلَّا بَدَنٌ، وَمَا يَعْفُو اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرَ﴾^(۱) یه عنی: هه ر به لایه کا دئیتته سه ری عه بدی، یا بچوبک بت یان یا مه زن بت، ژ بهر گونه هه ک ژ گونه هین وییه، وچه ند گونه هه هه نه خودی مرؤقی پی ناگرت ژی! و خودانین دلین زیندی ژ مرؤقین خودی ئه ف چه نده باش دزانی، له و ئیکی وه کی

(۱) ترمذی فی حه دیسی ژ ئهبوو موساییی ئه شعهری فه دگوهیترت.

سوفیانی تهوری دگوت: ژ نهخلاقنی ژنکا خو، ودهوارا خو، ومشکئی مالا خو، نهز گونهها خو دزانم!

گاڤا ته دیت تبیعهتی ژنکا ته د گهل ته نهخوش بوو، یان تورمیپلا ته خو نهقوله کر، یان مشکهک کفته مالا ته.. نیمامی زاهد سوفیانی تهوری دبیتزه ته: بهری ههر تشتهکی بهری خو بده کارئ خو، دیاره ته گونهها کری، قیجا خودی قیایه ب قئی نهخوشیپی ته جزا بدهت!

سأ: گونهه دوزمناتیپی پهیدا دکهت:

دوزمناتیپی د ناقبهرا مروقی ونهفسا وی دا، نهوا دبتنه نهگهرا بیتنهنگیسی، ودوزمناتیپی د ناقبهرا مروقی وخه لکی دا ژی، نهوا دبتنه نهگهرا شهر ولیککهفتنی، خودی بهحسی نهگهرا وی نهیارهتیپی بو مه ناشکهرا دکهت نهوا کهفتیپه ناقبهرا دهسته کین فهلان، ودبیتزت: ﴿وَمِنَ الذِّیْنَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُکَیْ أَحَدْنَا مِیثَاقَهُمْ فَکَسَبُوا حَقًّا مَّآذِکُمْ بِهٖ فَآغْرَبْنَا بَیْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ اِلَیَّ یَوْمَ الْقِیَمَةِ وَسَوْفَ یُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا کَانُوْا یَصْنَعُوْنَ ﴿۱۴﴾﴾ (المائدة: ۱۴) وئیایهت یا ناشکهرایه کو دهمی وان پشت دایه کیتابا خودی نهوا بیرا وان ل حهقیبی دئیناقه خودی ناگری کهر ب ونهقیانی د ناقبهرا وان دا گهش کر، و ل بهر سیبهرا قئی ئایهتی (شیخ الإسلام ابن تیمیه) دبیتزت: ههر گافهکا مروقان هندهک ژ وی هیتلا یا خودی فهرمان پی ل وان کری، کهر ب ونهقیان د ناقبهرا وان دا پهیدا دبت.

بهلی گرفتارییا مه نهوه ژیانا (ماددی) گهلهک جارن چاقین مه ژ قان نهگهرین قهشارتی د پشت کاران را دگرت، وناهیتل نم وان بینن.

چار: گونهه ناهیتل مروق خوشیپی ژ عیبادهتی بینت:

چ نهو وی ئیکجار ژ کرنا عیبادهتی بدهته پاش، یان نههیتل نهو تام بکهته شرنییا عیبادهتی، گاڤا ته دیت لهشی ته ژ کرنا عیبادهتهکی فهرض یان هتا پی سوننهت گران

دیت، یان تو یی عیباده ته کی دکه ی بهلی تو چو تامی ژئی وه رناگری، تو بزانه ئه و ژ بی ئیفله حییا گونه هه کا ته یه. . جاره کی له شی سو فیانی ته وری چاره یقان ژ رابوونا ل شه شی بو کرنا عیباده تی گران بوو، وی گوت: نه ز دزانم ئه و ژ بهر کیژ گونه ها من بوو.

وساله ک د سهر مه کحولی را بو ری بیی ئه و جاره کا ب تنی ژئی ژ ترسین خودی دا بکته ته گری، وی گوت: نه فه ژ بهر هندئ بوو جاره کی من زه لامه ک دیت ژ ترسین خودی دا دکره گری، من گوت: نه فه بو ریمه تی بیی قی کاری دکته.

وموحه ممه دئ کورئ سیرینی جاره کی سهره دهینه کی که فته سجنی، وی گوت: نه فه ژ بهر هندئ بوو بهری چل سالان من تان ب مفلسیبیی دا مروقه کی فه قیر.

د ئیک ژ سه رهاتی بیین سرائیلییان دا هاتییه دبیزن: زه لامه کی گوت: چهند نه ز بیی نه مرییا خودی دکهم، وئو من عقوبه نادهت، ئینا دهنگه ک هاتی: چهند نه ز ته عقوبه ددهم و تو بیی ناحه سیییی!!

به لی د ناف عقوبه بیین خودی دا بو مروقان هنده ک عقوبه هه نه خودان پیی ناحه سیییی یان خو لی ناگه هدار ناکته، ژ وان ئه وه مروث چو خوشی و تامی ژ کرنا عیباده تی نه بینت، ودلی خو ب هندئ خوش بکته کو ئه و بیی عیباده تی دکته، چاقین وی هشک بین ورؤندکان ژ ترسا خودی دا نه بارینن، ودلی وی رهق بیت وئیدی وه عطا وگوتنن نازک کاری لی نه کهن. . نه فه ژ عقوبه بیین خودی بیین فه شارینه بو گونه هکاران، له و ئیک ژ وان دو عاییین بو مه هاتینه فه گوهاستن (بیین مهئشور) نه فه یه: یا ره بیی نه ز خو ب ته دپاریزم ژ چاقین رؤندکان نه بارینن، و ژ دلی خوشووع تیدا نه بت.

پینج: گونه ب گونه هه که دئیت:

سه هلی کورئ عاصمی دبیزت: عقوبه یا گونه هه گونه هه. . یه عنی: نه گهر مروقی گونه هه ک کر، هنده ک جاران عقوبه یا وئ ئه وه خودی به ری وی دده ته گونه هه کا دی! وه کی زنجیری، گا فا ته دهستی خو هاقیته خه له که کی خه له کا دی دی د دویف دا ئیت.

ڦيڄا هشياري خو به!

گونه دبتنه نهگهرا هندى كو خودى رويى خو ژ مروڦى وهركيږت، وهه جار هكا خودى مروڦ هيتلا ب هيڦييا وي ونهفسا وي ڦه، نهو نهشيت خو بهرانبهه شهيطانى خو بگرت، زانايى ناقدار (بن قهيم) دبيتڙت: نهز ب خودى كهمه دوژمن هيڙشهكى نائينته سهه ته، ههتا پشتهڦان بهرى خو ژ ته وهرنهگيږت، ڦيڄا تو هزر نهكه شهيطان ب سههركهفت، بهلى ملياكهتې پارټڙان تو هيلايه ب تنى.

شهڙ: بل ئيفلهحييا گونههكارى ههمه چيكرميان ڦه دگرت:

زهلامهكى ل نك نهبوو هورهيرهى گوت: مروڦى زوردار ههما زورداريى ل خو ب تنى دكهت، نهبوو هورهيرهى گوتى: تو درهوان دكهى! نهز ب وي كهمه يى نهفسا من د دهستان دا طهير د هيلين خو دا ژ بهر زولما زالمى دموت.

ونهنسهى كورئ مالكى ژى دگوت: بزمنشك د كونا خو ڦه ژ لهغهرى ژ بهر زولما مروڦان دموت.

و ژ گوتنا ڦان ههردو سهحابييان ئاشكهرا دبت كو بئ ئيفلهحييا گونههى ناگههته گونههكارى ب تنى، بهلكى نهو خو دگههته هيوانى بئ نهزمان ژى..

- بوچى؟

- چونكى گونهها گونههكارى گهلهك جاران دبتنه نهگهرا هندى خودى دهركههين رهحما خو ل بهر خهلكى بگرت، ونه ژ عهردى ونه ژ عهسمانى رزقى نهدهت، تشتى دبتنه نهگهرا هندى كو خو هيوانى كيقى ژ برسان دا بموت.

ئيشهكا ڦهگر دئ نيته كهسهكى ل باژيرهكى، دئ بينى خهلكى باژيرهى ههمى دئ كهڦنه ترسهكا مهزن كو نهخوشيا وي ئيشى بگههته وان ژى، لهو دئ بينى نهو خو ژ وي مروڦى وجهى وي ددهنه پاش، وپاريزهكا دژوار ژ وي تشتى دكهن يى ئيش پيڦه دئيت،

بهلئی ئەو قەت ژ بێ ئیفلەحییبا گونەهکاری ناترسن، دەمێ د ناڤ وان دا پەیدا دبت،
 وئەو هەمی دلێ خۆ ب هندی خۆش دکەن کو ئەقە تشتەکه تابعی وییە، وەهەما ئەو
 خرابیی ل خۆ دکەت، و مادەم هۆسایە هەوجە ناکەت ئەم خۆ ژ وی بیاریژین.. هەر وەکی
 گونەه نه ئیشهکا فهگره.

پینەمبەر -سلاڤ لئ بن- د گۆتەکا خۆ دا بەحسێ گونەها هیلانا نھیژا ب جماعت
 دکەت، کو مخابن ل نک گەلەک ژ مە ئەقروکە هەما ئەو هەر نه گونەهە، دبیترت: دلێ
 من دچتی ئەز فەرمانێ بکەم دار بیئە کو مکرن، پاشی فەرمانێ ب نھیژی بکەم کو بانگ
 بو بیئەدان، پاشی فەرمانێ ل زەلامەکی بکەم کو نھیژی ل بەرا خەلکی بکەت، پاشی ئەز
 بچم بەرێ خۆ بدەمە وان زەلامان بیئە نههاتینە نھیژی.. ومالین وان ب سەر وان دا
 بسۆژم (۱).

- بۆچی؟

- چونکی ئیشهکا فهگر ل نک وان هەیه ئەگەر کونترۆل ل سەر نهئیتەکرن خەطەرا وی
 دئ گەهته خەلکی هەمی، وی ئیفلەحییبا وی خۆ دئ ب سەر حیوانەتین بی ئەزمان
 ژێ دا ئیت.

حەفت: گونەه دلێ دمرینت:

موحه مەدئ کورێ واسعی دگۆت: گونەها ل سەر گونەهێ دلێ دمرینت. یهعنی:
 ئەگەر گونەه بو مرۆقەکی بوو تبعەت، دلێ وی دئ مرت، وسەعیدی کورێ موسەییبی
 ژێ دەمێ گۆتتا عەبدلمەلکی کورێ مەروانی گەهشتیی، دەمێ گۆتی: ئەز یی وە لئ
 هاتیم ئیدی کە یفا من ب وی باشیی نائیت یا ئەز دکەم، وئەز ل سەر وی گونەهێ ژێ
 ب خەم ناکەم یا ئەز دکەم.. سەعیدی گۆت: ئی گافئ دلێ وی مر.

(۱) بوخاری ئی حەدیسێ ژ ئبن عەبباسی فه دگوهیزت.

ومرنا دلی هندهک نیشان بۆ هه‌نه، ژ وان:

◀ کهیفا مرۆڤ ب کرنا گۆنه‌هان دئیت، له‌و دئ بینهی ئەو گۆنه‌هین خۆ
ناشکەرا دکەت، وئەگەر کەس وی نه‌بینت ژئ پشتی هنگی ئەو وان
به‌لاڤ دکەت.

◀ ڤیانا گۆنه‌کاران د دلئ وی دا په‌یدا دبت، وده‌می ئەو وان دینهت دیمئ
وی گەش دبت، ودلئ وی خۆش دبت.

◀ گاڤا ئەو مرۆڤین خێرخواز وعبیاده‌تکەر دینهت بۆ وی نه‌خۆش دبت،
چونکی وی کهیف ب وان نائیت، وئەو هەز ژ وان ناکەت.

◀ ئەو گۆنه‌هئ ل دویف گۆنه‌هئ دکەت، وقەت جارەکی ژ کاری خۆ په‌شیمان
نابت، وه‌زرا تۆبه‌کرنئ ناکەت.

◀ ئەگەر باشییەک یان عیباده‌تەک ژ دەستئ وی چوو، وئەو ڤی‌را نه‌گەهشت
ئەو ب خەم ناکەفت، و ل به‌ر وی ئەو هەر وه‌کی چو چئ نه‌بووی.

◀ ده‌می کارەکی کریت، یان گۆنه‌هەک ل نک وی دئیتە‌کرن، ئەو موبه‌کی
ژ خۆ شاش ناکەت، نه‌ ب دەست وده‌ڤئ ئەو وی کاری دگوه‌ڤرت، ونه
ب دلئ ئەو ژئ عیجز دبت.

هه‌شت: هه‌ندهک گۆنه‌ه. هه‌ندهک عیباده‌تان پویچ دکهن:

د ناڤ گۆنه‌هان دا هه‌ندهک گۆنه‌ه هه‌نه ده‌می تیکه‌لی عیباده‌ته‌کی دبن، چو خیری تی
ناهی‌لن، پیغه‌مبه‌ری -سلاڤ لی بن- دبیترت: ﴿رُبَّ صَائِمٍ لَّيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ، وَرُبَّ
قَائِمٍ لَّيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ﴾^(۱) یه‌عنی: دبت رۆژی‌گره‌ک هه‌بت بارا وی ژ رۆژی‌یا وی

(۱) ئبن ماجه ڤئ حه‌دیسئ ژ ئەبوو هوره‌یره‌ی ڤه‌دگوه‌یترت.

ب تنی برس بت، و دبت ئیکئی ب شەف بو کرنا عیبادهتی رابت وبارا وی ژ رابوونا وی
ب تنی نه نشستن بت.

رۆژیگرتن، و رابوونا ب شەفی بو کرنا عیبادهتی، دو ژ وان کارین باشن یین بهری
خودانی خو ددهنه بهحهشتی، ووی ل نک خودی ب بها دئین، بهلی هندەک گونهه
وهکی: غه ییه تی وریمه تییبی هه نه، ده می تیکه لی فان کارین باش دبن، وان پویج دکهن
وچو خیری تی ناهیلن.

قیجا بزانی گونهه چند زبانی دگه هینه خودانی خو.

نهه: گونهه ریکا هیلاکیه:

ده می مرۆف سه رهاتیبین ملله تین بۆرین د قورانی دا دخوینت، بو وی ناشکرا دبت
کو هه ر گونهه کا هه ی میراتی ملله ته کی ژ ملله تین بۆرینه، یین کو خودی ئەو ژ بهر وی
گونهه ی برینه هیلاکی، وشه رمزارییا دنیا یی وئاخره تی ئینایه ریکا وان.. سه رهاتیبیا
ملله تی نوو حی و عاد و شه موود و قه ومی لووطی وشوعه یی و فیرعه ونی بخوینن، دئ بینن
ژ بلی کوفرا وان ب ته وحیدئ- هه ر ئیک ژ وان ره نگه کی گونهه ی دکر، ئەو پی هاتنه
گرتن و تیرن، قیجا ئەو که سی وه کی وان وی گونهه ی بکه ت، ئەو یی ریکا وان بو خو
هل دبژرت، قیجا بلا حیبه تی نه بت ئەگه ر ئەو ژی وه کی وان هاته تیرن.

وتیرنا مرۆفی ئەو ئارمانجه یا شهیطانی هه ر ژ رۆژا ئیکئی یا بابی مه تیدا بوویه
مرۆقه کی خودان رح دانایه بهر سنگی خو، قیجا ئەگه ر ته بقیت که یفا دوژمنی خو ب خو
بینی، و ئارمانجا وی بو ب جه بینی، تو ویا ته دقیت! بهلی دویماهییی ژ خو پیقه تر
لۆمی ل که سی نه که.

دهه: گونهه کارئ سه رئ دکیشه دویماهییا خراب:

ودویماهییا خراب ئەوه مرۆف ل بهر مرنی بی ئەمرییا خودی هل بژرت، و ل سه ر
کوفری یان گونهه ی بچت، قیجا بگه هته رویره شی وشه رمزارییا ئەبه دی، و ب سه ربۆر

هاتییه زانین کو ئەو کەسێن ژینا خۆ هەمی یان پتر ب کرنا گۆنەهێ وێی ئەمرییا خودی
قە بۆراندی، دەمی کەفتینه بەر مرنی ئەزمانی وان ب حەقییی نەگەریایه، ووان گۆتنهکا
وہسا گۆتییه کو هینتیینی وان یی پیس پی ئاشکەرا بیت، یان ژ ی ب مرنهکا وەسا کریت
چووینە کو نیزیکتین کەس بو وان نەفرەتی ژئ بکەن..

وہەوجە ی ہندی ناکەت ئەم نمونەیان ل سەر قی چەندی قە گۆہیتزین، چونکی ہەر
ئیک ژ مە ئەگەر ہزرا خۆ د ژیاننا خۆ دا بکەت، پتر ژ نمونەہیکە دئ ئیتە بیرئ..
خودئ دویماہییا باش ب رزقی مە بکەت.

و ل دویماہییا قلا ناقرلا دل بیژین:

رێکا چوونا بەر ب خودی قە ب ہیلانا گۆنەهێ دەست
پی دکەت، و ئەگەر تە بقییت رۆژا قیامەتی بہایی تە ل نک
خودئ یی گران بت، ئەقرۆ بەری سوپاہی، ونوکە بەری
گاقەکا دی ژ دل تۆبە بکە، و ل سەر کارئ خۆ یی بۆری
پەشیمان بیہ.

**شوکرا وان هه می نعمه تان بکه
بین خودی داینه ته**

چونکی خودی خودانی نعمه تان ب ناشکه رای دبیژته ته: نه گهر تو شوکرا نعمه تین من بکه ی، نه ز دئ وان ل ته زیده کم، ونه گهر تو کوفری پی بکه ی عه زابا من یا دژواره: ﴿لَیْنِ شَکْرَتُمْ لَأَزِیْدَنَّکُمْ وَلَیْنِ کَفْرَتُمْ إِنَّا عَذَابِنَا لَشَدِیْدٌ﴾ (ابراهیم: ۷) وپشکه ک ژ عه زابا وی نه وه نه و وان نعمه تان ژ مرؤقی بستینت.. بهری خو بدنی، چند کس هه بوینه خودی نعمه ت د گهل کربو، بهلی وان خو ژ بی ناگه ه کر، بیرا خو لی نه ئینا فه، و شوکرا خودی سه را وان نه کر، ئینا خودی حال لی ودرگپرا، ونه و ژ نعمه تین خو زربار کرن، و به ختره شی ئینا ریکا وان، قیجا نه گهر ته بقیت فه نجیبا خودی ل سه ر ته یا به رده وام بت، هه رده م شوکرا وی بکه، و بزانه هه ر نعمه ته کی شوکرا خو هه یه.

و ل قییری مه دقیت نه م بیرا ته ل هندک ژ وان نعمه تان بیننه فه بین خودی د گهل ته کرین، دا چاقین خو لی فه که ی، وریکا شوکرا وان ژی نیشا ته بدین، دا لی بچی، خودی هاریکاری مه هه مییان بت ل سه ر شوکرا نعمه تی..

ئیک: نعمه تا مالی:

نه و مالی خودی دده ته مرؤقی - نه گهر مرؤقی ب دورستی ب کارئینا- نعمه ته کا مه زنه؛ چونکی خودان دشیت به حه شتی بو خو پی بکرت، خودی دبیژت: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِآتٍ لَهُمُ الْجَنَّةِ﴾ (التوبة: ۱۱۱).

وئەگەر ھەوھە نمونەیی زەنگینەکی بەحەشت ب مالى خۆ کړی دقیت، ئەقە بۆ ھەوھە

نمونه:

ل دەمەکی موسلمان د تەنگاڤییەکا مەزن دا دپۆرین، وپیغەمبەری
-سلاف لی بن- ھەوجەیی ب ھندئ ھەبوو لەشکەرەکی ئامادە بکەت،
وہنیتە شەری، وقی کاری مالەکی زیدە پی دقیا، ونە وی ونە
خزینەیا دەولەتی ھند مال تیدا نەبوو، ئینا وی گۆت: ﴿مَنْ جَهَّزَ جَيْشَ
الْعُسْرَةِ فَلَهُ الْجَنَّةُ﴾^(۱) یەعنی: ھەچیئ لەشکەری تەنگاڤیی ئامادە
بکەت، بەحەشت بۆ وییە.. عوثمائی ئیک ژ دەولەمەندین صەحابیان
بوو، یین نوکە دپۆرتی: ملیاردیر، ھاتە پیش وگۆت: ئەز دئ وە کەم..
وجارەکا دی ئاف ل مەدینئ کیم بوو، و خەلکی پیتقی ب کۆلانا
بیرەکی ھەسوو، بەلی قئ کۆلانی خەرجییەکی زیدە پی دقیا،
پیغەمبەری -سلاف لی بن- گۆت: ﴿مَنْ حَفَرَ بئرَ رُومَةَ فَلَهُ الْجَنَّةُ﴾^(۲)
یەعنی: ھەچیئ بیرا رۆمە بکۆلت بەحەشت بۆ وییە، و عوثمان جارەکا
دی ھاتە پیش وگۆت: ئەز دئ وی کۆلم..
وھۆسا عوثمائی دو جاران ب مالى خۆ بەحەشت بۆ خۆ کړی.

وگۆھدارییا قئ دەرسی بکەن ژ پیغەمبەری -سلاف لی بن-:

عائیشا دپۆرت: جارەکی مە پەزەک قەکوشت، و مە ئەو ھەمی کرە خیر چەنگ تی
نەبت، مە ئەو بۆ خۆ ھیلا، لەو من گۆتە پیغەمبەری -سلاف لی بن-: ژ بلی چەنگی چو

(۱) بوخاری قئ حەدیسئ قەدگۆھیت.

(۲) دارەقوطني قئ حەدیسئ قەدگۆھیت.

بۆ مه نهما، وی گۆته من: هه می ما بهس چهنگ نه ما.. مهعنا پیغه مبهری -سلاف لی بن- قیا هزرا عائیشایی -ویا مه ژی د ریکا وی را- د مهسه لا مالی دا دورست بکهت، ئەو مالی تو د ریکا خودی دا خهرج دکهی، ئەو بۆ ته دمینت چونکی تو وی بهری خو دهنیری، و ئەو مالی تو بۆ خو هل دگری، ئەوه یی دچت وچو ژنی نامینت، و ئەو مروقی حهژن کرنا وی بۆ مالی دگههته وی دهره جی کو ئەو دهستی خو ژ کرنا قهنجی بی بگرت، هنگی مالی وی بۆ وی دبت به لا وموصیبهت.

دو: نهمهتا عیالی:

وهکی مالی، عیال ژنی نهمهته کا مهزنه خودی ددهته مروقی، ئەگه هات ومروقی ئەو ب دورستی پهروه رده کرن، وبه ری وان دا حه قی بی، وبه ای قی نهمه تی ل ناخره تی بۆ خودانی ئاشکه را دبت، ئەبوو هورهیره دبیرت: پیغه مبهر -سلاف لی بن- دبیرت: ﴿إِنَّ الرَّجُلَ لَرُفَعٌ دَرَجَتُهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ: أَنَّى هَذَا؟ فَيَقَالُ: بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدَيْكَ لَكَ﴾^(۱) یهعنی: دهره جا زهلامی د بههشتی دا بلند دبت، ئەو دبیرت: ئەقه بۆ من ب چ قه هات؟ دئ بۆ ئیتته گۆتن: ب ئستغفارا عیالی ته بۆ ته.

مهعنا: مروقه کی خودان باوهر دئ مرت، به لی بهردهوام رهصیدی حیسابا وی د بهنکا خیران دا د زیده بوونی دایه، ودهره جین وی پۆژ بۆ پۆژی بلند دبن، بۆچی؟ دبیرتی: چونکی عیالی ته یی خیران دکهن، وهه خیره کا ئەو بکهن، ئەو بۆ ته ژنی حسیب دبت.

به لی هشیار بی، هه می عیال هه می گاقان نهمهت نینن، هندهک جاران، هندهک عیال بۆ خودانی دبنه به لا وموصیبهت، پیغه مبهر -سلاف لی بن- د گۆته کا خو دا بهحسی چار خرابییان دکهت کو ب ریکا عیالی ل نک مروقی پهیدا دبن، ده می دبیرت:

(۱) ئبن ماجه قی حه دیسی ژ ئەبوو هورهیره ی قه دگوهیتت.

﴿إِنَّ الْوَلَدَ مَبْخَلَةٌ جُبْنَةٌ جَهْلَةٌ مَحْزَنَةٌ﴾^(۱) یه‌عنی: عه‌یال وه ل مرۆڤی دکهن مرۆڤ یی به‌خیل بت، ویی ترسنۆک بت، ویی نه‌زان بت، ویی ب خهم بت.

چاوا؟

ئه‌گهر ته عه‌یال هه‌بت تو گه‌له‌ک خه‌یران ناکه‌ی، دئ بیژی: عه‌یالی من فه‌رتن، وتو حه‌قیبی نابیژی وقه‌ستا جه‌یادی ناکه‌ی، دئ بیژی: عه‌یالی من دئ مینه‌ه بی خودان، وتو ب کۆمکرنا رزقی وان فه‌ دئ موژیل بی، له‌و تو ناگه‌هی بو خۆل زانینی بگه‌پیتی، قیجا دئ مینی نه‌زان، وئه‌گهر نه‌خۆشییه‌ک گه‌هسته ئیک ژ وان دئ ب خهم که‌فی..

ئه‌فه‌ ئه‌گهر عه‌یالی ته یی باش بت، ژ خۆ ئه‌گهر خودی تو ب عه‌یاله‌کی خراب موینه‌لا کری، موصبیه‌تا ته هه‌یشتا دئ یا مه‌زنتر بت.

وئه‌گهر ته ئه‌خلاقه‌کی باش وعه‌مه‌له‌کی چاک نیشا عه‌یالی خۆ دا، و بو وان هه‌یلا، تو ژ رزقی وان نه‌ترسه، گاڤا ئه‌بوو جه‌عه‌فری عه‌بباسی بوویه خه‌لیفه، موقاتلی کورئ سوله‌یمانی چو نک، وی گۆتی: شیره‌ته‌کی ل من بکه، وی گۆت: ب تشته‌کی من دیتی یان ب تشته‌کی من گوهد لی بووی؟ ئه‌بوو جه‌عه‌فری گۆتی: ب یی ته دیتی.. وی گۆت: گاڤا عومه‌ری کورئ عه‌بدلعه‌زیزی مری وی یازده کور هه‌بوون ومیراتی وی هه‌ژده دینار بوون، پینج دینار ل کفنی وی چوون، وچار دینار ل قه‌بری وی چوون، ونه‌ه دینار ل سه‌ر یازده کورین وی هاتنه‌ لیکفه‌کرن. وه‌شامی کورئ عه‌بدلمه‌لکی یازده کور هه‌بوون، هه‌ر ئیک ژ وان هزار هزار دینار (یه‌عنی: ملیوون) گه‌هشتنی.. ئه‌ی ئه‌میرلموئمین! ب خودی رۆژه‌کی من دیت کوره‌کی عومه‌ری سه‌د هه‌سپ بو جه‌یادی کره‌ خیر، وه‌هه‌ر وی رۆژی من کوره‌کی هه‌شامی دیت ل بازاری ده‌ستی خۆل به‌ر خه‌لکی فه‌گرتبوو!

ئه‌فه‌ وه‌عظی موقاتلی بوو ل خه‌لیفی عه‌بباسی.. و ل مه‌ ژی، قیجا ده‌رسی بو خۆ

ژی وه‌ریگرن!

(۱) ئبن ماجه‌ فی حه‌دیسی ژ ئه‌بوو هوره‌یره‌ی فه‌دگوه‌یتز.

سأ: نعمهتا ژنکا چاك:

ژنا چاك ئەوا هاريكارييا زهلامى خو ل سهر باشيى دكهت، وبهري وى ژ حهرامى وهرديگيرت، ودلى وى خو ش دكهت، چيترين نعمهته ژ نعمهتين دنيايى يين خودى د گهل مروقى دكهت، وهكى د حهديسهكا پيغه مبهري دا -سلاف لى بن- هاتى: ﴿ خَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ ﴾ (۱).

و د (ئه شهركى) دا ژ عهبدللاهي كورى ئەبوو لهيلايى دئيتته شه گوهاستن، دبيژت: پيغه مبهري خودى داوود دبيژت: تو بزانه هندی ژنا چاكه د جوانييا خو دا بو زهلامى خو وهكى وى مهلكييه يين تاجهكا زيرى ل سهر سهري هه، وژنا خراب بو زهلامى خو وهكى بارهكى گرانه ل سهر پشتا پيره ميڤرى.

وكانى چاوا ژن دبتته باشتري نعمهت خودى د دنيايى دا د گهل مروقى دكهت، ئەگهر ئەو ئەو بت يا بهري زهلامى خو ددهته كاري بهحشتي، وپشكدارييا وى د هلگرتنا باري ژيانى دا دكهت، وهسا ئەو دبتته خرابترين بهلا وموصييهت بو مروقى د دنيايى دا ئەگهر ئەو بهري زهلامى خو بدهته خرابى وگونههي.

قيجا ئەگهر تو ئەو بي يى خودى نعمهت ب ژنهكا چاك د گهل ته كرى، شوكر خودايى خو ژ بير نهكه، وبهايى وى نعمهتي ژى كيم نهكه، مافى وى وهكى خودى وپيغه مبهري وى گوتى بپاريزه، و ل كيماسى وتهخسيرييا وى ببوره، وباش بزانه تو ب خو ژى يى بي كيماسى وتهخسيري نيني.

چار: نعمهتا ئەزمانى:

بيى تو زهحمهتي ببيني، يان ههست ب وهستياني بكهى، تو دشپى ب ئەزمانى خو -ئهف پارچهيا بچويكا لهشى خو- بهحشتي ب دهست خو شه ببيني، ب تنى ئەگهر ته ئەو

(۱) ئەحمه د قى حهديسى ژ عهبدللاهي كورى عهمرى شه دگوهيژت.

د ریتکا خودی دا ب کار ئینا، پیغه مبهه -سلاڅ لی بن- دبیترت: ﴿مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ صَادِقًا بِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾^(۱) هه چیی بیترت: (لا إله إلا الله) ویی راستگو بت پی دی چته به حهشتی.

وزکری خودی کو باشتربن عیباده ته ب نه زمانی دبیتته کرن، وفه رمانا ب باشییی وپاشقه برنا ژ خرابییی کو کلیلا رزگار ییا مروث و ملله تانه ب نه زمانی دبیتته کرن..

نه زمان، نه گهر وه کی یی موخه للددی کوری حوسه نیی بت، خودانی خو ل دنیا یی وئاخره تی سهر فه راز دکه ت، موخه للدد دبیترت: نهغه پینجی ساله من گو تنه کا وه سا نه گو تییه نه ز لیبوری نیی ژئی بخوازم!

به لی دقتی ژ بیر نه که یی کو هه ر نهغه نه زمانه یه به ری خودانی خو دده ته ناگری ژی، وه کی د حه دیسی دا هاتی: ﴿هَلْ يَكْفُ النَّاسُ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ، أَوْ قَالَ: عَلَى مَنَآخِرِهِمْ، إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ﴾^(۲) نه ری ما تشته ک هه یه مروقی سهر وسهر، یان دفن و دفن به افیتته د ناگری دا ژ بلی به ره ه می نه زمانی وان؟!

نه گهر نه زمانی ته حه قی به لاث کر، حه مدا خودی بکه، و نه گهر ته دیت نه ژ ده ست ته دهر که فت، و خو ل ته نه گرت، هشیار به، چونکی (مروث گو تنه کی دبیترت و چو هزری بو ناکه ت، نهو حه فتی پائیزان د ناگری دا دی نیتته هافیتتن سهر وئ گو تنی) وه کی پیغه مبهه -سلاڅ لی بن- دبیترت^(۳). وه ز نه که ن نهو حه فتی سالان دی مینته د جهنه می دا، نه.. گاڅا نهو د جهنه می دا دبیتته به ردان، حه فتی سال پیغه دچن حه تا نهو دگه هته وی جهی یی نهو بو دبیتته هافیتتن، وه کی دی چهند سالان نهو دی مینته ل ویری؟ بهس خودی دزانت!!

(۱) نه حمه د قی حه دیسی ژ نه بوو موسایی فه دگو هیترت.

(۲) نه حمه د وئبن ماجه و ترمذی قی حه دیسی ژ موعادی فه دگو هیترن.

(۳) ترمذی وئبن ماجه قی حه دیسی ژ نه بوو هورهیره ی فه دگو هیترن.

ئەگەر تو بزانی نقیسەرەکی ل نک ته هەوی ئاخفتنا ته دنقیست، دا بو مهزن
وکاربدەستەکی دنیایی ببەت، تو بیژی تو دئی گۆتتین زبده ویتن سهقهت بیژی؟

هەر گۆتتەکا تو بیژی ملیاکەتەک هەبە وئ دنقیست بو خودایئ ته دبەت، ئیجا
بهری خو بدئ کیش دفتهرئ دئ بو خودئ هنیتری.. هسهنی بهصری دبیتت: دانه نقیسینا
خیرئ چیتره ژ بی دهنگیی، وئی دهنگی چیتره ژ دانه نقیسینا خرابیی!

پینج: نعمەتا چاف:

چاف ژئ نعمەتەکا مهزنی خودئ دایه ته، شوکرا وی سهرا بکه، و بزانه کو وی ئەو
نعمەت د گەل هەمی کهسان نه کرپیه، وشوکرا فئ نعمەتی ئەوه تو چافئ خو د وی تشتی
دا ب کار نه ئینی یئ خودئ نه قیای تو بهری خو بدەبی، وچاف -وهکی فان هەمی
نعمەتین بۆرین- خودان دشتت به حەشتی پی ب دەست خو بیخت، پیغه مبهەر -سلافا لی
بن- دبیتت: ﴿عِنَانٍ لَّا تَمْسُهَا النَّارُ: عَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَعَيْنٌ بَاتَتْ حَرَسٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ (۱)
یەعنی: دو چافان ئاگر فئ ناکهفت: ئەو چافئ ژ ترسا خودئ دا کرپیه گری، و ئەو چافئ
د ریکا خودئ دا مایه هشیار زبهره قانییی دکەت.

وهەر ب فئ چافئ تو دشتی رهحما خودئ ب دەست خو فه بینی، هەدیسه کا
ضەعیف -ژ لایی سه نه دئ فه- ژ پیغه مبهری -سلافا لی بن- دئته فه گوهاستن تیدا
هاتییه: ﴿ئەگەر زهلامی بهری خو دا ژنکا خو ووی بهری خو دا وی، خودئ ب رهحم فه
دئ بهری خو دته وان، و ئەگەر دهستی وی گرت، گونه هیتن وان ژ ناف تبلیتن وان دئ
وهرین﴾.

ئیجا هشیاری چافئ خو به، ئبن قهیم دبیتت: ((به رتخودان وهکی دندکییه دهمی
ل عەردی دئته هافیتن، ئەگەر مروف لی نه زقری وهیلا دئ هسک بت، و ئەگەر لی زقری
وئاقد، دئ شین بت، دیتن ژئ یا وه سایه ئەگەر ئیک ب دویف ئیکئ دا هات)).

(۱) ئەحمەد وئبن ماجه و ترمذی فئ حەدیسی ژ موعادی فه دگوهیزن.

شەئىر: نەمەتا دەمەي:

پىغەمبەر - سلاڭ لى بن - دىيىرت: ﴿ نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ: الصَّحَّةُ
وَالْفَرَاغُ ﴾^(۱) يەنى: ژ ئاڭ مەرۋقان كىم كەس ھەنە مفايى بۆ خۆ ژ ساخلەمى وبەطاللىيا
خۆ دىيىن، بارا پىتر ژ وان دەمى خۆ وساخلەمىيا خۆ د جەي وان يى دورست دا ب كار
نائىن، لەو مەتەلا وان ۋەكى مەتەلا ۋى كەسىبە يى پەرتالى خۆ ب بەياھەكى كىم
دفرۆشت، يان پارەيەكى زىدە ددەتە تشتەكى بى بەا.

دەم نەمەتەكا مەزنىە خودى د گەل تە كرى، دقېت تو شوكرى ۋى سەرا بگەي، وشوكرى
ۋى ئەو تو ۋى د كارى باش دا بېھىە سەرى، و ژ وان كەسېن تەنبەل نەبى يىن دەمى خۆ
دكوژن، و ب ۋى كارى قە دپۆرىن يى نە چو خىرا دىنى وان نە دنيايا وان تىدا نە..
ۋەگەر تە بقتە ھندەك نمونەيىن عنتىكە ل سەر ئستغلالا دەمى ژ لايى پىشېيىن مە
قە بىيىنى، گوھدارىيا فان كورتە پىزان بگە:

← ئىمامى مەزنىە ھەمادى كورې سەلەمەي، عەبدررەھمانى كورې مەھدى
بەھسى ۋى دكەت و دىيىرت: ئەگەر گوئبانى: سوباهى تو دى مرى، ئەو
نەدشيا تشتەكى ل كارى خۆ زىدە بگەت! ژ بەر قى چەندى خەلاتى ۋى ئەو
بوو ئەو د نقيزى دا مر.

← عوبەيدى كورې يەعشى كو سەيدايى بوخارى وموسلمىيە، دىيىرت: سىپە
سالان من خوارن ب دەستى خۆ نەخوار، خویشكا من پارى دكرنە د دەقى
من دا، چونكى من ھەدىس ب دەستى خۆ دنقىسىن.

(۱) ئەھمەد قى ھەدىسى ژ ئبن عەبباسى قەدگوھىرت.

← یه حیایی کورئ مه عینی دبیت: هزار هزار حدیس (یه عنی: ملیوون) من ب دستئی خو نفیسینه. لهو نیمام نه حمه دی دگوت: ههر حدیسه کا یه حیا نه زانت نهو نه حدیسه.

← نه بوو بهر دکات ئبن ته میمه (باپیری ئبن ته میمه یئ ناقدار) ده می دچوو ده ستائی، کتیبه ک ددا هه قاله کی خو ودگوتئ: ب ده نگه کی بلند بخوبنه، بلا چو ژ ده می من زه عی نه بت.

هنده وان بهایی ده می دزانی، وهنده وان ده می خو ژ زه عیبوونی دپاراست، لهو خودئ بهر دکات هاقیته ده می وان، وعلمی وان.

وده می ژ هه مییان گرنکتر یئ کو بارا پتر ژ مرؤقان لی دئاگه هدار نینن، لهوا نهو وی زه عی دکهن: ده می گهنجینییه، ومه سه له د هزرا خه لکی دا هند یا قاشی بووی، هه تا هنده ک (گوتنن خه له ت) ب نا قئی گوتنن مه زنان د نا ف خه لکی دا به لاقبووبنه، وهو ب خو خو بچویک ژئ وان گوتنن نابیتن، وه کی: ((جحیلا.. خودئ پی هیتلا))!! جحیلینی نهو ده مه یئ مرؤف دشیت کارین عه جیب تیدا بکه ت، وجحیلن پاشه پرؤژا ملله تان ئا قئا دکهن، قئجئا نه گهر مه بهرئ وان دا بیخیری وته نه لییی ودلی وان ب هندئ خوش کر کو خودئ ل وان ناگرت، بیتنه من: چ پاشه پرؤژ مه وو ان دئ هه بت!؟

نیمام نه حمه د دبیت: ل بهر من جحیلینی وه کی تشته کیبه د ده ره چکی من دا زوی که فت وچوو.

ئیک ژ وان پسارین گرنگ یین کول مه حشه ری ژ ههر که سه کی دئینه کرن بهری نهو ژ جه بینه لقانندن، پسارا وی ده میه یئ خودئ دایی، کانئ وی نهو د چ دا بو راندیبه؟ قئجئا بلا نه م ل خو ده شیار بین، وههر ژ قئ گاقئ بهر سه که کی بو خو ناماده بکه یین.

دهم دهليقه بيه كه خودي دايه ته، دا تو سهر فهرانزيا دين و دنيايي پي ب دست خو فته
بيني، ميخانه كه جاره كا ب تني سهره ته ددهت، وگافا چو ئيدي تو وي نابيني، فيجا ته
دقيت وي بو خو بكه شاهد ده مي سوباهي تو دچييه مه حكه ما مه زن، نه گهر نه.. نه و دي
بته شاهد ل سهر ته!

يه عني: ل شوينا نه و بو ته بيته نعمت، نه و دي بو ته بته به لا و موصييهت، له و
دهاته گوتن: زه عيكرنا ده مي نيشانا نه فيانا خودييه بو مروقي، وه وي خودي زي
ستاندي نه و يي ده مي خو يي مفا دبورينت.

نه گهر گهر ما هافيني ل ته نه ئيت، وزه راتييا پائيزي ته خاف بكهت، وسهر ما
زفستاني ته سست بكهت، وخوشيا بهاري ته موژيل بكهت.. بيژه من: كهنگي خيره ك
دي ژ ته پهيدا بت!؟

ل دويماهيي:

گافا خودي قهنجييه ك ل ته كر، تو هه ردهم وي ل بييرا خو
بينه فته، وشوكرا خودايي خو سهره وي بكه؛ چونكي كوفرا ب نعمه تي
دبته نه گهره نه مانا وي.. مال، زن وعه يال، چاف وگاف، ساخي
وسلامه تي، دهم وبه طالي، وگه له ك تشتين دي يين تو نه شيي
به ژمييري، نعمه تن خودي دايه ته، شوكرا وي سهره وان بكه؛ دا نه و
وان بو ته به رده وام بكهت، وه يشتا ل ته زده بكهت..

لهزى ل تۆبى بکه

چونكى كهيفا خودى ب وى عهبدى دئيت يى نهگه گونههك كر ب لهز تۆبه بکهت،
قيجا كهيفا خودايى خو بينه، ولهزى بکه تۆبى ژ ههمى گونههين خو بکه، دا سوباهى
دهمى تو قهستا خودايى خو دکهى ته بهايى خۆل نک وى ههبت..

بوچاى ئەم تۆبه بکهين؟

← چونكى خودى فهرمان ب تۆبى ل مه کرپيه، وئاشکهرا کرپيه كو تۆبه
رپکا ئيفلهحييه، دهمى ديئرت: ﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴾ (النور: ٣١) گهلى خودان باوهران، هوين ههمى ل خودى
بزقرن، دا هوين ب مراد بکهئن.

← چونكى كهيفا خودى ب تۆبا عهبدى وى پتره ژ كهيفا وى مرؤفى يى
دهوارا وى ل صهحرائى ژ دهستان قهههستى، وخورن وقهخوارنا وى ههمى ل سهه
پشتى، قيجا نهو بى هيشى ببت وخو ب دهست مرنى قه بهردهت، پاشى هند
بينت دهوارا وى يا ل هنداف سههرى، قيجا ژ كهيفان دا بيئرت: يا رهبيى، تو
عهبدى منى وئهز رهبيى تهمه.. ژ كهيفان دا خهلهت ببت، وهكى پيغهمبهه
-سلاف لى بن- ديئرت^(١).

(١) موسلم فى حهديسى ژ نههسى قههدهگوهيئت.

◀ چونکی تۆبه، ئەگەر یا دورست بت، گونەهێن بەری خۆ هەمییان ژێ دبهت، و خودانی وەکی وئ روژێ دزقربنت یا ئەو ژ نوی تیدا هاتییه سەر دنیاویی.

◀ وئەگەر تو ژ وان بی یین -ژ نەحەقی- دبیتژن: من چو گونەه نینن ئەز ژێ تۆبه بکەم! بینە بیرا خۆ کو هندی تو عیبادهتی خودی بکە، تو نەشیتی حەقی نەمەتەکا وی د گەل تە کری ژ سەر خۆ راکە، ما ئەف تەخسیرییه ب تنی هیتزای هندی نینە تو ژێ تۆبه بکە؟

◀ چونکی خودی حەز ژ وان کەسان دکەت یین تۆبه دکەن و خۆ پاقر دکەن: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُطَهِّرِينَ﴾ (البقرة: ۲۲۲) قیجا بوچی تو ژ وان نابی یین خودی حەز ژێ دکەت؟

◀ چونکی ب کرنا گونەهی تو کەیفای ئیسی دینی و مرادا وی حاصل دکە، و ب تۆبه کرنی تو وی کەیفی بو وی ناھیلی، و مروقی ب عەقل نە ئەوہ یی کەیفای نە یاری خۆ ب خۆ دینت.

◀ و دویمایی: چونکی ئەگەر تو تۆبه نەکە وی ژ زالمانی بی: ﴿وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُم الظَّالِمُونَ﴾ (الحجرات: ۱۱) و خودی حەز ژ زالمانی ناکەت.

ئەگەر تە بقیت توبا تە یا دورست بت:

دقیق چار شەرتان تو ب جەم بیی:

◆ یی ئیک:

ئیکسەر وی گونەهی بەیلە یا تو ژێ تۆبه دکە، چونکی تۆبه وئصرارا ل سەر گونەهی پیکشە کۆم نابن، بەلی وەسا تی نەگەهە کو گاڤا تە ژ گونەهەکی تۆبه کر مەعنا وی ئەوہ دقیق حەتا تو دمری جارەکا دی ل وی گونەهی نەزقیری.. نە! پیغەمبەر -سلاڤ

لی بن- دبیت: هەر عه‌بده‌کی خودان باوهر گونه‌هه‌کا هه‌ی ده‌م بۆ ده‌می لی دزق‌رت، یان گونه‌هه‌کا ئه‌و ل سه‌ر دمینت هه‌تا ژ دنیا‌یی بار دکه‌ت، خودان باوهر وه‌سا یی هاتییبه ئافران‌دن بیته‌ جه‌ربان‌دن وتۆبه‌ بکه‌ت وژی‌یر بکه‌ت، وئه‌گه‌ر ئیکی بی‌را وی ئیناقه‌ بی‌را وی دئیتته‌قه^(۱).

ماده‌م تو مرۆقی، تو یی هاتییبه ئافران‌دن لاواز، دبت تو به‌ران‌به‌ر شه‌هوه‌ته‌کی لاواز بی، ئینجا ل وی گونه‌هه‌ی بزق‌ریه‌قه یا ته‌ به‌ری هنگی ژئ تۆبه‌ کری.. ئه‌قه تشته‌کی موسته‌حیل نینه ژ مرۆقی چی بیت، جاره‌کا دی تۆبه‌ بکه.. وی هیقی نه‌به ئاخ‌ری ئیک ژ باشنا‌ئین خودایی ته‌ (ته‌ووابه) یه‌عنی: ئه‌و گه‌له‌ک یی تۆبه‌ وه‌رگه‌، وگه‌له‌ک تۆبه‌ ئه‌وه مرۆف گه‌له‌ک جاران ل گونه‌هه‌ی بزق‌رت.

|| کراس ئه‌گه‌ر ق‌ریژی بوو دق‌یت تو وی بشوی، وئه‌گه‌ر
 || پشته‌ی شویشتنی ته‌ دیت ئه‌و جاره‌کا دی ق‌ریژی
 || بوو، جاره‌کا دی تو وی بشو‌قه، ونه‌بیته: هه‌ر ق‌ریژا
 || به‌ریبه‌ چاوا بشوم!

وئقی گوتنا مه‌ تو وه‌سا ته‌فسیر نه‌که کو ئه‌م یی ته‌ بۆ کرنا گونه‌هه‌ی فه‌دخوینین، نه.. به‌لی مه‌ دق‌یت ئه‌و ئالۆزی ل نک ته‌ په‌یدا نه‌بت یا ل نک هنده‌ک که‌سان هه‌ی ده‌می ئه‌و هزر دکه‌ن زق‌رینا وان ل وی گونه‌هه‌ی یا وان ژئ تۆبه‌ کری مه‌عنا وی ئه‌وه دق‌یت ئه‌و ئیدی تۆبه‌ نه‌که‌نه‌قه، هه‌ر جاره‌کا تو تۆبه‌ دکه‌ی تو ئعترافی دکه‌ی کو ژ خودی پیقه‌تر که‌س نینه ل گونه‌ها ته‌ بی‌ورت، وشکه‌ستنا ته‌ فه‌گرت، وئه‌ف ئعترافه‌ د ته‌رازیبا باوهرییی دا یا کیم نینه.

(۱) طه‌به‌رانی ق‌ی حه‌دیسی ژ بن عه‌بباسی فه‌دگوه‌یت.

ونه بیتره: گونہہا من گہلہک یا مہزنہ چاوا ژئی تۆہ بکہم.. د ئایہ تا (۷۴) یددا
 ژ سوورہ تا (المائدة) خودی بہحسی وان بہخترہشان دکہت ئہوین دبیتژن: خودی سینہ،
 ومہسیحی کورئ مہریہمی خودی ب خوہ، بہحسی وان وتاوانا وان یا مہزن کر پاشی
 گۆت: ﴿ اَفَلَا يَتُوبُونَ اِلَى اللّٰهِ وَاسْتَغْفِرُوْنَ لَهُ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۷۴﴾ ھوہ کہرہم
 ومہردینی ژ قئی مہزنتر دیتیہہ؟

◆ شہرتی دویئ:

پہشیمانئ وی گونہہی بہ یا تہ کری، ونہ وہبت تو بیترئ: باش بوو من فلان گونہہ
 تیر بو خو کر، پاشی من ژئی تۆہ کر.. پہشیمانیا تہ ل سہر کارئ بۆری نیشانا
 راستگوئیا تہیہ د تۆہ کرنا ژ وی کاری دا.

پہشیمان بہ ل سہر گونہہا تہ کری.. چونکی پہشیمانئ دئ رۆناھییا باوہرئ زقپینتہ
 دیمئ تہ، پشتی رہشاتییا گونہہی ئہو تاری کری. پہشیمان بہ.. چونکی تو نزانئ کانئ
 تۆبا تہ ہاتیہ قہبویلکرن یان ژ بہر گونہہکا مہزنا تہ کری دہرگہہی تۆبئ ل بہر تہ
 ہاتیہ گرتن.

وگافا تہ دیت بیرئینانا گونہہا بۆری رۆندکین ترسی ژ چاقین تہ باراندن، هنگی تو
 بزانه کو پہشیمانیا تہ یا ژ دلہ، ئیمامئ عومہر دگۆت: ئہگہر ئہز رۆندکہکی ژ ترسین
 خودی دا ببارینم، ئہو ل نک من چیتہر ژ ہندئ کو ئہز ہزار دیناران بکہمہ خیر.

وموحہمہدئ کورئ مونکہدری دہمی ژ ترسین خودی دا ذکرہ گری، سہر وچاٹ
 ورپہین خو پی قہدمالین، ودگۆت: یا گہہشتیہ من کو ئہو جہئ رۆندک گہہشتیہ
 ئاگر قئی ناکہفت.

◆ شہرتی سیئ:

بکہ دلئ خو کو جارہکا دی تول وی گونہہی نہزقپئ یا تہ ژئی تۆہ کری، سۆزئ
 ل سہر قئی چہندئ بدہ، و ژ بیر نہکہ کو زہلام ل سۆزا خو لیقہ نابت.. ودیسا دئ بیترم:

مهعنا فيّ ئەو نينه گاڤا مروڤى تۆبه ژ گونەهەكى کر دڤیت حەتا مرنى لى نەزڤرتە ڤه، بهلى مهعنا وى ئەوه دەمى ئەو تۆبه دکەت دڤیت د هزر وئيهتا وى دا نەبت ئەو جارەکا دى لى بزڤرت، و ژ فى دئیتە زانين کو ئەگەر کەسەک بو دەمەكى دەستنيشانکرى تۆبى ژ گونەهەكى بکەت، و د ئيهتا وى دا بت کو پشتى ئەو دەم خلاس دبت جارەکا دى ئەو ل وى گونەهەى بزڤرت، ئەو تۆبه يا دورست نابت.

◆ شهرتى چارى:

ئەگەر گونەها وى د دەر حەقا عەبدەک ژ عەبدین خودى دا بت، کو حەقەكى وى خوار بت، يان تەعداييهک لى کربت، دڤیت حەقى وى بو بزڤرنت، يان گەردەنا خو پى بدەتە ئازاکرن.

و ژ نيشانين تۆبا دورست ئەوه مروڤ پشتى تۆبه دکەت لى بگەرييت شوينوارين گونەهەى ل نک خو نەهيت، ب ریکا چاککرنا وى تشتى يى وى ب گونەهەى خرابکرى، ما تو نابينى چەند جاران د قورئانى دا پشتى بهحسى تۆبى هاتيهکرن بهحسى چاککرنى ژى يى هاتيهکرن، وەكى بو نمونە: ﴿ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا الشُّوْءَ بِجَهَلَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ (النحل: ١١٩).

و کو مروڤى تۆبه دار پشتى تۆبا خو باشتەر لى بيت، ئەو ژى نيشانا تۆبا دورسته يا ژ لايى خودى ڤه دئیتە قەبولکرن. سەعيدى کورپى موسەيبى ديپرت: تۆبا دورست ب چار تشتان ب جە دئیت: ئستغفاراً ب ئەزمانى، ونەکرنا گونەهەى ب لەشى، وئيهتا نەزڤرنا ل گونەهەى ب دلى، و خودويرکرنا ژ هەڤالين خراب.

هارىکارين تۆبا:

گەلەک جاران مروڤ ب خو دحەسييت کو دڤیت تۆبى ژ گونەهەكى بکەت، بهلى تۆبه ل بەر وى گران دبت، پييهكى پيشڤه دچت وئىكى پاشڤه.. بو هەر ئىكى ب فى رەنگى ئەم ديپرتين:

نهگهر ته بښت ټيکدل بي، وي سستی بهر ب تويي فه بچي، په نايي بيه بهر شان هاريکاران.

۱- باوهرييا خو ب دنيايي نهئينه:

بهلکي سستييا ته د چوونا بهر ب تويي فه دا ژ بهر هندئ بت ته هيقييه کا دريژ ب دنيايي ههبت، وتول وي باوهري بي کو ژيانا ته ل فيري دي يا دريژ بت، لهو تو لهزي ل تويي ناکه ي، وتو خو ب هندئ قانع بکه ي کو پاشي تو دي تويه که ي! وهه ر وهکي ته ژ بير کرييه کو دنيا د هه قاليينييا خو دا يا باوهري نينه، ومرن بي ژشان دييت، وهيقييا دريژ ب مانا د دنيايي دا سه رمالي موفلسانه، ورکا هه قاليين شهيطانييه، خودايي مه زن دييژت: ﴿الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمَلَّ لَهُمْ﴾ (محمد: ۲۵) هه سه ني به صري د ته فسيرا قي نايه تي دا دييژت: شهيطاني گونه هل بهر وان شرين کرن، وهيقييا وان دريژ کر. يه عني: ده مي وان قياي گونه هي بکه ن شهيطاني نهو بو پالدان، وگاغا وان قياي تويه بکه ن، شهيطاني گوتي: هيشتا زوييه لهزي نه که ن.

و د ته فسيرا قي گوتني دا: ﴿بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَّ أَمَامَهُ﴾ (القيامة: ۵) نبن عه بياس دييژت: نهو لهزي د کرنا گونه هي دا دکه ت، وتويي پاش ديخت.

۲- ټيکه ليا تويه که ران بکه:

ول نک وان روينه، وگوهدارييا گوتن وسره هاتيبيي وان بکه؛ چونکي دلين وان -وهکي نيمامي عومه ر دييژت- دنازکترن.

تويه که ر هنده ک مرؤقين خودان سه رپورن، وان بهري ته قهستا گونه هي کريوو، پاشي رو ناهييا خودي ل بهرا وان گهش کر، نهو ب نک فه چوون، خودي ده رگه هي که ره ما خو بو وان شه کر، نهو ب ره ما خو ده وله مه ند کرن، نهگه ر بهري فه قيران ل ده رگه هي زهنگينان بت دا تشته کي ژ مالي وان بگه هتي، چاوا بهري فه قيرين طاعه تي

نامینته ل دهوله من دین عیباده تی ژ مرۆقین خودی ب وی هیثییی کو هندهک ژ بهرکه تا ههئالی نییا وان بگه هتی؟

عهلییی غهضاری مرۆقه کی خودی ناس بوو، مالا وی ل ههله بی بوو، چل جار ان ب پیمان چووو هجی، نهو بهحسی خو دکهت، دبیتژت: جاره کی نهلسه ری نهلسه قسطی ل مالا خو زکر دکر، نهز چووم من دهرگه هی وی قوتا، وی دهستین خو بلند کرن وگۆت: یا ره بی نهوی نهز ژ ته موژیل کریم، تو وی ب خو قه ژ من موژیل بکه، فیجا ژ بهر بهرکه تا قی دو عایا وی من چل هج ژ ههله بی ب پیمان کرن!!

ههوه دیت ههئالی نییا تو به کهران چهند یا ب بهرکه ته؟

خو ده می نهو نفرینین وان ژی ب مفا وبهره کن..

۳- ته خسیریا خو ونعمه تین وی بدانه بهر پک:

دا بزانی نهو چهند د گهل ته یی نارام بوویه، ته چهند ته خسیری د دهر هقا وی دا کرییه، و د گهل هندی ژی وی دهرگه هی نعمه تین خو ل ته نهگرتییه، چهند ته بی نه مریا وی کرییه بهلی د گهل هندی ژی وی تو بی بار نه کری، چهند جار ان ته خو هیژای غه زه با وی کرییه، بهلی وی په رده یی ستاره یی ب سهر ته دا بهردایه.. سه ییدی تو به کهران -سلا لئ بن- زکرهک نیشا مه دایه، وناقوی وی کرییه (سه ییدی ئستغفار ان)، وگۆتییه: ههچی بی وی سپیدی بیژت ووی رۆژی بمرت دی چته بهحشتی، وههچی بی وی ئیقاری بیژت ووی شهقی بمرت دی چته بهحشتی، و نهو زکر نهقییه: ﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ﴾ (۱).

(۱) نهحمه د و نهبوو داوود و ترمذی و بن ماجه قی حه دیسی ژ شه ددای کوروی نهوسی شه دگوهین.

ووهكى ناشكهرا دوعاكه ب قى دوعايا خو بارينا نعمه تين خودى بهرانبهر نعرافا
ب تهخسيرييا خو ددانت، ژ بهر هندى خودى خهلاتى وى دكه ته بهحشت.

۴- بيرا خو ل فرههيا رهحما خودى بينهفه:

دهمى تو تويه دكهى بزانه تو يى قهستا خودايهكى دكهى رحم و دلوقانييهكا بهرفرهه
ههيه، خودايهكه چو مننهت ب عهزابدانا مروشان نينه، نهگه ره شوكر وى بكهن
و باورهى پى بينن: ﴿ مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَائِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَءَامَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا
عَلِيمًا ﴾ (النساء: ۱۴۷).

دهمى ته دقيت تويه بكهى و نعرافى بو خودى ب گونهه و تهخسيرييا خو بكهى،
بزانه تو يى (تهعامولى) د گهل خودايهكى دكهى، رهحما وى بهرى غهزهبا وى راکرييه..
رهحمهكا وهسايه هندى نه وى د گهل خهلكى ب كار بينت چو ژى كيم نابت.

خودايهكه ئيك ژ ناڅين وى (تهووايه) يهعنى: هندى تو گونهه بكهى وخهلهت بى
نهو ل ته ناگرت وشكهستنا ته فه دگرت نهگهه تولى بزقري.. وئيك ژ ناڅين وى
(وههبايه) يهعنى: قهنجييا خو بى بهرانبهر ددهته مروقى.

يا رهبى.. مهزنين دنيايى، دهمى عهدهكى وان د خولامينييا
وان دا پير دبت، ژ كه ره ما خو نهو وى نازا دكهن. يا رهبى.. كه ره م
كارى تهيه، و تو هيتراترى كو قى بهنيى خو يى كو د عهبدينييا ته
دا پير بووى، ژ ناگرى خو نازا كهى.

إن الملوك إذا شابت عبدهم
في رقهم عتقوهم عتق أبرار
وأنت يا سيدي أولى بذنا كرما
قد شبت في الرق فاعتقني من النار

← ههر شهف بهری تو بنفی، تویا خو نوی كهفه، چونكى تو
نزانى بهلكى نهفه نقتنا ته يا دویمایی بت!

← ئستغفار وتویه كرنا بهردهوام دهركههئ رزقى ل بهر خودانى
فهدهت، ومالى مرزقى وعه يالى وى بوش دهت:
﴿ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾ يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ
مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبْنِيَنَّ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا
﴿١٢﴾ ﴾ (نوح: ١٠-١٢).

← گاڤا ته دبت پشتى تویه كرنى دلى ته نهرم بوو، وچاڤين ته
رؤندك باراندى، بزانه تویا ته يا ژ دلوه وئهو يا هاتيبه
قه بولكرن.

← پيغه مبهري ته -سلاف لى بن- ئهوي خودايى وى ئهو
ژ هه مى گوننهان پاڤكرى، رۆژى پتر ژ سهد جارن
ئستغفار دكيشان وتویه دكر، قيبجا پا گوننهكارين وهكى
من وته دقبت رۆژى چهند جارن تویه بكهن!؟

وهسا خودی سپه ریشه
ههر وهکی تو وی دینی

چونکی نه گهر تو وی نه بیینی ژی، نهو ته دبینت، وهه چیبی ل سهر هزرا وی بت کو ههردهم نهو یی نیزیکی خودییه، وخودی یی وی دبینت، نهو دئی شهرمی ژئی کهت.. ودئی خو ژ بی نه مریبا وی دهته پاش.. ودئی تعترافی ب قهنجیبا وی کهت.. وههر جارهکا نهو تهحسی ژی ههر زوی دئی لیقه بت وپه شیمان بت، و ب شکهستن فه نهو دئی ل خودایی خو زقرت.

شهرملا بکه:

۱- ژ خودایی خو:

﴿الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ﴾ وَتَقُوبَكَ فِي السُّجُودِ ﴿٣٨﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٩﴾ (الشعراء: ۲۱۸-۲۲۰) خودی.. نهوی ته دبینت دهمی تو رادیی ودریینی، دهمی تو چه مدا وی دکهی وتو خو بو دجه مینی، وی های ژ ته ههیه وته دبینت بلا تو وی نه بیینی، قیجا بوچی د گهل وی هنده تو نه یی شهرمینی؟! بهری تو بییه سهر عهردی دهمی ملیاکهتان گوتی نهو دئی فسادئ د عهردی دا کهت وخوینی ریژت، وی بهره فانی ژ ته کر وگوته وان: ﴿إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ (البقرة: ۳۰)، ودهمی بابئ ته بی نه مریبا وی کری وی هیجهت پیشفه گرت وگوت: ﴿وَلَقَدْ عَاهَدْنَا آلَ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ يجدْ لَهُ عَزْمًا﴾ (طه: ۱۱۵)، وزکری ته یی کیم بو وی وی گلهک دیت دهمی گوتی: ﴿وَالذَّكِرِينَ﴾

اللَّهُ كَثِيرًا وَالذُّكْرَاتُ ﴿ (الأحزاب: ٣٥) ، ل نهبوونا ته وی بهره‌شانی ژ ته کر،
 و ل هه‌بوونا ته وی تو پاراستی، و ب قه‌در و قیمة‌تی وی تو ب سهر هه‌می چیکریبیتن
 خو ئیخستی، قیجا ما نه شهرمه بو ته د سهر ئی هه‌مییی پرا تو بی ئه‌مرییا وی بکه‌ی؟
 ل پیش چاقین خه‌لکی، ژ بهر گوتنن وان، تو خو جامپر دکه‌ی، وگافا تو مایه ب تنی
 د گه‌ل خودایی خو تو دبییه ئیکتی دی؟

ئیک ژ زاناین مه یین پیشییی گوته هه‌قاله‌کی خو:
 ((ده‌می تو بی ئه‌مرییا خودی دکه‌ی وه‌کی تو یی ب تنی، نه‌گهر
 تو بزانی نه‌وی ته دبیت و تو وه دکه‌ی، نه‌وی تو یی بسته‌یییی
 ل سهر کاره‌کی مه‌زن دکه‌ی، و نه‌گهر تو هزر بکه‌ی نه‌وی ته نابینت
 نه‌وی کوفره ژ ته په‌یدا دبت)).

مه‌عنا ئیک ژ دووانه: یان تو دزانی نه‌وی ته دبیت و ته باوه‌ری هه‌یه کو نه‌وی دئ
 حسیی سهرافی کاری د گه‌ل ته که‌ت، و د گه‌ل هندئ تو دبیتی: بلا.. نه‌ز دئ وی که‌م
 یا بو من خوش، و هنگی بسته‌یییه‌کا زیده ته یا هه‌ی!! یان ژی تو هزر دکه‌ی نه‌وی ته
 نابینت و ب ته ناحه‌سیییت و تو دئ خو ل وی قه‌شیری، و نه‌فه کوفره‌کا سور ب سوره.

یاره‌بیی..

نه ژ بسته‌یییا ل سهر نه‌مری ته مه بی ئه‌مرییا ته کرییه،
 ونه کو مه باوه‌ری هه‌بوویه کو نه‌م دئ ل بهر ته به‌رزهبین،
 به‌لی ژ لاوازی ونه‌زانینا خو مه دابوو سهر گوتنا ته،
 وعه‌فوو و مه‌غفره‌ت کاری ته‌یه.

۲- وشهرمی ژ خو ب خو بکه:

چونکی رۆژەک دئی ب سەر ته دا ئیت تو ب خو دئی شاهدهیی ل سەر خو دئی، ئەفرۆ
تو خو قەدشیری دا کەس ته نهیبنت؟ سواهی تو دئی چ کەی دەمی تو ب خو شاهدهیی
ل سەر خو ددە؟

ئەنەسێ کورێ مالکی دبیژت: رۆژەکی ئەم ل نک پیغەمبەری -سلاف لی بن-
درۆینشتی بووین، وی کره کەنی، وگۆت: هوبن دزانن ئەز ب چ دکەمه کەنی؟ مه گۆت:
خودئ وپیغەمبەری وی چیتەر دزانن، وی گۆت: ئەز ب ناخفتنا عەبدی د گەل خودئ
دکەمه کەنی، ئەو دبیژت: یا رهیبی ما ته ئەز ژ زۆردارییی نهپاراستیمه؟ ئەو دبیژت:
بهلی، عەبد دبیژت: پا ئەز قەبویل ناکەم ژ بلی من کەس بیته شاهد ل سەر من، گۆت:
هنگی خەتم ل سەر دەفتی وی دئیتە دان، ودبیژنه لەشتی وی: باخفه، وئەندامین لەشتی
وی دبیژن کانئ وی چ کرییه.. پاشی رێ ددەنی کو ئەو باخفت، قیجا ئەو دئی بیژته
ئەندامین خو: تیچوون بو ههوه بت، مانئ من بهرهقانی ژ ههوه دکر^(۱).

ئەوی عەبدئ غافل ونهزان.. ته خو ژ خەلکی قەدشارت، وته ژ بیر کرپوو کو تو
ب خو دئی بییه شاهد ل سەر خو، ئەفرۆ دئی کیه رهقی، و ل کیه خو قەشیری؟ وچاوا
دئی خو ژ قی شهرمزارییی خلاص کە؟

﴿وَمَا كُنْتُمْ فَتَتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ
ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾ وَذَلِكَ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ
أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٤﴾﴾ (فصلت: ۲۲-۲۳).

بهری تو شهرمی ژ خەلکی بکهی شهرمی ژ خو بکه، چونکی ئەگەر تو بشیی
خەلکی هەمییی بخاپینی ژ، تو نهشییی خو ب خو بخاپینی.

(۱) ئەحمەد وموسلم ونهسائی قی حەدیسێ قەدگوهتیزن.

چاوا دلی فیرلی شهرمی بل؟

شهرما ژ خودی نعمه ته که بو ههمی که سان نه هاتییه دان.. ته دقیت خو فیری هونهری
شهرمی بکهی؟ شهرما ژ خودی، نهوا ل دنیا بیی ته ژ گونه هی دده ته پاش، و ل ناخره تی
ته ژ جهنه می دپاریزت؟
نه گهر بهرسفا ته: نه ری بت، نه فه ریک..

ب دلی و نه زمانی بیته

((خودی یی من دبینت))

یه عنی ههمی ده مان بلا ل بیرا ته بت کو تو ژ بن زیره قانییا خودی دهرناکه فی،
وئه ف هزره دقیت ل سهر دلی ته و نه زمانی ته ژ ی بت، ب دلی ته باوهری پی هه بت، و
ب نه زمانی نعترافی پی بکهی..

- وفایدی فی هزری چییه؟

- فایدی وی نهوه تو دی شهرمی ژ وی کهی نهوه ته ببینت و تو بی نه مریدا وی
بکهی.. مروقه ک ژ مروقتین دنیا بیی نه گهر بهایی خو ل نک ته هه بت، تو گه له ک حه ز ژ
بکهی، یان تو ژ بترسی، نه گهر تو بزانی بهری وی بی ل ته و نهوه ته دبینت، تو دی
کاره کی و هسا کهی وی پی نه خوش بت؟

نه گهر ته نه فه زانی، تو دی زانی بوچی هنده د قورئان وسوننه تی دا ته نکید ل سهر
هندهی دقیت کرن کو خودی ههمی گا فان یی د گهل مه و نهوه مه دبینت، خودی د نایه ته کی
دا دبیزت: ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ (الحدید: ۴) یه عنی: ههر جهه کی
هوین لی بن خودی ب زانینا خو د گهل ههوه یه، و نهوه کاری ههوه دبینت.

وپیغه مبه ر ژى - سلاف لى بن - د شیره ته کا خو دا دبیژته هه قاله کى خو: ﴿اتق الله حَيْثُمَا كُنْتُمْ﴾^(۱) به عنى: هه ر جهه کى تو لى بى ته قوايا خودى بکه، و ته قوايا خودى نه وه تو ژ وى بترسى و خو ژ وى تشتى بپاريزى بى وى پى نه خو ش بت، و نه گه ر تو نه زانى نه و بى ته دببنت و دزانت تو چ دکه وى تشتى ناده يه پاش بى وى پى نه خو ش بت.

و جاره کى هنده ک مرؤف ل ئیک ژ زاهدین نوممه تى بپن پتشیبى کوم بوون، و گوتنى: شیره ته کى ل مه بکه، وى گوتنه وان: نه گه ر هه وه قبا جاره کى گوننه هه کى بکه ن، هه رنه جهه کى خودى هه وه لى نه ببنت! وان گوت: هه چى جهى نه م بچینى خودى مه لى دببنت.. وى گوت: قیجا پا هوین شهرم ناکه ن نه وه هه وه دببنت و هوین بى نه مریبا وى دکهن!

ب راستى کاره کى کرېته ئیک ژ مه خو ژ خه له تیبى دده ته پاش ده مى دزانت کو پؤلیسه کى وى دببنت، دا نه و وى ب چهند دیناره کان جزا نه دده ت، یان چهند سه عه ته کان وى حه بس نه که ت، به لى نه و خو ژ بى نه مریبا خودى ناده ته پاش هه ر چهنده نه و دزانت کو خودى بى وى دببنت، و جزابى خودى نه و جه هه مه یا ب مرؤف و به ران دئیته هلکرن و خو ش کرن.

بیرا خو ل وان نعمه تان بینه قه
بپن وى د گهل ته کرین

دا شهرمى ژى بکه وى؛ چونکى مرؤقى پېچه کا مروه ت و وژدانى هه بت دقیت بى بى نان و خو بى نه بت، که سه ک قه نجیبى لى بکه ت، نه و رابت ل پيش چا قین وى وى تشتى

(۱) نه حمه د و ترمذى قه د گوه یزن.

بکته یی وی پی نهخوش بت.. مه گوت: قهنجییه کی، پا هوبن بو وی چ دبیتزن یی
ژیانا مه ههمی ژ قهنجییا وی؟

نهبیته: نهزی فقییرم ژیا نا من یا نهخوشه.. وی چو قهنجی د گهل من نهکرینه!

نهبیته: نهزی نساخم وئیشین من گهلهکن.. وی چو قهنجی د گهل من نهکرینه!

نهبیته: نهزی بهخترهشم و مرادا من حاصل نهبوویه.. وی چو قهنجی ل من نهکرینه!

د کولهکهکا بهرتنگ را بهری خو نهده قهنجییه، دا بهایی وی د چاڤین ته دا کیم
نهبت.

نهری جارهکی تو کهفتییه د حالهکی دا بیئا ته تنگ بیت، و ب زهحمهت تو شیایی
بیئا خو بهردهی یان هلکیشی، وهکی وان کهسین تنگه نهفوس ههی؟

نهگر بیئا ته چوو ونههات، یان هات ونه چوو، چهند مالی خو تو دئی دهی دا بیئا
ته جارهکا دی دورست بیت وچت؟

ئبن قهیم بیرا مه ل تشتهکی دئینتهفه مه ناگهه ژئی نهمایه، دبیترت: (نهفوس)
نیزیکترین نعمته خودی د گهل مروثان کری ونیزیکه نهو ههر وی حسیب نهکهن نعمهت،
د شهقهک ورژهکان دا بیست وچار هزار جاران تو بیئا خو دئینی ودبهی.

یهعنی: نهگر ههر رۆژ بهس تو نعمهتا ئینان وبرنا نهفوسا خو ب خوشی ورحهتی
وساناھی بهژمیری، دئی بنه بیست وچار هزار نعمهت، نهگر بهرانبهه ههر نعمهتهکی
ژقان تو جارهکی شوکرا وی بکهی یی نهف نعمهته د گهل ته کری، دقیت ههر رۆژ بیست
وچار هزار جاران تو شوکرا وی بکهی.. وهیشتا تو دبیتزی: خودی چو نعمهت د گهل من
نهکرینه؛ چونکی وی فلان تشت بو ته نهکرییه؟

﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّدَكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾﴾

(الانفطار: ۶-۷).

بیرا خو ل وئ روژئ بینهفه دهمی هزهتا ته پاریهکی نانی وفرهکا ئاڤا پاقر وئو
ب دهست ته نه دکهفت.. دا بهایی نعمهتا وی نانی بزانی بی تو ئهفرؤ دخوی ئهگهر خو
بی رهق ژئ بت، ووی ئاڤا تو نوکه فه دخوی ئهگهر خو ئهو یا گهره ژئ بت.

چهند جارن نساخی ب سهر ته دا هاتییه هتا وه ل ته هاتی ته د ناقبهرا خو ووی
دا سؤز دایه کو بهس قئ جاری ئهو ته راکهتهفه تو دئ بییه ئیکی دی؟

چهند جارن تو کهفتییه تنگافییی و ته گوتییه: بهس قئ جاری ب سلامهتی ئهز
خلاص بیامه، سؤز بت من خرابی ئیدی نه کران؟

ما نه شهرمه مروث ل سؤزا خو لیقه بت؟

کانی شوکرا ته ل سهر وئ نعمهتا وی د گهل ته کری یا کو ته دگوت: ئهف تشته بو
من چی بیا ئهز دا مالی خو هه مییی دهه؟ ووی ئهو بو ته چیکر بیی ئهو مالهکی ژ ته
بخوازت، ئهرو مروقی وژدان ههبت بهرانهر قئ نعمهتی دئ بی ئهمرییا وی کهت؟

تو چهندئ دئینی

بهرانهر ملکی وی؟

ئهف دنیا یا ئهه هنده مهزن دبیین، و خوینا ئیک ودو سهره درپژین، و بو بهوستهکا
وئ ل هه می رهنگین ههرامییی سویار دبیین.. ئهف دنیا یه هه می ل نک خودئ بهایی
په رهکی پیشییی نینه، وهکی پیغه مبهه - سلاف لی بن - د گوتنهکا خو دا دبیزت^(۱)، قیجا
پا هوبن بو مروقهکی چ دبیزن؟ بهایی وی دئ چهند بت؟

(۱) وهکی ئبن ماجه وترمدی ژ سههلی کورئ سهعدی فه دگوهیژن.

ئەف مەرۆقتى زىدە د خو دگەھت، وھزر دكەت ئەو ژ چىايەكى بلندترە، بەلكى چىا
 ب خو ئەوى مەرۆف مەزنى وبلندييا خو پى تەشبيھ- دكەت، جارەكى ل سەر جەھەكى بلند
 بەرى خو بدى، وەكى دەمى تو د (فرۆكى) دا -بۆ نمونە- دى زانى ئەو چەند تىشتەكى
 بچوبكە.. ئىجا پا ئەگەر مەرۆف جارەكى ل (گەمبەكا عەسمانى) سوبار بىت و ژ عەردى
 دەرکەفت پاشى بەرى خو بدەتى دى وى چەند بىنت؟ ئەگەر وەسا چى بىت مەرۆف ژ كوما
 رۆژى دەرکەفت و بەرى خو بدەتى، ئەگەر مەرۆف بچتە عەسمانى ئىكى وى دوى وى
 حەفتى.. و بەرى خو بدەتى، دى وى چەند بىنت؟

زانايىن فەلەكى نوکە دەمى بەحسنى فرەھىيا كوما رۆژا مە دكەن، ھندەك ھژماران
 دىبىژن، عەقلى مەرۆقى رادوھستت، حىبب كە ئەفە نوقطەيەكە د ملكى خودى بى نزم دا،
 ھەرە عەسمانى.. د حەدىسەن دورست دا ھاتىبە كو د ناھبەرا ھەر عەسمانەكى وى دى
 دا قوينغا پىنچ سەد سالانە، و عەسمان حەفتن، و د حەدىسەكا دورست دا ھاتىبە كو
 مەزنىيا عەردى و ھەر حەفت عەسمانان بەرانبەر (كورسىيى) وەكى گوستىرەكەت مەرۆف
 بەھائىتە صەھرايەكى، و مەزنىيا كورسىيى ژى ل بەر مەزنىيا عەرشى يا وەسايە..

ئىجا تو قى مەزنىيى ھەمىيى د خەيالا خو دا حازر بکە، و مەرۆقەكى لاوازي وەكى
 من و خو بدانە بەرانبەر قى مەزنىيا ملكى خودى، بەھايى مە دى چەند بت؟
 ما نە شەرمە ئىكى وەكى مە ھند خو مەزن بىنت حەتا بى ئەمرىيا ئىكى وەكى وى
 بکەت؟

دا تو ژ قى رەنگى مەرۆقان نەبى

بلا ترسا تە و شەرما تە ژى ژ ھندى بت كو ژ وى رەنگى مەرۆقان بى بىن رۆژا
 قىامەتى دىن، كارى باشى وان كرى گەلەكە، ل بەر چاف ھندى چىايە، بەلى ب سەنگا
 خو ئەو ھندى گولپەكا ھريا قەچرى ژى نىنە!

بهلکی هوبن بیتزن: بۆچی؟

بهرسف یا پیغه مبهریه -سلاف لی بن-: ﴿لَاَعْلَمَنَّ اَقْوَامًا مِنْ اُمَّتِي يَاتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ اَمْثَالِ جِبَالِ مِهَامَةَ بَيْضَاءَ فَيَجْعَلُهَا اللهُ هَبَاءً مُنثُورًا﴾ یه عنی: ئەز دئ هندەک مرۆفان ژ ئوممه تا خو نیاسم، رۆژا قیامه تی ب باشییین وهسا فه دئ ئین وهکی چیا یین تها مه یی دسپینه، خودئ دئ وان وهکی تۆزه کا به ربا وبه لاکری لی که ت، شهوبان ئەو صه حابییی فئ هه دیسی فه دگوهیتز، دبیتز: من گوته پیغه مبهری -سلاف لی بن-: ئەو پیغه مبهری خودئ کانئ سالۆخه تین فان مرۆفان بۆ مه ئاشکه را بکه، ئەم ژ وان نه بین و ئەم پی نه حه سیییین؟ پیغه مبهری -سلاف لی بن- گوته: ﴿أَمَّا إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ وَمِنْ جِلْدَتِكُمْ، وَيَأْخُذُونَ مِنَ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ، وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللهِ انْتَهَكُوهَا﴾^(۱) یه عنی: ئەو براییین هه وه و ژ هه وه نه، و ئەو ژئ وهکی هه وه ب شهف بۆ کرنا عیباده تی رادین، به لی ئەو هندەک مرۆفان ده می دمیینه ب تنئ د گهل وی تشتئ خودئ حه رام کری پی لی ددان.

یه عنی: رۆژا قیامه تی عیبه ت نه ب کرنا کاری باش ب تنییه، نه بیتزه: من گه له ک کاری باش ژئ پی کری، هندەک مرۆف هه نه کاری وان پی باش ژئ نائیته قه بویلکر، کی دبیتز تو ژ وان نابی؟

به ری خو بدئ ئەگه ر ته قوا و ئخالصا ته نه گه هشتبه وی دهره جئ ده می تو پی ب تنئ بی خو ژ بی ئەمرییا خودئ بده یه پاش، ژ خو بترسه، وشه رمئ ژ وی بکه یی تول بهر چا فین خه لکی طاعه تی وی دکه ی، و د ناقبه را خو ووی دا تو بی ئەمرییا وی دکه ی.

ئبن قه بییم دبیتز: ((خودیناس هه می ل وی باوه رینه کو ئەو گونه هیین مرۆف دکه ت ده می ئەو پی ب تنئ، بناخه پی هه می شکه ستانه)).

(۱) به یه قی فه دگوهیتز.

جهرپاندن.. وئەنجام

وبەرانبەر ئى رەنگى بۆرى يى مرۆفان، رەنگەكى دى ھەيە، ب سەربۆر وجەرباندن ئەو بنەجە دكەن كو ئەو ژ وانە يىن شەرمى ژ خودى دكەن، ھەست ب زىرەقانىيا وى دكەن ئەگەر خو ئەو ب تنى ژى بن.. كارى بكە كو تو ژ وان بى!

وئەگەر جزايى وى كەسى ل پيش چاف گوھداريا خودى دكەت و دەمى دمىنتە ب تنى بى ئەمرىيا وى دكەت ئەو بت رۆژا قىامەتى كارى وى يى باش ژى پويچ بست، ھەتكا وى د ناڤ خەلكى دا بىتەبرن، جزايى ئى ئەوى خو ژ بى ئەمرىيا خودى ددەتە پاش وطاعەتى وى دكەت دەمى يى ب تنى ئەو رۆژا قىامەتى خودى بەيى وى د ناڤ خەلكى دا بلند دكەت، ھىشتا ل مەحشەرى وى ددەتە بەر سىبەرا خو.. د ھەدىسەكى دا پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- بەحسى ھەفت مرۆفان دكەت رۆژا قىامەتى خودى سىبەرا خو لى دكەت، سى ژ وان ئەون يىن دەمى ب تنى وكەس وان نەبىنت ئەو طاعەتى خودى دكەن، ئىك ژ وان: ئەو زەلامە يى ژنەكا خودان مەنصب وجوانى داخاوا خرابىيى ژى دكەت وئەو دىتت: ئەز ژ خودى دترسم، وىي دى: ئەو مرۆفە يى دەمى خىرەكى ددەت ھەسا قەدشپرت ھەتا دەستى وى يى چەپى نەزانت كانى دەستى وى يى پاستى چ دەت، وىي دى: ئەو زەلامە يى دەمى ب تنى خودى ل بىرا خو دىنت وچاڤىن وى تژى رۆندك دبن (۱).

وھەر ژ بەر ئى چەندى پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- د گۆتنەكا خو دا ئاشكەرا دكەت كو ئەو نقيژا سوننەت يا مرۆڤ ل جەھەكى ھەسا دكەت كو كەس مرۆڤى لى نەبىنت خىرا وى بىست وپىنج جارن ھندى خىرا وى نقيژا سوننەتە يا مرۆڤ ل بەر چاڤىن خەلكى

(۱) بوخارى ژ ئەبوو ھورەيرەى قەدگۆھىتت.

دکته ﴿صلاة الرجل تطوعاً حيث لا يراه الناس تعدلُ صلاته على أعين الناسِ خمساً وعشرين﴾ (۱)
وهه ز بهر قی چهندی یا باشتر بو مروقی نهوه مروف نفیترین خو یین سونهت ل مال
بکته نه کول مرگهفتی.

ل دویمایی:

شیره تا مه بو هه کسه کی بقیته بهایی وی ل نک خودی بلند
بیت نهوه:

← ده می تو بی ب تنی خو ژ گونه هی بده پاش؛ دا خیرین ته
پویج نه بن..

← بلا کاره کی باش ته هه بت نیزیکنترین مروف بو ته پی
نهحه سییت؛ دا نهو کار رۆژا قیامه تی بهر ده ثانییی ژ ته بکته.

← و.. ژ بیر نه که ده می تو بی ب تنی دوعا ژ خودی دکه ی،
مه ژ دوعایین خو بی بار نه که.

(۱) نه بوو یه علا ژ صوهه یی شه دگوهیت.

فه قیریا خو بو وی

پاښه هینه

چونکی ته بقیته یان نه قیته تو فه قیری بهر دهستی وی بی.. ل صحرایا قی ژبانی
-نه گهر نهو نهبت- ژ برس وتینا دا تو دئ مری، بهرانه بهر بهلا وموصیبه تین قی دنیا بی
نه گهر نهو دهستی ته نه گرت تو دئ چیه هیلاکی، ونهغه حالی ته ب تنی نینه، بهلکی
نهو حالی ههر نیکیه ژ بلی وی: ﴿رَبَّائِهَا النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾
(فاطر: ۱۵) گهلی مرۆقان، هوبن هه می فه قیرین بهر دهستی خودینه..

نه گهر نهو وی بایی هوبن هل دکیشن وپی دژین، دهلیقه یه کا ب تنی ژ ههوه بپر
نیک ژ ههوه نامینت.. نه گهر نهو عهردی هوبن ل سهر پشتی دژین نهو ب ههوه فه
پانه گرت، دئ ل بن پیین ههوه هژیویت، ونیک ژ ههوه نامینته زیندی.. نه گهر نهو
دهرگه هین عهسمانی ل بهر ههوه بگرت وبارانی نه بارینت، هوبن ب حه یوان وطهیر
وطهوال فه دئ چنه هیلاکی..

هوبن ژ مه جووری هه ژارین بهر رهحما وینه، قیجا هوبن ب نختیارا خوژی ب گوتن
وکریار هه ژاریا خو بو وی ناشکهره بکهن، ههوجه ییا خو بگه هینه بهر دهرگه هنی وی،
وداخوایی ژ وی ب تنی بکهن، ههوارا ههوه بلا ژ وی بت، وهیقی ونومیدا ههوه بلا
ب وی بت، خو بو وی ب تنی بچه مین نهو دئ ههوه سه ریلند کهت، وملکه چیا ههوه
بلا بو فرمانین وی ب تنی بت، نهو دئ ههوه سه رفه راز کهت.

دنيا همى ئەگەر يا تە بت، ب فەقيرى ل بەر دەرگەھى وى بدانه، وئەگەر جارەكى وى زوى دەرگەھ ل تە ئەنەكر، بەرى خۆ بدە تەخسىرى وكىماسىيا خۆ د خواستنى دا، بەرى كو تو گازندەيا گيرۆبونى ژى بکەى..

ب ئەزمانى ئعتراڧى ب فەقيرىيا خۆ بو وى بکە، وئەقە رىبازا پىغەمبەر وچاكتىن بەرى تەيە ژى، رۆژا مووسا -سلاڧ لى بن- ژ دەسپەلاتا فیرعهونى زالم رزگار بووى، وئەنا ورحەت ل بن دارا مەدينى پالدای، ئعتراڧ ب هەژارىيا خۆ بو وى کر وگۆت: ﴿رَبِّ اِنِّى لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَیَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ (القصص: ۲۴).

ورپکا تە بو راگەھاندنا فەقيرىيا بلا ب قان پىگاکان بت:

|| ب دوعايا خوشکاندن

|| د گەل دا بت:

چونكى دوعايا خوشکاندن و(تەذەللول) د گەل دا، رپکا ژ هەمىيان راستگۆترە تو هەژارىيا خۆ بو وى پىئ ناسکەرا دکەى.. جارەكى د گەل تە چىبوويه كو دەرگەھىن دنيايى هەمى ل بەر تە هاتبە گرتن، وتو ژ خەلكى هەمىيى بى هيشى بى، وسەرین رپيان هەمى ل بەر تە بەرزە بىن، وتو نەزانى دى كيشە بەرى خۆ دەى.. پاشى بىرا تە ل وى هات بت وتە قەستا دەرگەھى وى پىئ هەردەم قەكرى كرىت، ب دلەكى تى باوەر، ب دو چاقتىن تى رۆندك، ونەفسا شكەستى، بىي كەسى ھای ژ تە هەبت ژ وى پيشەتر:

يا رهبى.. ئەگەر دەرگەھىن دنيايى هەمى ل بەر من هاتبە گرتن، دەرگەھى تە هەر دى مینت قەكرى، ئەگەر بەنيان هەمىيان پشت دابته من تو بەرى خۆ ژ من قەت وەرناگپرى، ئەگەر دەرمانى من ل بەر هەمى دختۆران ئاسى بىت، چو تىشت نىنن ل بەر تە ئاسى بىن..

وهؤسا تو مابی حهتا شرنییا موناجاتی ب دلی تو تام بکهی.. پاشی ته هند دیت
بت دهرگههین ناسی ل بهر ته فهبین..

ئهها ئهفهیه یا ئهم دیتین!!

رؤژهکی مرؤقهکی ههژار قهستا خودیناسی مهزن بشری حافی کر، وگوتی: ئهی
ئیمام، دهرگهه ههمی یی ل من هاتینه گرتن، وپارییی نانی ل من وعهیالی من یی
بوویه هزرهت، ئهگهر ته دوغایهک بو من کربا.. بشری بهری خو دایی، پاشی گوتی:
جارهکی دهمی تشتهکی ب تنی ژی د مالا ته دا نهما، وعهیالی ته گوته ته: خلاس
ئیدی چو تشت مه نهما.. ههوجهییا خو ببه بهر دهرگههی وی، هنگی دوغایا ته ژ دوغایا
من دی چیتتر بت.

بوچی؟

چونکی هنگی ئهو ژ دل دی قهستا وی کهت یی رزق د دهستی دا، بیی بشری یان
ههر ئیکی دی یی ههبت، بیخته ناقبهرا خو ووی، وههر جارهکا تو ژ خهلکی دنیایی
ههمیی بی هیقی بووی، وهندی دندکهکی دلجی ب وان فه نههاته گریدان، ئهو دی
د ههوارا ته ئیت: ﴿وَهُوَ الَّذِي يُزِيلُ الْعَيْنَ عَنْكُمْ إِذْ تَمُنُّونَ عَلَيْهِمْ لِطِغْرَالِهِمْ لِيُجِيبَ أُمَّتَهُمْ وَمَلَائِكَتَهُمْ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ﴾ (الشوری: ۲۸)
کهنگی ئهو رهحما خو بهلاش دکهت؟

- پشتی عهبد بی هیقی دبن؟

ژ چ؟

- ژ ههر ئیکی ژ بلی وی.. هندی پیچهکی ژی د دل دا هیقییا ته ب ئیکی دی
ژ بلی وی یا گریدای بت، تو (تهوقوعا) هندی بکه ئهو د ههوارا ته نهئیت، بهلی چی
گاڤا دلجی ته ژ ههر تشتهکی قالا بوو ژ بلی وی، مزگینی ل ته بت کویا ته ژی خواستی
ئهو دی بو ته ب جه ئینت، ئهگهر خو ئهو ل بهر خهلکی تشتهکی (موستهحیل) ژی بت.

دەستى خۇيى قالا
ب نك وى قە درېژ بكه:

پۇرژا براين يوسفى ژ برسى رەقىن وقەستا مصرى كرى، دا عەزىزى مصرى كو
يوسف ب خۇ بوو بىي ئەو پى بحەسىين، قەنجىيەكى ل وان بكهت وھندەك گەنمى
بدەتتى، وان پارى خۇ يى بى بەل بەر سنگى عەزىزى دانا وگوتتى:

﴿يَتَأْتِيَ الْمَرْيَمَ مَسْنَا وَأَهْلُنَا الضُّرُوحَنَا يَضَعَعَةٌ مُزْنَعَةٌ فَأَوْفٍ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقَ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ
يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ﴾ (يوسف: ۸۸).

راسته ئەف پارى مە ئىنايە ديوانا تە ب كىر چو نائىت، وچو بەايى خۇ د بازارى دا
نینه، بەلى تو يى حالى مە دىنى، ئەم ب عەيال قە يىن كەفتىنە تەنگاقيىەكا مەزن،
مە چو رى نەماينە، تو قەنجىيەكى د گەل مە بكه، ئەگەر ئەم ژ ھەژى نەبىن ژى، خودى
خىرى ددەتە قەنجىكاران.

و د گەل وى ھەمىيى يا وان ئىنايە سەرى يوسفى، گاڤا يوسفى ئەو د قى حالى
دا دىتىن، رەحم ب وان بر، ويوسف مروڭشەك بوو، قىجا ھوبن چ دىتىن بو خودايى
يوسفى؟

دەستىن خۇ يىن قالا ب نك وى قە درېژ بكهن و ب دلەكى شكەستى قە قەستا
ديوانا وى بكهن، راستە چانتكى تە يى خالىيە ومىدەكا تە چو د ناڤ دا نینه، بەلى
چ ھەوجەيە تو زادى د گەل خۇ ببەيە ديوانا مەردان، ما نە ل وىرى سفرىن طەعامان
ھەردەم ب رىزكىنە؟

يا رەببى ئەگەر لەشتىن مە ئىخسىرىن دنيايى بن، ودىتىن مە
ب قىانا وى قە دگرىداى بن، ھىقىيەكا مەزن مەيە كو ئەو دەستى

ب نک ته ښه بېته دريژکړن تو وي څالا نازڅړنښي، ونه دلي ژ ته
 ب هيشي بت تو بې مراد ناهه گهړنښي، نه گهر خو نهو بين ژ هه ژي
 کده ما ته نهبت ژي، چونکي مرؤقنين مهرد چو جارن دانا خو
 ب ته خسيرييا خازوکان ښه گري نادهن، څيچا چاوا تو دې وه کهي
 وتو خودايي؟

|| ل بهر دهر گهړه او
 || ل دلا خو بگهړي:

جاره کي و هسا چيپوويه تو ب خه م کهفتي بي بي کو تو نه گهړه کي بو وي چه ندې بزاني،
 يان ته ههست ب خهريبيي کريت وتول واري خو و د ناث دوست وهه څالين خو دا،
 نه گهر تشته کي هوسا ته ديت بت، تو بزانه دلي - وه کي ښن قهيم ديترت- هندهک دم
 هه نه ب سهر دا دئين نهو ههست ب خهريبييه کا و هسا دکهت تشتهک وي خهريبيي نابهت
 ژ بلي هندې کو تو بمينييه د گهل وي ب تني د (خه لوهيه کا رووحی) دا؛ دا ههست
 ب صه بريئاني بکه ي، وهندهک دم هه نه ب سهر دلي دا دئين نهو ههست ب سوتنييه کا
 و هسا دکهت تشتهک وي ته نا ناکهت ژ بلي رازبيوونا ب قهده را خودي وهه ميژکړنا
 صه بري..

وکاني چاوا هندهک جارن دهستي مرؤقي پيتفي ب وي مالي هه يه يي هه وجهييا
 وي تير دکهت، و هسا دلي ژي هه وجهي ب زاده کي و هسا هه يه څيان وشهوقا وي هاویش
 بکهت، وخودان دلان ب سهر پور زانييه کو تشتهک نينه څي چه ندې بکهت ژ بلي څيانا
 وي.. جار هکي خوديناسهک ل کولانان دگهړيا ودگوت: دلي من.. کاني دلي من؟ کي
 ژ هه وه دلي من ديتييه.. پاشي وي قهستا کولانکه کي کر، ديت بچويکهک يي ژ بهر
 دهیکا خو درهفت، ودهیکا وي يا ددانتې و نهو يي دکهته گري، پاشي دهیکا وي نهو

هاڻي ته سهر ڀڙڪي وڃو ڊ مال دا وڊهرگهه لئ گرت، زاروڪ ل دور وڙهين خؤ زڦري
 ونه زاني دئ كيشه چت، لهو زڦري بهر دهرگهه و ل دهرگهه و گازی دهیکا خؤ کر،
 دهیکي دهرگهه ڦهنه کر، جاره کا دی دهرگهه قوتا وگازی کر: دادئ.. دهرگهه بی من
 ڦهه، نه گهر تو دهرگهه ل من ڦهنه کی چو جه نینن نهز بجمئ، وکسهک نینه من بدته
 بهر سنگي خؤ، هنگي دلئ دهیکا وی ما پيشه، دهرگهه بو ڦهه کر ودا بهر سنگي خؤ
 و ب گري ڦه گوتئ: رحا دهیکا خؤ! گونهها ته بوو من نههه د گهل ته کري، نه گهر ته
 گوهدار بیا من کربا نههه ب سهرئ ته نهدهات.

هنگي ڦي خودیناسی کره ههوار وگوت: ڦي گاڻي من دلئ خؤ دیت!

ڀڙکا ژ هه ميان نيزيڪتر یا ته دگههينته وی نهوه تول بهر دهرگهه وی ل دلئ خؤ
 بگهريبي، و ل بهر دهرارینکا وی تعترافي ب (موفلسییا خؤ) بکهی، مال.. مه نصب..
 عیال.. وهه تشته کئ مادی یی ته ب دنیا یی ڦه گرتدهت، ل بهر چاڦين ته نه مينت،
 ب فهقير بیهه کا خوري وموفلسییهه کا تمام ڦه قهستا وی بکه، هنگي دهرگهه وی ل بهرا
 خؤ ڦه کري دئ بیني.

جاره کئ دهرگههين عهسمانی ل بهر خه لکی هاتنه گرتن، ونيزيک بوو خه لا رابت،
 خه لکی باڙيڙي چوونه چؤلی دا نڦيڙا بارانی بکهن، وبوو ههوار وگازيبيتن وان، ئيمامي
 وان ب لایه کئ ڦهدهر ڦه چوو، دیت خه ليفه یی وان سه رکؤل وپيخاس، و ب خوشکاندن ڦه
 سهرئ خؤ یی دانایه عهردی وبؤ خودئ یی چوويه سوجدئ، ویی ههوار دکه ته وی.. ئيمام
 زڦري ناف خه لکی وگوت: ئامانين خؤ حازر بکهن، مزگینیا من ل ههوه نيزيک دئ
 باران ئیت، گاڦا (جه ببارئ) عهردی خؤ بو (جه ببارئ) عهسمانی شکاند، (جه ببارئ
 عهسمانی) دئ د ههوارا خه لکی ئیت!

ووهسا چيپوو وهکی وی گوتئ، هيشتا نهو ژ چؤلی نه زڦرين بارانی ليکړ..

راستییا دنیایی بزانه دای فه قیرییا خو بو وای زانی:

ههر کهسه کی ب دورستی د راستییا دنیایی نه گهت، نه د ژيانا خو دا رحمت دبت، ونه ژي فه قیرییا خو بو خودی دزانت، دای هزر کهت نهو ژ ههر نیکی یی بی منه ته، نه گهر خو نهو نیکی خودایی عهرد وعسمانان بت، ما نه وی ماله کی زیده ههیه؟ ما نه خودانی عه یاله کی بوش وسه لته نه ته کا مه زنه؟ ما نه تژی دؤر وره خین وی حه رس وزیره فنان؟ فیجا نهو ژ چ بترست یان ژ کی بترست؟

وهه رنهف ریکه بوو یا فیرعه ونی که فن ل سهر چووی، وفیرعه ونین نوی ژي ل سهر دچن، فیرعه ونی گوته ملله تی خو: ﴿تَقَوْمِ آلِيسَ لِي مُلْكٍ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾ (الزخرف: ۵۱) نهی ملله تی من، ما هون ملکی من نابین؟ ما ملکی مصری هه می نه یی منه وئه فه رویبار د بن من دا دچن؟

(ملکی من.. نه فه سه ری گریکی و بناخه یی گرفتارییه، گاڤا ته هزر کر دنیا -یان تشتهک ژ دنیایی- ملکی تهیه، هنگی وه کی فیرعه ونی تو دای خو بی منه ت بین، کهنگی دای هشیار بی وراستییا ملکی خو زانی، گاڤا نهو رویبارین د بن ته دا چن د سهر ته دا چوون! به لی هنگی هشیاری چو مفایی ناگهینته ته.

وبه ری تو بگه هییه وی ده می یی هشیاری فایدی ته نه کهت، خو هشیار که، و بزانه کو رحه تییا تمام د قی دنیایی دا بو که سی نینه؛ چونکی نهو واری موژیلی ووهستیان و فه ناییه.

نهو که سی خودی عه یال دایی هندی زهحه تی ب وان فه دبینت، دبیترت: خوزی من چو عه یال نه بان، و نه وی عه یال نه هه ی خوزییا راده یلت کو وی عه یال هه با.. یی بچوبک دبیترت: خوزی نه ز مه زن بام، ویی مه زن دبیترت: خوزیین هنگی وهختی نه زی بچوبک..

ئەوئى بىن كار هيڭييا وي ئەوه كارەك ب دەست كەفتبا، ويىن كار هەي دېيىت: خوزى پېچەكى ئەز مابامە بەطال.. بىن فەقىر مرادا وي ئەوه رۆژەكى وەكى بىن زەنگىن لىن بىت، ويىن زەنگىن ھەسويدييى ب دلرھەتيا فەقىرى دېت.. مرۆڤەكى خودان مەنصب و خەدەم و ھەشەم رۆژەكى دگوت: خوزى ئەز شيا بامە رۆژەكى ب تنى ل بازارى ھاتبام و چووبام وەكى خەلكى، وئەو خەلكى ل بازارى ب تنى دئىن و دچن و كەسى ھاي ژى نە، دېيىن: خوزى جارەكى ئەم چووبايىنە و تىرى دۆر و رەختىن مە ھەرەس و خەلكى ھەمىيى زانبا ئەڤە ئەم ھاتىن..

بېژنە من: كى د قى دنيايى دا بىن رحەتە و ب حالى خۆ بىن رازيىه؟!

من گرتى چو تىتى ژ تە كىم نىنە، و چو خەم و خيال تە نىنن، و ھەر تىتەكى تە بىت ل بەر دەستى تە بىن حازرە، تو بېژى بۆ تە خۆش بت؟ بەرى تو خەلەت بىي و بېژى: ئە.. دى بېژمە تە: ئەگەر تو بىن ب قى رەنگى ژى بىن مە بەحس ژى كرى، ھەر جارەكى -و ھەو ب خافلەتى ژى قە بت- دى تە گوھ لى بت: (فلان كەس مر..)! مر.. گەھشەتە وئ دويماھيىيى يا ھەمى خودان رح، و تو ئىك ژ وانى، دى گەھنى، ھنگى چ خۆشى بۆ تە دى د وئ خۆشبيى مېنت يا تو تىدا؟

ئەگەر تو زەنگىترىن مرۆڤ بى د دنيايى، مادەم دى مرى، تو بىن فەقىرى.. ما زەنگىنى نە ئەوه تە مەنەت ب كەسى نەبت؟ باشە ئەوئ رحا تە د دەستى دا، و چى گاڤا وى بىت ئەو وئ ژ تە بستىن چاوا تو دى ژ وى بىن مەنەت بى؟

من گرتى تە باوھرى ب وى نىنە.. ما تە باوھرى ب ھندى ژى نىنە كو ئەف خۆشبيىن تو تىدا دويماھيىەكا بۆ ھەي؟ بېژە من: چ تام د وئ خۆشبيى ھەيە يا دويماھى بۆ ھەي؟

براى من.. خوبشكا من: دنيا گولەكا گەشە، بەلى گاڤا پائىز د سەر تە دا ھات، تو چو خۆشبيى نە ژ رەنگى وئ ونە ژ بىنا وئ نايىنى، جەھەكى تىرى رۆناھيىە، بەلى

گافا ل ته بوو شهف تو نه شیبی خو بهر پییښ خو بیینی، جوانییا وی دچت، خوشییا وی نامینت، بی لی بلند نرم دبت، ویی قهلهو د ناخا وی دا دحه لیییت، و سه برا وی هه می دپته بی دهنگییه کا ب ترس و سه هم.. و نه گهر ته بقیهت راستییا فی گوتنا مه باش بزانی، جاره کی تو ب تنی هه ره ناخ قه بران، وهزا خو د قه سرین خه لکی وان دا بکه.. کتلییان، دا نهو ب بی دهنگییا خو فی راستییا بو ته بیژن!

|| گه لهك د خو نه گه هه || || دا ب سلامه تنی دهر باس بیی: ||

روژه کی ټیک ژ زانایین تابعیان چو نک عائیشایی پسیرا فی نایه تا پیروز ژئی کر: ﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ﴾ (فاطر: ۳۲) ووه کی ناشکه را نهف نایه ته مروقیین باش دکه ته سی پشک:

← نهوین ب کرنا هندهک گونه هان وهیلانا هندهک واجبان زولم ل نهفسا خو کری.

← و نهوین واجب هه می کرین وخو ژ هه می گونه هان دایه پاش به لی هندهک سوننهت هیلاین وهندهک مه کرووه کرین.

← و نهوین واجب وسوننهت هه می کرین وخو ژ هه می حه رام ومه کرووهان دایه پاش، وخو ژ هندهک حه لالی ژئی دایه پاش ژ ترسین حه رامی دا.

عائیشایی گوتی: نهوین لهز د خیران دا کری، سه حابیین پیغه مبهری بوون - سلاف لی بن - نهوین د گهل وی چووین، و نهوین هندهک سستی کری نهون یین پشتی وان ل سه ر ریکا وان چووین، و یین زولم ل خو کری یین وه کی من وته نه!

هؤسا عائيشا د خو دگههشت! وئيك ژ مه نه قرؤ چونكى دو گوتهين خيړى بو
 خهلكى دبيتز، يان دو فلسان دكه ته د دهستى فهقيرهكى دا، دهمنى وان نايه تان دخوبنت
 بين بهحسى وان چاكان دكهن نهوين ئيكسه ر وبن حسيب دچنه بهحهشتى: نهفه بهحسى
 وان (داعيانه) بين وهكى مه!

ل دويماهييا:

عبداللاهي كورئ عهباسى فه دگوتهيزت كو پينغه مبهري -سلاف لى بن- ل حهجا
 خاترخواستنى، ل ئيقارا عهرفنى، نهف دو عايه كر:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَرَى مَكَانِي، وَتَسْمَعُ كَلَامِي، وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَتِي، لَا
 يُخْفِي عَلَيْكَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِي، أَنَا الْبَائِسُ، الْفَقِيرُ، الْمُسْتَغِيثُ، الْمُسْتَجِيرُ، الْوَجِلُ،
 الْمُسْفِقُ، الْمُقْرُ، الْمُعْتَرِفُ بِذَنْبِهِ، أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُسْكِينِ، وَأَبْتَهِلُ إِلَيْكَ ابْتِهَالًا
 الْمَذْنِبِ الدَّلِيلِ، وَأَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الضَّرِيرِ، مَنْ خَضَعَتْ لَكَ رَقَبَتُهُ، وَذَلَّ
 جَسَدُهُ، وَرَغِمَ أَنْفُهُ لَكَ، اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلَنِي بِدَعَائِكَ شَقِيًّا، وَكُنْ بِي رءُوفًا رَحِيمًا،
 يَا خَيْرَ الْمُسْتَوْلِينَ، وَيَا خَيْرَ الْمُعْطِينَ (١).

نهفه دو عايا وى بوو پشتى نهو گههشتييه دويماهييا قوبناغى، ل دهمنى
 خاترخواستنى.. بهرى خو بدئ چاوا نهو د ناخ خهلكى هه ميبى دا و ب دهنگه كى بلند
 فهقيرى وهه وجهييا خو بو خودايى خو رادگههينت!

(١) طه بهرانى فه دگوتهيزت.

ههز ژ پیغه مبهری

وی بکه

چونکی ته ب وی ریکا خۆ یا نیاسی، و بوونا دلێ ته ورحا ته ب وی بوویه، وئهگهر ب ریکا وی نهبايه، مهزنترين نعمهتا تو تيدا كو ئيمانه، د گهل ته نهدهاته كرن. زانايي ناقدار (شيخ الإسلام ابن تيميه) دييژت: ((دو رهنگين بووني ههنه، ئيك: ئهوه يا ئهم دزانين، ويا دی بوونا دلی ورحییه، ودهرکهفتنا وان ژ مالبجیکێ نهفسی و تارييا طهبعی، وئهف بوونه ب پیغه مبهری دبت، وئهو بۆ خودان باوهران وهکی بابێ بوویه.. وشيخ وسهيدا وپهروهردهکار بابێ رحییه، وبابێ مرۆقی یێ دی بابێ لهشييه)).

وکاني چاوا ئهگهر بابێ مرۆقی نهبا لهشي مرۆقی ژ تارييا نهبووني نههاته رۆناهييا ههبووني، وهسا ئهگهر ب ریکا پیغه مبهری -سلاف لی بن- نهبا رحا مه ژ تارييا کوفری نهدهاته رۆناهييا ئيمانی، وریک ل بهر مه ئاشکهرا نهديوو.. ئیجا ئی پیغه مبهری حهقهکی مهزن ل سهر مه ههیه، و ژ حهقی ویه ئهم ههز ژێ بکهین.

بۆچای ئهم ههز ژ پیغه مبهری بکهین؟

چونکی ئهو ئیان و دلۆقانییه بۆ ته:

پیغه مبهر -سلاف لی بن- رهحم و دلۆقانییه بۆ دنیایێ ههمیینی، وهکی خودایێ وی گوتیینی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (الأنبياء: ۱۰۷) هه ما مه تو یێ هنارتی

دا بۆ هەمی چێکرییان ببیه رحم، و ژ رهحما وی بۆ دویکهفتیبین وی ئەوه ئەو ریکا بهحهشتی نیشا وان ددهت، و بهری وان ژ ناگری وهردگیت، پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیت: ﴿مه ته لا من وهکی مه ته لا زه لامه کییه ناگرهک هلکرتی، ودهمی وی ناگری دهور و بهری وی روهنکری به لاتینک و میتش و مۆر بین خو بهاقتینه ناگری، و ئەو وان ههه بدهته پاش ئەو خو بهاقتینی﴾ (۱).

مهعنا: ژ چه ژیکرن و قیانا وی بۆ مه ئەو مه پالدهت و ژ ناگری ددهته پاش؛ دا ئەم نهکه قینی، به لی د گهل هندی ژی هندهک به خیرهش هه نه خو ژ ناف دهستین وی دهاقتیه دهر و قهستا ناف ناگری دکهن.

پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- ئەم دقین، و بهخت و وژدان هندی دخوازت دهمی ئیک ههز ژ مروقی بکهت، مروقی ژی ههز ژی بکهت.

◆ چونکی ب قیانا وی باوه رییا ته تمام دبت:

پیغه مبهه ری -سلاف لی بن- دبیت: ﴿

ووالده والناس أجمعین﴾ (۲) یهعنی: باوه رییا ئیک ژ ههوه تمام نابت ههتا پتر ژ زاروک و بابی خو وههمی مروقان ههز ژ من دکهن.

و د ریوایه ته کا دی دا هاتییه: ﴿

پتر ژ نهفسا خو ههز ژ من بکهی، و مهعنا قی ئەوه: ههتا تو د چه ژیکرنا خو دا بۆ من هند بی راستگۆ بی کو تو گۆتتا من ب پیش ههز کرن وهه وایی نهفسا خو بیخی، نه کو تشتی دلێ ته بچتی تو بکهی بلا دژی وی دینی بت یی ئەز پچ هاتیم.. و ب قی چهندی چه ژیکرنا دورست ئاشکههرا دبت، نه ب گۆتتا دهقی ب تنی.

(۱) بوخاری و موسلم ژ ئەبو هورهیره ی قه دگوهیزن.

(۲) موسلم ژ ئەنهسی قه دگوهیزت.

◆ دا کو تو تام بکيه شرينيا باوهرئ:

چونکي ههچيى ههز ژ خودئ وپيغه مبهري وي بکته، وقيانا وي بو وان ژ قيانا ههر تشته کي دي پتر بت، نهو دئ تام کته شرينيا باوهرئ، وهکي پيغه مبهري -سلاف لي بن- د گوتنه کا خو دا دببترت: ﴿لا ث من کن فيه وجد حلاوة الايمان:

مما سواهما...﴾^(۱) يه عني: سي تشته هه نه ههچيى نهو ل نک وي بن نهو دئ شرينيا باوهرئ بينت، وي تک ژ وان نهقيه کو خودئ وپيغه مبهري وي خوشتقيتر بن ل بهر وي ژ ههر تشته کي دي.. هتد. ونهقه نهو خهلاته يي هيشتا د دنيايي دا خودئ ددهته وي کهسي يي قيانا خودئ وپيغه مبهري -سلاف لي بن- ب سهر قيانا ههر تشته کي دي دببخت، خودئ شرينيا باوهرئ ب رزقي وي دکته، ونهو شرينيه که ههر شرينيه که کا دي يا د دنيايي دا ههبت ل بهر وي دبته چونه.

◆ دا کو تو روژا قيامه تي د گهل وي بي:

ونهقه مهز نترين هيقييه مروقي خودان باوهر هه، کو روژا قيامه تي ده مي مروث دکه ثنه تنگا ثيهه کا مهزن ونه خوشيهه کا گران ب سهر وان دا دببت، مروث يي نيزيکي پيغه مبهري بت -سلاف لي بن- نه نه سي کورئ مالکي دببترت: نه عرايهه ک هاته نک پيغه مبهري -سلاف لي بن- وگوتئ: قيامه ت کهنگيهه؟ پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوتئ: ته چ بو وي روژي بهرهه ف کرييه؟ وي گوت: قيانا خودئ وپيغه مبهري وي، پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوتئ: ﴿تو دئ د گهل وي بي يي تو ههز ژئ دکه﴾^(۲).

وجاره کي مهولا يي پيغه مبهري نهوبان هاته نک پيغه مبهري ورهنگي وي يي گوهار تي بو، پيغه مبهري -سلاف لي بن- گوتئ: چ تشتي رهنگي ته گوهار تيهه؟ وي گوت: نه ي پيغه مبهري خودئ چو نه خوشي ل من نينن، بهلي ده مي نهز ته نه بينم نهز ژ ته خهريب

(۱) بوخاري وموسلم ژ نه نه سي شه دگوهيزن.

(۲) بوخاري وموسلم شه دگوهيزن.

دېم، وبيرا من ل ناخره تي هاته شه، وئەز دترسم ل ويري ئەز ته نه بينم؛ چونكي تو دي د گەل پيغەمبەران نيبه بلندكرن، وئەگەر خو ئەز بيمه بهحه شتي زي ئەز دي ل جهه كي نزمتر بم زي بي ته، وئەگەر ئەز نه بيمه بهحه شتي نبيدي ئەز قەت ته نايينم، هنگي ئەف نايه ته هاته خواري: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ (النساء: ۶۹) يه عني: هه چيبي گوهدارييا فه رمانين خودي بكهت، وريكا پيغەمبەري وي موحه ممه دي - سلاف لي بن- بگرت، ئەو ئەون بين خودي بهايي وان مهزن كرى، فيجا ئەو دي هه قالينييا وان كهن بين خودي قهنجي ب بهحه شتي د گەل كرى زي پيغەمبەر وراستگو وشه هيد وچاكان، وئەو چ باش هه قالن وان د بهحه شتي دا هين.

چاوا دي حەز زي پيغەمبەري كهين؟

دبيترن: حەز يكرن تشته كه نه ب دهستي مروقييه.. ئەفه راسته، به لي تشتي دي بي راست ئەوه هندهك ريك هه نه مروف دشيت حەز يكرنا خو بي زيده بكهت، وئەگەر هات و تو زي وان بي بين خودي كه رهم ب حەز يكرنا پيغەمبەري د گەل ته كريت، و ته قيا حەز يكرنا خو بو وي زيده بكه، بزانه هندهك ريك هه نه بو ته دبه هاريكار ل سهر حەز يكرنا وي، ئەو زي ئەفه نه:

◆ گەلەك صلاوه تان بدهنه سهر وي:

دانا صلاوه تان زي لايي مه شه ل سهر پيغەمبەري، ده مي ئەم دبيترين: (اللهم صل على محمد) مه عنا وي ئەوه ئەم داخواز و دو عايي زي خودي دكهين كو ئەو ره مي ب پيغەمبەري بهت، و مه رته به و بهايي وي ل دنيايي و ناخره تي بلند بكهت، و ده مي ئەم دبيترين: (السلام على محمد) مه عنا وي ئەوه ئەم سلاقي ددهينه سهر وي، ئەو سلاقا هندی دگه هينت كو ئەم دويكه فتيتين وينه، و ب وي شه دگر تداينه، و زي قئي چه ندي ناشكه را دبت كو صلاوه ت ئەو په يوه ندييه يا مروقي ب پيغەمبەري شه گري ددهت.

ئبن قهيم بهحسنى دانا صلاوه تان دكهت وديتت: نهو نهگهرا بهردهوامى وزيددهبوننا
 قيانا مروقييه بو پيغهمبهري -سلاڤ لى بن-، نهو قيانا باوهرييا مروقى بىي وى تمام
 نابت، وكهسهك هندی پتر ناڤى خوششقييى خو بينت، ووى بينته سهر هزرا خو، وبهحسنى
 باشييين وى بكهت، قيانا وى دى بو وى زبدهتر لى ئيت، وشهوقا وى بو وى دى پتر
 لى ئيت، حهتا دلئ وى ههميبيى فه دگرت، ژ خو نهگهرا بهحسنى وى نهكهت، ووى نهئينته
 سهر هزرا خو، قيانا وى د دلئ وى دا دى كيم بت.

مهعنا: دانا صلاوه تان -ژ لايهكى دى فه- دبته نهگهرا هندى قيانا مروقى بو
 پيغهمبهري -سلاڤ لى بن- زبدهتر لى بيت، ژ بهر قى چهندي خيرا دانا صلاوه تان
 گهلهك بوويه، پيغهمبهري -سلاڤ لى بن- د گوتنهكا خو دا ديتت: ﴿لى لي
 شر سي شر﴾^(۱) يهعنى: ههچيبيى دهه جاران
 صلاوه تان بدهته سهر من ده مى لى دبته سپيده، وده مى لى دبته ئيقار، رۇژا قيامه تى
 مههدرا من دى قيرا گهت.

نهفه ل قيامه تى، و ل دنيايى.. پيغهمبهري -سلاڤ لى بن- ديتته وى صهحاييى خو
 نهوى گوتيبى نهز دوعايا خو ههميبيى دى كهمه صلاوه ل سهر ته: ﴿ذا تكفى همك،
 ﴿۲﴾ يهعنى: نهگهرا تو وه بكهى خودى خه ما ته دى ژ ته فهكهت، وگونهها
 ته دى بو ته ئيته غهفراندى.

◆ **دويكهفتنا سوننه تا وى بكه:**

ژ نيشانين قيانا مروقى بو كهسهكى نهوه مروڤ گوهدارييا وى بكهت، وچاڤ ل وى
 بكهت، ونهگهرا قيانا پيغهمبهري -سلاڤ لى بن- ئيك ژ پيتشقيين تمامبوننا باوهرييا

(۱) طهبرانى ژ نهبوو دهر داني فه دگوهيترت.

(۲) ترمذى ژ نوبه ييى كورئ كهعبى فه دگوهيترت.

مرؤقی موسلمان بت، دویکهفتنا سوننه تا وی ژی، یه عنی: ئەو ریککا ئەو پی هاتی، ئیک ژ پیتشیپین راستییا قیانا مرؤقییه بو وی، ئەگەر قیانا ب تنی ئەو بت مرؤف ب دهقی بیژت: ئەز ههز ژ فلان کهسی دکهم، تشتی ژ هه میپی ب ساناهیترو وی بهاتر دئ قیانا بت؛ چونکی هه کهسهک دشیت قی چهندهی بیژت، قیانی -کو ئیک ژ بهایین مهزن وگرنهگه د ژیانا مرؤقان دا- هندهک شهرت وپیتشیپین خو هه نه؛ دا راستییا وی پی ئاشکهرا بیت، ئیک ژ وان ئەوه مرؤف ملکهچیپی بو ئەمر و فهرمانا وی کهسی بکهت یی مرؤف ههز ژئ دکهت، و ل سهر قی بناخهیی ئەم دبیشین: ژ نیشانی قیانا ته بو پیغه مبهری -سلاف لی بن- ئەوه تو پیگییری ب سوننهت وریبازا وی بکهی، کا چاوا ژ نهجامین پیگییرییا ته ب سوننهتا وی ئەوه قیانا وی د دلج ته دا زیده بیت.

پیغه مبهر -سلاف لی بن- د گازیبه کا خو دا بو ئوممه تا خو دبیشت: ﴿

منکم بعدی فسیری اختلافاً کثیراً، فعلیکم بستی وسنة الخلفاء الراشدين المهديين، تمسکوا بها، وعضوا علیها بالنواجذ، وإیاکم ومحدثات الأمور، فإن کل محدثة بدعة، وکل بدعة ضلالة﴾^(۱) یه عنی: ههچیپی ژ ههوه پشستی من بمینت جودابوونه کا مهزن دئ بینت، قیجا ههوه ئیمانته سوننه تا من وسوننه تا خهلیفین من بین سهراست، وی بگرن، وپدیتن خو لی بشدین، وهشیاری وان تشتان بن بین نوی دهردهکن د دینی دا، چونکی ههر تشتهکی د دینی دا نوی دهرکهفت بیدعهیه، وهه بیدعهیه کا ههبت سهرداچوونه.

دویکهفتنا ریبازا پیغه مبهری -سلاف لی بن- وپشتدانا ریبازا ههر ئیکدی دی یی ههبت ژ بلی وی، ئەو ریکه یا قیانا خودی پی ب دهست مرؤقی شه دئیت، خودای مهزن دبیشت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبُّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾^(۳۱) (آل عمران: ۳۱) یه عنی: ئەی پیغه مبهر تو بیژه: ئەگەر راسته ههوه خودی دقیت هوبن دویکهفتنا من بکهن، خودی ژئ دئ هوبن قین، وگونه هین ههوه دئ ژئ بهت، چونکی

(۱) ئەحمده ژ عرباضی کوری ساریه شه دگوهیتت.

خودئ گونده ژئیرئ گوندهین بهنییین خویه، و ب وان یئ دلؤقانکاره. ووهکی ناشکهره
ئهف ئایهته حوکمی ب هندئ دکهت کو ههر کهسی بیژت: من خودئ دقیت، بهلی ئه
دویکهفتنا پیغه مبهری وی موحه ممه دی -سلاف لی بن- ب دورستی د سوننه تا وی دا
نهکهت، ئه د قئ گوتنا خو دا یئ راستگو نینه.

◆ چو گازیان ب سهر گازییا وی نهئپخه:

بو بلند راگرتنا قهدر وبهایی پیغه مبهری -سلاف لی بن-، ودا کو ثیانا مه بو وی یا
دورست بت وگوتنا دهقی ب تنئ نهبت، د ئایهته کا پیروز دا خودایی مهزن دبیژته خودان
باوهران: ﴿لَا تَجْعَلُوا دَعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدَعَاءِ بَعْضِكُمْ بِمَعْضًا﴾ (النور: ۶۳) یه عنی:
هوین گازییا پیغه مبهری د ناقبهرا خو دا وهکی گازییا هندهک ژ ههوه بو هندهکان لی
نهکن، و د تهفسیرا قئ ئایهتی دا وکانئ مهخسه د ب گازییا پیغه مبهری -سلاف لی بن-
ل قئیرئ چیبیه، پتر ژ بوچوونه کی ههیه.

هندهک زانا دبیژن: مه عنایا وی ئهوه گهلی خودان باوهران ده می هوین گازی
پیغه مبهری -سلاف لی بن- دکهن (ئهفه ده می ئه وی زیندی د ناخ وان دا) یان ده می
هوین ناخی وی دئینن (پشتی مرنا وی ژئ)، هوین وهسا ناخی وی نهئینن وهکی هوین
ناخی ئیک و دو دئینن، بیژنئ: ئه می موحه ممه د.. یان موحه ممه دی گوت.. یان
موحه ممه دی هو کر! وهکی چاوا ئیک ژ ههوه گازی ئیک دی دکهت، یان بهحسی وی
دکهت.

ئهفه چی نابت، ودبته نیشانا بی ئحترامییا ههوه بو وی، هوین ب ریز وقه درگرتن
قه گازی وی بکن وناخی وی بینن، و بیژن: ئه می پیغه مبهری خودئ، یان پیغه مبهری
خودئ هو گوت.. وصالو هتان بدهنه سهر وی.

وهندهک زانایین دی دبیژن: مهخسه د ب گازییا وی ل قئیرئ ئهوه ده می پیغه مبهری
-سلاف لی بن- گازی ههوه دکهت و بهری ههوه ددهته تشته کی، یان بهری ههوه ژ تشته کی

وهردگيرت، هوين قى گازيبا وي وهكى گازيبا ههر ئيكي دى ژ ههوه وهرنهگرن، وسستيبى د ئه مري وي دا نهكهن.. بهلكى هوين گازيبا وي ب مجدى قه وهرگرن، وگوهداريبي بو بكن، چونكى نهو پيغه مبهري خودييه ونه وهكى ههر ئيكي دبيه.

ما نه ده مئ تو ژ دل ههز ژ ئيكي دكهى تو گوتن وداخوازين وي -ئهگهر ب زهحمهت ژى بن- هه ميبان ب جه- دئيني، قيجا بوچى تو د گهل وي پيغه مبهري يئ وهسا نابى نهوي بوويه ئهگهر بو رزگار بوونا ته؟

◆ د گهل قورئانى بئى:

و ژ نيشانين ژيانا ته د گهل قورئانى نهوه تو بهردهوام قورئانى بخوينى، وخواندنا قورئانى يا بهردهوام ئيك ژ وان فهرمانانه بين خودئ ل پيغه مبهري خو -سلاف لى بن- كرى، ده مئ ل سهه نه زمانئ پيغه مبهري -سلاف لى بن- گوئى: ﴿إِنَّمَا أَمْرٌ أَنْ أَعْبَدَ رَبِّي هَكَذَا بَلَدَةَ اللَّهِ حَرَمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرٌ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ (٩١) وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ (النمل: ٩١-٩٢) و ژ قى ئايه تئ دئيتنه زانين كو خواندنا قورئانى سيبه مين فهرمانا گرنگه ل پيغه مبهري -سلاف لى بن- هاتيبه كرن، پشتى ته وحيدا د عيباده تئ دا وئيسلامئ.

وخواندنا قورئانى -وهكى د حه ديسه كئى دا هاتئ- ريكه كه مرؤف قيانا خودئ وپيغه مبهري پئ ب دهست خو بيخت، پيغه مبهري -سلاف لى بن- دبئرت: ﴿ن سره أن يعلم أنه يحب الله ورسوله، فليقرأ في المصحف﴾^(١) يه عنئ: هه چيبي كه يئ ب هندئ بيت بزانت كو نهو ههز ژ خودئ وپيغه مبهري وي دكهت بلا قورئانى بخوينت..

بلا قورئانى بخوينت، دا بزانت كانئ نهو وان تشتان دكهت بين دنبه ريك بو قيانا خودئ وپيغه مبهري وي يان نه.. بلا قورئانى بخوينت، دا بزانت كانئ باوه ريبا وي ههتا

(١) به يه قئ قه دگو هئزت.

چ هددى باوهرييه كا راست و دورسته، بلا بهرى خو بدهته خو، وخو و كارى خو ل سهر قورئانئى عهروض بكهت.

وتشتئى گرنك د خواندنا قورئانئى دا ئهوه مرؤف -زئدهئى خوشبئيرنا ب خواندنا قورئانئى- لئى بگهرييت خو د مهعنايا وئى ژئى دا شارهزا بكهت، وتئى بگههت كانئى ئهوه چ دبئوت؛ دا پتر تامئى ژ خواندنئى وهرگرت، وباشتر كارى پئى بكهت.

◆ سهرهاتئيبئىن ههژئىكهريئن وئى بخوينه:

دا بزائى كانئى چاوا و بئوچئى وان ههز ژ وئى دكر، ژ سهحابئيبئىن وئى بگره، وحهتا خهلكئى زهمانئى خو.. وان بنياسه، وسهرهاتئيبئىن وان بخوينه؛ دا ئهوه بئو ته ببئه پالدهر كو تو ژئى ههز ژ وئى بكهئى، وئهوه پتر د چاڤئىن ته دا مهزن بيت.

كافرئىن مهكههئى ژ گهلهك سالؤخهتئىن سهحابئيبئىن عهجبئىگرتئى دبوون، بهلئى ئئىك ژ وان تشتئىن ژ ههمئىيان پتر ئهوه عهجبئىگرتئى دكرن، قئانا وان يا زئده بوو بئو پئىغههبهري -سلاڤ لئى بن-، رؤژا كافرئىن مهكههئى زهئىدئى كورئى دهئنهئى قهئىد و زنجئر كرى، وبرى دا وئى بكورژن، پشتهئى ئاههنگهكا ژ ههژئى بؤ قئى رويدانئى بهرههڤكرئى، وبهري سهكئانئىن وان سئىتركا خو ل وئى بگرن، وسهربر شئيرئى خو راکهته هنداقئى سهري وئى، ئههوه سوئىانئى خو نئىزئىكى وئى كسر وگؤتئى: تو ههز دكهئى ئهگهه قئى گاهئى تو د ناڤ عهئىالئى خو دا بائى و ل شوئىنا ته مه موحهممهد كوشتبا؟ وئى گؤت: ب خودئى من پئى خوئش نئىنه هوئىن من بهردهن وئهز بچمه مالا خو، وستربهك ف پئىغههبهري سلاڤ لئى بن بكهت.. گاڤا ئههوه سوئىانئى گوهه ل قئى بهرسقا وئى بووى، دهستئىن خو ل رانئىن خو دان وگؤت: د ناڤ مرؤقان دا من كهسهك نهديتئىبه هند ههز ژ ئئىك و دو بكهن وهكى ههڤالئىن موحهممهدئى ههز ژ وئى دكهن.

ويا ژ قئى ژئى غهريبتر گوهئى خو بدهنه عهمرئى كورئى عاصئى -خودئى ژئى رازئى بت- چ دبئوت، دبئوت: كهسهك ژ پئىغههبهري -سلاڤ لئى بن- ل بهر دلئى من خوشتئىتر

نهبوو، و د چاقین من دا مهزنتر نهبوو، بهلی ژ بهر هه بیه تا وی من نه دشیا تیر بهری خو
بدهمی، ونه گهر بیژنه من: بو مه بیژنه کانی رهنگی وی یی چاوا بوو، نهز نه شیم وی بو
ههوه وه صف بکه م!

ورژا نهبوو به کر کهفتییه بهر مرنی، وی پسیار کر: نه فرۆ چ رۆژه؟ وان گوتی:
دوشه نه، وی گوت: نه گهر نهف شهقه نهز مرم، من نه هیلن هتا سوباهی؛ چونکی
خوشتتیرین رۆژ وشهف ل بهر من ههوه یا نهز پتر لی نیزیکی پیغه مبهری خودی بم
سلاف لی بن.

بهلی.. دهفته را ههر فیانه کا عهردی یا ههبت ب په ره کی ب دویماهی دئیت، بهر په ری
مرنی، ب تنی فیانا سه حابییان نهبت بو خوشتییی وان -سلاف لی بن- پشتی مرنی
مرنی ژی ههو دمینت، چونکی ههو چه که ژ فیانا عهسمانی.. نه گهر نهز مرم خو
ب شهف ژی بت، خو نه گرن هتا دبه سپیده، چونکی نیزیکیبونا من ژ پیغه مبهری
-سلاف لی بن- نه گهر خو د بن ناخی ژی شه بت، من پی خوشتره ژ مانا من د ناف
ههوه دا نه گهر خو د خانیه کی بهر فره ژی شه بت.

ورژا بیلال کهفتییه بهر مرنی، وژنکا وی گوتی: وهی بو قی موصیبه تی! وی
گوت: وهی بو قی که یفی، سوباهی دی گه همه خوشتیییان، موحه مده دی وهه فالین وی!
سه رها تییین فان رهنکه مرۆفان بخوینه، و گوهدارییی بو بکه، دا به لکی هه بو ته
بینه پالدهر کو چا ل وان بکه ی، ..

ل دویماهی:

بزانه کو..

ته شه بیوها ب مه زنان ژی شه مه زنییه!!

ههز ژ وی بکه

چونکی ههژیکرنا ته بو وی دئ بته ده رگههی گوهدارییا ته بوئه مری وی، وگوهدارییا ل سهر ههژیکرنی دئیتته ئافاکرن طاعهتی دورسته، وئهو دلئ ژ فیانی فالابت وهکی وی خانیی کافله یی ژ مرؤقان ویران بووی.. ما دئ صهبرهک لی ههبت؟

فیانا پیغه مبهری ژ فیانا خودییه:

پشتی بو مه دیار بووی کو فیانا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ژ پیتقییین تمامبوونا باوهرییا مرؤقی موسلمانه، دقیت ئهم باش بزانیان کو فیانا پیغه مبهری -سلاف لی بن- ژ فیانا خودییه، وتشتهکی بهر عقل نینه فیانا وان ههردووان بیته ژیکفه کرن، یان ئیک ژ وان ب تنی د دلهکی خودان باوهر دا پهیدا بیت.

چاوا دئ ههز ژ وی پیغه مبهری که یی بهری ته دایه وی، وتو ههز ژ وی ب خو ناکهی؟ یان چاوا دئ ههز ژ وی که یی وتو ههز ژ وی پیغه مبهری ناکهی یی وی بو ته هنارتی؟

وچونکی مهسهله یا ب فی رهنگییه، فیانا خودی وپیغه مبهری وی -سلاف لی بن- پیکفه بوو ئیک ژ وان سی تستان یین وه ل خودانی دکهن کوئهو تام بکه ته شرینییا باوهری.

بۆچۈك ئىم ھەز

ژ خودىڭ بىكەين؟

◆ چۈنكى ئۇ يىڭ ژ ھەژى قىيانتىيە:

چاوا تو ھەز ژ وى نەكەى وئەو ھە خودى؟ قەنجى ونعمەتتەن وى ژيانا تە ھەمى قەگرتىنە، ئەگەر وى بەرى تە نەدابا خو، نوکە بەرى تە دا ل كىشە بت؟ د كىژ نەالا سەرداچوونى دا تو دا يى بەرزە بى؟

پۇژا تو ب سەر قىڭ دىيائىڭ كەفتى تىشتەك ژ مەصلحتا خو تە نەدزانى، وى دەستەكىڭ دىلۇقان وىلەكى نەرم بو تە پەيدا كر ھەتا تو وە لىڭ ھاتى بشىپى ژيانا خو ب پىئە بىەى، وى عەقلەك دا تە تو بشىپى باشى وخرابىيىڭ پىڭ ژىك جودا بىكەى، وى ھند قەنجى د گەل تە كرڭ كو ئەگەر جارەكىڭ تو دەست پىڭ بىكەى دا وان بەرژمىرى تو نەشىپى وى چەندىڭ بىكەى.. و د گەل ھندىڭ ژى دەمى تە شوكر وى نەكرى، و تو بەر ب خرابىى وگۈنەھى قە چووى، وى كرتىيىپىڭ تە قەشارتن، وشەرما تە پىڭ نەبر، تە ب گۈنەھان بەرسقا نەمەتتەن وى دا، و ب ستارەكرنىڭ وى بەرسقا نەزانىنا تە دا، گۈنەھا تە قەشارت، وعىيا تە نىشا خەلكى نەدا؛ چۈنكى ئىك ژ ناقتىن وى (غەففارە) پەنگ وروپىڭ تە يىڭ ب سەر قە وىەرچاڭ وى جوان وتازە كر؛ دا خەلك بىينىڭ، و ناقتىيا تە وى قەشارت؛ دا كەس ب تە نەحسىيەت دەمى تو دلىڭ خو دىيە غىشى و خىيانەتى، و ھەزرتىن خەلت، وخرابىيىڭ، وئەگەر وى ئۇ لا ژى ژ تە ئاشكەرا كرىا، كەسىڭ تو نەدقياى و قەدرىڭ تە نەدگرت، چۈنكى ئىك ژ سالۇخەتتەن وى (ساتر الذنب) ھ.

كەرەما وى يىڭ بەرانبەر ژ عەسمانى ب سەر تە دا دبارت، وخرابىيىڭ تە بىڭ حساب ژ عەردى ب نك وى قە دىئەنە بلندكرڭ، و د گەل ھندىڭ ژى ئۇ دىيىژتە تە: ﴿

إنك ما دعوتني ورجوتني غفرت لك على ما كان فيك ولا أبالي﴾ كورپىڭ نادەمى، ھندى تو دوعا

وهيقييان ژ من بکهي ئەز دئ گونەهين ته غەفرينم، بلا ته چ کريت ژي، ومن چو مننەت پي نينه ﴿يا ابن آدم لو بلغت ذنوبك عنان السماء ثم استغفرتني غفرت لك، ولا أبالي﴾ کورئ ئادەمی، ئەگەر گونەهين ته بگهههه بهر پهريتن عەسمانی پاشی تو داخوازا غەفراندنی ژ من بکهي ئەز دئ وان بو ته غەفرينم، ومن چو مننەت پي نينه ﴿بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لا تشرك بي شيئاً لأيتك بقرابها مغفرة﴾^(۱) کورئ ئادەمی، ئەگەر تو بييه نك من وته تژي عەردی گونەهه ههبن، پاشی تو بيی وته چو شريك بو من چي نەكربن، ئەز ب تژي عەردی فه مهغفرت دئ ئيمه نك ته.

ئەري خودايهكي باشييا وي هنده بت ما پي ژ ههژي هندئ نينه تو ههز ژي بکهي؟
بهري خو بدئ چاوا خوديتناسان ههز ژ وي دکر وژي ب هيقي بوون:

← ل ئيفارا رۆژا عەرهفي فوضهيلي کورئ عياضي بهري خو دا خهلكي، ههمييان دهستين خو بلندکريوون وب چاقتين تژي رۆندک فه ههوار دکره خودئ.. فوضهيلي گۆته هندهک کهسيتن ل دۆر ورهختين خو: باشه ئەگەر ئەفه ب ئي پهنگي داخوازا چهند فلسهکين کيم ژ زهلامهکي بکهن، ئەو دئ وان دهست فاللا زقربنت؟ وان گۆت: نهخير، فوضهيلي گۆت: ئەز ب خودئ کهمه، مهغفرت ل نك خودئ بي بهاتره ژ چهند فلسهکان ل نك ئيک ژ ههوه ئيجا چاوا ئەو دئ ئان دهست فاللا زقربنت؟!

ئەو ههز ژ ته دکهت، ئيجا بوچي تو ههز ژ وي نهکهي؟

(۱) ترمذی ژ ئەبوو زهري فه دگوهيتت.

◆ چونکی ئەو ب غار ب نک تەڤه دئیت:

بەلێ هەر جارەکا تە ئەو نیاسی، وتو ب نک ڤه چووی، ئەگەر خو هیدی ژێ بت، ئەو ب غار دئ ب نک تەڤه ئیت.. ما وی ب خو نەگۆتییه: ﴿ تانی یمشی آیتە ﴿١﴾ هەچیئی هیدی ب نک من ڤه بیت، ئەز ب غار دئ ب نک وی ڤه چم.. وحاشای وی کو وی مننەت ب تە هەبت، بوچ ئەو دئ ب لەز ب نک تە ڤه ئیت؟ دا فایدهیهکی ژ تە بکەت؟ یان دا توقەنجییەکی ل وی بکە؟ نە.. ئەو ژ هندی مەزنتره وی هەوجەییەک ب تە هەبت، وتو ژ هندی کیمتری تو مفایهکی بگەهینییه وی، ئەو هوسا ب نک تە ڤه دئیت چونکی وی مەصلحەتا تە دئیت..

تو خێرەکی دکە ی ئەو وی بو تە کیم کیم ب دەهان حسیب دکەت، وگاڤا تە گونەهەک کر ئەو دئ بیژتە ملیاکەتین خو: خو لئ بگرن، نەنقیسن، بەلکی تۆبە بکەت.. وئەگەر تە تۆبە نەکر ژێ ئەو وی بو تە ب ئیکێ دنقیسن!

ئەری خودایەکی باشییا وی هنده بت ما یی ژ هەژێ هندی نینه تو حەز ژێ بکە؟

◆ هەر شەڤ ئەو یی ل هیقییا تە:

چونکی ئەو حەز ژ تە دکەت، گونەهین گونەهکاران، وپشتدانا دفنبلندان وی ژ هندی نادەتە پاش کو هەر شەڤ دەمێ سیئیکا دویماهییی دمینت، ئەو -ب ڤهنگەکی بابەتی وی بت- بیته عەسمانی دنیا یی وگازی غافل ونقستییان بکەت: کی هەیه دوعا یەکی بو خو ژ من بکەت دا ئەز دوعا یا وی بو ب جە- بینم؟ کی داخوژەک هەیه دا ئەز داخوژا وی بو ب جە- بینم؟

وتو یی نقستی وتە های ژێ نە!!

(١) بوخاری ژ ئەبوو هورەیرە ی ڤه دکو هیتزت.

ئەگەر تو بزانى مرۆڧهكى دەوله مەند بەرى سپىدى دى ئىتتە فلان جەبى وكى چ بقتت
ژ مالى دنياى دى دەتى، تو بىژى وى دەمى تو بنقى وبىژى: نه لازمه؟

ئەگەر مرۆڧهك قەنجىيەكا مەزن ل تە بكت، كو تو خو ببىنى قەردار ب عەمرى خو
بو وى، پاشى ئەو بىژتە تە: ل نىشا شەقى يان بەرى سپىدى فلان تشتى بو من ببىنە، ما
تو لەزى ناكەى وناىژى: وى قەنجىيا د گەل من كرى؟

ئەڧە خودايى تە، ئەو ژ ھەر ئىكى دەوله مەندتر، بى ژيانا تە ھەمى ژ قەنجىيا وى،
بى تە بو سفرا كەرەما خو قەدخوونت، ما نه شەرمە تو خو د ناڧ نڧىنان را ببىچى، وخو
ژ وى بى منەت كەى؟

◆ بى داخوازا تە وى تو بى پاراستى:

بەرى خو بدە بەرپەرىن ژبى خو. چەند جاران وى تو ژ ھىلاكى، يان شەرمزاربى
پاراستى بى كو تە ھى ژى ھەبت، يان تە داخوازا وى چەندى ژى كرىت؟

حەكىمى كورى حزامى ئىك ژ صەحابىبىن پىغەمبەرى بوو -سلاڧ لى بن- ل شەرى
بەدرى د گەل كافران ھاتبو شەرى، ھوین دزانن پشتى ئەو موسلمان بووى، سویندا وى
چ بوو؟ وى دگۆت: ئەز ب وى كەمە بى رۆژا بەدرى ئەز ژ كوشتى رزگار كرىم.

وى ھزرا خو دكر، ئەرى ئەگەر رۆژا بەدرى ئەو ل سەر كوفرى ھاتبا كوشتن، وەكى
وان حەفتى ھەڧالین وى ئەوین ھاتبىنە كوشتن، حالى وى دا چ بت؟

ما ئەڧە نه نعمەتەكا مەزنە خودى د گەل وى كرى بى كو وى داخوازا كرىت؟

ئەبوو سوڧيان.. ئەو پترىيا عەمرى خو د كوفرى دا بوړاندى، دوازده سالىن
دویمایی ژ عەمرى خو خودى نعمەت ب ئىسلامى د گەل كرى، گاڧا كەڧتىيە بەر مرنى
ھندەك مرۆڧىن وى كره گرى، وى گۆتە وان: بو من نەكەنە گرى، ئەڧە رۆژا ئەز موسلمان
بوویم حەتا ئەڧرۆ ئەز ب گونەھەكا ب تنى ژى قىژى نەبوویمه!

دهمى تو لهزا گوننهكاران بهر ب گوننهى شه دبيني، تو بيرا خو ل وى قهنجييا
مهزن دئينييه شه يا خودى د گهل ته كرى كو تو وهكى ئيك ژ وان لى نهكرى؟
بهلكى ئيكى موپتهلا ژ ههوه بيژت: پا تو بو من چ دبىژى وئهز هنده بى كه تيمه
بهلايى؟

بو ته دى بيژين: چونكى نهو ههز ژ ته دكهت لهوا وى تو بى ئيخستىيه بهلايى..
بهلى! بهلكى نهغه ل بهر مروقان تشتهكى غهريب بت (ههز ژ من دكهت بهلايى دئينه
ريكا من!!) نهغه چونكى نهو كورت بهرى خو ددهينه مهسلى، ويا ژ مه شه نهصل ويناخه
د مهسلا ثيان ونهثيانى دا خوشى ودانا دنيايييه، وئهو ب خو مهسله يا وهسا نينه!
چهند جارن بهلايى تو هشاركرى وبهري ته دايه وى؟ چهند جارن تو بى دوير بووى
ژ وى وبهلايى تو نيزيكى وى كرى؟ صهبرى ل سهر بهلايى بكيشه ما ته نهثيت تو ئيك
ژ وان بى بين بى حسيب خير بو دئيتهدان؟

﴿إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ (الزمر: ١٠)

ئهري نهگه بهلا نهبت، صهبر دى يا چ بت؟

((ئهوى هزر بكهت دلوقانيسا خودى وقهدهرا وى ژيكشه
دبن، نهو مروقهكى كورتهبينه)).
ئبن عطائى نهسكهندهرانى

❖ وى تو ب گوننهى نهبريه هيلاكى:

ههر چهنده ته هند گوننه و تهخسبرى د دهر حهقا وى دا كرينه كو نهگه وى حسيبهكا
هوير د گهل ته كريا تو دا ههژى تيبرنى بى، خودى د نايهتهكى دا بهحسى مروقين وهكى
من وته دكهت دهمى دبىژت: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكُوا عَلَى ظُهُرِهِمَا

﴿مِنْ دَابَّاتٍ﴾ (فاطر: ٤٥) یه‌عنی: ئەگەر خودی مرۆڤ ب کربارین وان گرتبان، وی خودان
رحه‌کی ل سەر عهردی ب رێڤه دچت ل سەر پشستا عهردی نه‌دهیتلا..

ده‌می نعمه‌ته‌ک دگه‌هته ته تو حمدا وی بکه کو وی ب رحما خو ئەو نعمه‌ت دایه
ته، و ژ بهر گوننه‌هین ته ئەو ل سەر ته نه‌کریه‌ عه‌زاب.

◆ وحه‌ز ژ وی بکه چونکی ئەو ته ژ دنیایی دپاریزت:

تو گه‌له‌ک دنیایی ژ وی دخوازی، به‌لی ئەو هندی ژئ دده‌ته ته کو تو پی د سهردا
نه‌چه‌ی، و ئەگەر وی ب یا ته کربا، نوکه ژ میژه تو چووبویه هیلاکی.. گوهی خو بدی
چاوا پیغه‌مبه‌ر -سلاف لی بن- قی مه‌سه‌لی بۆ مه‌ روهن دکه‌ت: ﴿
المؤمن من الدنيا، وهو يحب كما تحمون مريضكم من الطعام والشراب تخافونه عليه﴾^(١) هندی
خودییه عه‌بدی خو پی خودان باوهر ژ دنیایی دپاریزت، و ئەو هه‌ز ژ وی دکه‌ت، کا چاوا
هوبن نساخی خو ژ خوارن وڤه‌خوارنی دپاریزن، ژ بهر ترسا هه‌وه ل سەر وی.

هه‌وه دیت مه‌سه‌له یا چاوايه؟

ئبن عه‌طائی ئەسکه‌نده‌رانی قی مه‌عنايي ژ هه‌دیسێ وهردگرت و دبیتزته
ته: ((به‌لکی ئەو ب نه‌دانی بده‌ته ته، و به‌لکی ب دانی نه‌ده‌ته ته، هه‌ر
جاره‌کا وی ده‌رگه‌هی تیگه‌هشتنی د نه‌دانی دا ل به‌ر ته فه‌کر، نه‌دان ل به‌ر ته
دی بته عه‌ینی دانی، ده‌می ئەو دده‌ته ته ئەو قه‌نجییا خو نیشا ته دده‌ت،
وده‌می ژ ته مه‌نعه دکه‌ت ئەو شیانا خو نیشا ته دده‌ت، و هه‌ردو جاران ئەو
خو ب ته دده‌ته نیاسین، و ب هه‌بوونا قه‌نجییا وی ل سەر ته ئەو ب نک
ته‌فه دئیت، و هه‌ما نه‌دان ته دئیشینت چونکی ته حکمه‌تا وی د وی چهندی
دا نه‌زانییه)).

(١) ئەحمه‌د ژ مه‌موودی کوړی له‌بیدی فه‌دگوهیتزت.

چاوا دئی حهز ژ وئی کهئی؟

جارهکئی دهمی تو یی ب تنی د گهل خو زنجیرا بیرهاتنین خو دوباره بکه، و بهری خو بدی ل کیژ جهی پتر ژ ههر جارهکا دی رهحما خودی ب ته را گههشتیییه، وتو ژ تیچوون یان گرفتاری یان شهرمزارییهکا مهزن رزگار کری.. پاشی قی پیساری ژ خو بکه:

- ئهری ما ئهو خودایی نهف قهنجیییه د گهل من کری یی هیژای

هندیییه نینه ئهز حهز ژ وی بکه، و بی ئه مرییا وی نهکه؟

ئیبراهیمی ئهو جه ل ناف ناگری دیت، دهمی مللهتی وی ئهو کرییه د مهنجه نیقی دا وهاقییییه د نیفا ناگری دا، ویووسفی ئهو د بنی بیری وکونجا گرتیخانهیی قه دیت، یوونسی ئهو د زکی نههنگی دا دیت، ومووسای دهمی دهیکا وی ئهو هاقیتییه د رویاری دا، وموحه ممدی دهمی وی وهقالی خو قهستا شکهفتی کری وکافر هاتینه بهر دهری.. سلاف ل وان ههمییان بن.

وته ل کیژ جهی د ژیا نا خو دا ئهو دیتییه؟

د سهرهاتییان دا دبیژن: مرژقهکی دهوله مهند هه بوو گلهک خیر ب مالی خو دکرن، وشوکه رهکا بهردهوام دکر، زه مانهک ب سهر دا هات ئهو هاته گوهارتن، شوکرا وی کیم بوو، وخیرین وی هاتنه برین، و بهر ب گوننه هی قه چوو، د گهل هندی ژی خودی نعمهتا خو ژنی نهستاند، ئینا جارهکا دل هشیار دبت وی گازی کر: یا ره بی طاعهتی من بو ته هاته گوهارتن، ونعمهتا ته ل سهر من نه هاته گوهارتن، هنگی دهنگهک هاتی:

- (یا هذا لأیام الوصال عندنا حرمة، حفظناها وضيعتها) فلان کهس.. رۆژین

ویصالی قه دری خو ل نک مه ههیه، مه ئهو پاراستن وته ژ بیرکرن!

چاوا دئی زانئ

کو تو حهز ژ وئی دکهئی؟

← ئەگەر وه ل ته هات کو ته ههوجهیی ب هندئ نهبت کەس بیرا ته ل وی بینته فه، چونکی کیمترین (مهبدئئ) ههژیکرنئ ئەوه ئەوی تو ههژئ دکهئ چو جارن ژ بیرا ته نهچت، ئبن قهیم دبیژت: (وهی بۆ وی کەسئ ب ناڤئ ههژیکرنئ دئاخفت، وئەوی ههوجهیی ب هندئ ههیه ئیک بیرا وی ل خوشتقییئ وی بینته فه، وئەگەر کەسهک بیرا وی لئ نهئینته فه بیرا وی لئ نائیته فه).

ئەو چ ههژیکرنا عهجهبه ئەو پئ دئاخفت!

← وئیمامئ غهزالی بهحسئ ریکهکا دی ژئ دکهت تو ڤیانا خو بۆ وی پئ بجهربینی، ئەو ژئ ئەڤهیه: دهئمئ تو دچیه سهر جهئ خو بۆ نفستنئ وبهري تو بنڤئ، کی دئیته سهر هزرا ته، وتو ناڤئ کئ د گهل خو دئینی؟ ودهئمئ سپیدئ تو ژ خه و رادیی ئیکهمین کەس دئیته سهر هزرا ته وتو ناڤئ وی دئینی کییه؟ ئەها ئەو تو ژ ههمییان پتر ههز ژ وی دکهئ، ڤیجا پسپاری ژ خو بکه: ئەری خودییه دویماهی کەس ب شهڤئ وئیکهمین کەس ل سپیدئ دئیته سهر هزرا ته؟ ئەگەر بهرسفا ته (ئه) بت، ئەو ڤیانا ته بۆ وی یا دورسته!

تی

دهئمئ سپیدئ ئەز هشیار دیم تو ئیکهمین هزری بۆ من، ودهئمئ ئەز دزڤر مه سهر جهئ خو ب شهڤئ تو زادی من یئ دویماهییی یئ!

وئەگەر ئەز یئ وهسا نهیم، ئەو ڤیانا من بۆ ته گۆتنا دهڤیه!!

ل دویمایی:

تشتی ژ هه مییی خوشتقیتر ل بهر ئەقینداری ئەوه دەمی دمینته ب تنی د گهل خوشتقییی خو و دویر ژ چاقان (موناجاتی) د گهل وی دکهت، ل دویماییا شهقی.. دەمی تاری ل عەردی دژوار دبت، و ئەقیندارین دورست ئاشکهرا دبن، خەوی ژ چاقین خو قەدره قینن، وی دەمی ژ دەستی خو نه که.. رابه قهستا (موناجاتا) وی بکه، ووهکی موسایی - سلا لئ بن- بیترئ: ﴿وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى﴾ (طه: ۸۴) چونکی ل وی دەمی هەر شەف ئەو دئیتە عەسمانی دنیایی، و ئەو ته بو حەضرەتا خو داخواز دکهت، قیجا ئەگەر تو ئەقینداره کی راست و دورستی خو ژ ژفانی نه ده پاش، ب هیجهتا هندی کو خهوا وی دەمی یا شرینه!

**لهزی د کرنا
باشییی دا بکه**

چونکی کرنا چاکی وباشییی، وچوونا بهر ب طاعهتی خودی څه، خوشییهکا وهسا یا تیدا ههی ب تنی ئهه کهس تاما وی ب دورستی دزانت یی دیتی، لهو خودیتاسان دگوت: ههی ژاران نههلی غهفلهتی! ژ دنیایی دهرکهفتن بیی تام بکهنه شریییا طاعهتی وخوشییا باوهری.. ههی ژاران مرن دغهقیر!

وکانی چاوا کارتیکرنهکا خراب، وشوینوارهکی کریت، ویی ئیفلهحییهکا مهزن د گونههی دا ههیه، وهکی بهری نوکه مه بهحس ژی کری، وهسا کارتیکرنا باش وشوینوارین خوشکوک ل دنیایی وئاخرهتی ژی د کرنا باشییی دا ههنه، ودا کو مه بهایی خو ل نک خودی ههبت، وئهم ب شهوق ب بهر خیری وباشییی څه بچین پیتقییه ل سهر مه ئهم بیرا خو ل شوینوارین باش یین کرنا خیری بینینه څه.

ئیک: خوراگرتن و دلرحهتیا ل دهملأ بهلایئ:

ئهفه ئیک ژ بهرچاقتین بهرههمی کرنا قهنجی وخیرییه، ئهه مروقی نیزیک ژ خودی دژیت، دهمی جارهکی بهلایهک ژ بهلایین دنیایی ب سهر دا دئیت، د رحی دا بت، یان

د له‌شې دا، يان د مال وعيالي دا، نهو خوږاگرتي و دلرحهت دمينت، و نهو به‌لا و نه‌خوشي گياني وي ناهه‌رفينت، و نه‌فسا وي ناشکيتت؛ چونکي وي باوهری هه‌يه کو ببي قه‌ده‌را خودی تشتهک نايته سهری، و نه‌بوويه کو جاره‌کي حکمه‌تا خودی ژ قه‌ده‌را وي شه‌بووي، نه‌گهر خو مرؤف ره‌نگي وي پيکفه‌مانی نه‌زانت ژي.. لهو دئ بيبي مرؤفی خودان باوهر ب نه‌فسه‌کا خوش و دله‌کي رازی و پرويه‌کي گه‌ش پيشوازيبي ل هه‌می په‌نگين نه‌خوشيبي دکه‌ت، و صه‌بري ل سهر دکيتشت.

(شيخ الإسلام ابن تيميه) ده‌می نه‌يارين وي گه‌فين گرتن و کوشتنی لی کرين، گوت: ((دورمينين من دئ چ ل من که‌ن؟! و باغ و به‌حه‌شتا من د سنگي من دايه، نه‌ز کيشه بچم نهو يا د گه‌ل من.. کيتابا خودی و سوننه‌تا پيغه‌مبه‌ري وي يا د گه‌ل من، نه‌گهر نهو من بکوژن کوشتنا من شه‌هادده‌ته، و نه‌گهر من نه‌فی که‌ن نه‌فيا من سياحه‌ته، و نه‌گهر من بگرن گرتنا من خه‌لوويه.. يی گرتی نه‌وه يی ژ خودايی خو دويرکه‌فتی، و ئيخسیر نه‌وه يی بوويه ئيخسیري هه‌وايي نه‌فسا خو..)).

تشتی رحه‌تیی ژ دلی خه‌لکی دئنته دهر هزرکرنا ژ ده‌ستدانا دنيايييه، لهو دئ بيبي ئیک ژ وان ده‌می هزر دکه‌ت ئیدی خلاص ده‌ستی وي ژ خوشييين دنيايي بوو، دکه‌فت، و هيزه‌ک ل نک نامينت، به‌لی نهو که‌سی د گه‌ل خودی دژيت، دزانت کو ژ بلی دنيايي ژبانه‌کا دی هه‌يه و عالهمه‌کا به‌رفره‌تر يا ل هيقيبي نهو صه‌بري دکيتشت، لهو دئ بيبي وه‌کی (ابن تيميه‌ی) نهو سستیبي و خو ب ده‌ستقه‌به‌ردانی ناياست.

دو: قيان و حه‌ژيکرنا خه‌لکي بو وای:

خودايی مه‌زن د نايه‌ته‌کي دا دبیزت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ اللَّهُ رِزْقًا وَسَدَقَاتٍ﴾ (مریم: ۹۶) يه‌عنی: هندی نهو که‌سن يين باوهری ب خودی و پيغه‌مبه‌ري وي ئينای، و کارين چاک - وه‌کی شريعت پی هاتی - کرين، خودی قيان و حه‌ژيکرنا وان دئ ئيخته دليين خه‌لکی.

ويپيغه مېبه رڼي - سلاډ لڼي بن - د گوتنه کا خو دا څي مه عنايي بنه جه - وئاشکه را دکه ت دهمي دپيژت: ﴿ عبدانادي جبريل: يحب فلانا فأحبه فيحبه جبريل فينادي جبريل في أهل السماء: يحب فلانا فأحبه أهـ أهل السماء ثم يوضع له القبول في ﴿١﴾ يهعني: تهگه ر خودي عهدهک څيا دڼي گازی جبريلي که ت: هندڼي خودييه هه ز څ فلاني دکه ت تو څي هه ز څي بکه، څييجا جبريل څي دڼي هه ز څي که ت، وجبريل د ناڅ خه لکي عهسماني دا دڼي گازی که ت: هندڼي خودييه هه ز څ فلاني دکه ت هوين څي هه ز څي بکه ن، څييجا خه لکي عهسماني دڼي هه ز څ وي که ن، پاشي څيانا وي د ناڅ خه لکي عهردی څي دڼي څي ته دانان.

څييجا هه ر که سه کي بڅي ته دهرگه څي دليين خه لکي بو وي څه بين بلا څيکا هند بکه ت کو خودي هه ز څ وي بکه ت، موچه ممه دڼي کوږي واسعي دپيژت: ((تهگه ر عهدهک ب دلي خو څه ب نک خودي څه چوو، خودي دليين خودان باوهران دڼي ب نک وي څه څي ته)).

وهه ر څ بهر څي چهندي عومه رڼي کوږي خه ططابي د کاغه زه کا خو دا بو سه عدڼي کوږي ته بوو وهققاصي دپيژت: ((تهگه ر خودي عهدهک څيا دڼي وي ل بهر خه لکي شرين که ت، څييجا بهرڼي خو بدڼي کانڼي بهايي ته ل نک خودي چهنده، وتو بزانه کانڼي تول نک خه لکي يي چاوايي تول نک خودي څي دڼي يي وهسا بي)) يهعني: تهگه ر مرو څي ن جامير وخودان باوهر هه ز څ ته کر وته بهايه کي بلند ل نک وان هه بت، مهعنا وي ته وه بهايي ته ل نک خودي څي گه له که وهه هه ز څ ته دکه ت.. ول څي څي ن اعتبار ب باشانه نه ب خرابان!

سأ: تامکرنا وای بو شرينيا عبادته:

تهو که سي باشييان بکه ت، خودي باشيبي ل بهر وي شرين دکه ت.

(١) بوخاري وموسلم څ نه بوو هورهيره ي څه دگوهين.

ئېك ژ باشناقېن خودئ (شەكوره) ومهنا ئى ناھى ئهوه ئهه (شوكرا) وى كهسى
دكهت يى قهنجيى بكهت، وشوكرا خودئ بو عهبدى ئهوه ئهه سهره كارئ وى جزايهكى
باشتر بدهتئ، وبهحسئ وى ب باشى بكهت.

وجزايئ باشتر سهره كارئ باش ئهوه كاركهر تاما شرينييا كارئ خود د دلى خودا
بينت، ژ بهر ئى چهنديئ نهگهر تو چو خوشيى د دلى خودا ژ كارئ خودى باش
نهيني، هنگى بهرئ خود بدئ دياره كيماسييه كال نك ته ههئ وتو پئ ناحهسيى؛
چونكى كارئ باش دلى فرهه دكهت، وخوشى وشرينيى تيدا پيدا دكهت..

وتشتئ غهربب ئهوه گهلهك جارن مروث نهشيت ب دهئى تهعبير ودهرپرئى ژ وئ
خوشيى بكهت، وبو كهسهكى دى وهصف بكهت، ب تنئ ئهه كهس وئ خوشيى دزانت
ويئ دحهسيىت يئ ئهه ديتئ، ئبن تهيمييه دگوت: ((خوشييهك د دليين مه دا ههيه
نهگهر كورپن مهلكان زانبييا ئهه چهند يا خوشه ئهه ب شيران دا وئ ژ مه ستين)).

بهلى پا ئهه ب وئ خوشيى ناحهسيى!!

چار: دهولهمندي:

ئېك ژ شوبنوارين كرنا باشييان ئهوه خودئ مروثى دهولهمنند دكهت، وبهري هوبن
هزر بكن كو مهخسهدا مه ب دهولهمننديى زهنگينى وتزيبونا دهستيه ژ مالى، ئيجا
ئېك ژ ههوه بيژت: پانى مه خو كوشت ب نقيژان شه وههر مه چو نينه! دئ بيژن:
دهولهمندى ئهه نينه دهستئ ته يئ تئى بت ژ مال وزپر وزينهتان، دهولهمندى ئهوه دلى
ته يئ تير بت، وته قهناعت ب وى رزقى ههبت يئ خودئ دايه ته، پيغهمبهر -سلاف
لى بن- ديژت: ﴿^(۱)﴾ يهعنى: زهنگينى
ئهه نينه ته گهلهك مال ههبت، زهنگينى ئهوه نهفسا ته يا زهنگين بت.

(۱) بوخارى وموسلم ژ نهبوو هورهيرهئ شه دگوهيژن.

جاره کئی زهلامهک هاته نک فوضه یلی کورئ عیاضی وگوتئ: ئەڤه کراسه که ئەز حەز دکەم تو ب دیاری بو خو ژ من وەرگری، فوضه یلی گوتئ: ئەگەر تو یی زهنگین بی ئەز دئ ژ ته وەرگرم، و ئەگەر تو یی فهقیر بی ئەز ژ ته وەرناگرم، وی گوت: ئەز یی زهنگینم، فوضه یلی گوتئ: ته چەند ههیه؟ وی گوت: دو هزار، فوضه یلی گوتئ: تو حەز دکە ی ئەو بیانه چار؟ وی گوت: بهلی، فوضه یلی گوتئ: مهعنا تو یی فهقیری ئەز ژ ته وەرناگرم!

گاڤا ته دیت دلی ته یی تژی قهناعه ته ب وی رزقئ خودئ دایه ته، ودلی ته نهچو وی مالی یی د دهستی خه لکی دا هه ی، هنگی کهسه کی ژ ته زهنگینتر نینه، بلا دهره مهک ژی ته نهبت..

و ئەو چ تشته قهناعه تی د دلی دا پهیدا دکەت؟

چار: رزگار ییا ژ خرابا و عهزابا:

ئەڤه د دنیایی دا بهری ئاخه تی، و پتر جارن خودئ خرابان ژ ی عهزابی دپارێزت، و وان ژ تیچوونی رزگار دکەت ئەگەر باش د ناڤ وان دا هه بن، خودایی مهزن دبیژت: ﴿وَمَا كَانُوا لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانُوا لِيُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (الأنفال: ۳۳) یهعنی: نهبوویه کو خودئ وان عهزاب بدهت، و تو -ئهی پیغه مبهر- د ناڤ وان دا، و نهبوویه کو خودئ وان عهزاب بدهت، و ئەو داخوازا لیبورینی ژ گونه هین خو بکه ن.. مهعنا: هه بوونا پیغه مبهری -سلاف لی بن- د ناڤ وان دا، و ئەو سهروه ری باشانه، و هه بوونا هندهک مرؤقین ئستغفارن بکیشن د ناڤ وان، دئ بته مانع کو خودئ عهزابی ب سه ر وان دا بینت.

وهه ر جهه کی باش لی نه مان، ئیکجار یان ژ ی هند کیمبوون کو دهنگی وان نهبت و دته په سه ر بن، هنگی ویرانی دهست پی دکەت، عومه ری کورئ خه ططابی دبیژت: نیزیکه باژیر ویران بن و ئەو دئاڤا، گوتن: چاوا دئ ویران بن و ئەو دئاڤا؟ وی گوت: ئەگەر خراب ب سه ر باشان کهفتن!

پینج: بهره‌کھتا د وهختی دا:

ئەگەر مرۆف ئەو بت یی بو خودی بژیت، وکاری وی باشی بن، خودی بهره‌کھتی دی ئیخته عەمری وی ووهختی وی، و ل قیری بەس ئەز دی ئیشارەتی دەمه تشتەکی ئەو ژئ مەسەلا نقیسینا کتیبانە، ئەگەر ئەم بەرئ خو بدەینە زانایین خو ئەوین کتیب نقیسین سەهم دی سەری مرۆقی گرت و نیزیکه هندهک جارن مرۆف باوهر نه‌کەت چاوا عەمری وان تیرا قی هەمیسی دکر، و ل قیری گوهدارییا هندهک نمونەیین کورت بکەن:

◀ ئیمام فەخرەددینی رازی (٦٣ سالان ژیا بوو) پتر ژ دو سەد کتیبان هەنە، هندهک ژ وان وهکی تەفسیری سیم بەرگن.

◀ ئیمامی نەووەوی (٤٥ سالان ژیا بوو) نقیسینین وی ل سەر پۆژین عەمری وی لیکه‌کرن هەر پۆژی چار دەفتەر گەهشتی.

◀ ئبن تەیمییه (٦٧ سالان ژیا بوو) نیزیکی (٣٠٠) جلدین کتیبان نقیسی بوون، ئەقە یین وی ب خو تەئلیف کرین، ژ بلی کتیبین وی نقیسین ونە یین وی، طەله‌بی وی ئبن قەیم دبیژت: ئەو مرۆقه‌کی عەجیب بوو، ئەو تشتی وی د پۆژەکی دا دنقیسی مە پستی هنگی نەقل دکر حەفتییەکی مە خلاس نەدکر!

◀ ئیمامی ذەهەبی (٧٥ سالان ژیا بوو) هندهک دبیژن: کتیبین وی (٥٠٠) جلدن، وئبن ره‌جەب دبیژت: کتیبین وی هندن مرۆف نەشیت بەژمیرت، وه‌ما بەسە بیژین: کتیبای وی (تاریخ الإسلام) نوکه د نیزیکی (١٠٠) جلدان دا یا هاتییه چاپکرن. ئەقە کتیبەکا ب تنی یا وی.

◀ ئبن حەزمی ئەندەلوسی نیزیکی حەشتی هزار کاغەزان نقیسیبوون.

ئەقە و ژ بیر نەکەن کو نه وان کۆمپیوتەر هەبوون پی بنقیسن، و ب شەقی ئەو ل بەر کلۆپین کارەبی ژئ نەبوون، و دەمی دنیا گەرم دبوو وان چو (سپلیت) ژئ نەبوون خو بدەنه بەر.. و قەلەمپن وان لەقەن بوون، د گەل هندی ژئ ئەف حنیره ژ وان چیبووێه!!

شه‌ش: خلاصوونا ژ تهنگافئ و نه‌خوشيان:

کرنا باشييع، ب تاييه‌تي زکري خودئ، وکرنا وان کارين چاک يين مفايي وان دگه‌ته خه‌لکي، دبتنه نه‌گه‌را هندئ مروث ژ به‌لا وموصيه‌ت و تهنگافييين دنيايي رزگار ببت، عه‌وفئ کورئ مالکئ نه‌شجعه‌ي کافران کوره‌کئ وي گرت ويئخسير کر، نه‌و هاته نک پينغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- وگازنده‌يين خو بو وي کرن، پينغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- گوئئ: تو وژنکا خو گه‌له‌ک بيژن: (لا حول ولا قوة الا بالله)، وان ب گوئنا پينغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- کر، پشتي چهنده‌ روزه‌کين کيم کورئ وان هات و چارسهد سه‌رين په‌زي د گه‌ل دا، گوئ: کافر ژ من غافل بوون من په‌زي وان نينا وئه‌ز هاتم، وهنگي نه‌ف تايه‌ته هاته خورئ: ﴿وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۖ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ﴾ (الطلاق: ۲-۳).

ژ حه‌سه‌نئ به‌صري دئيه‌ته فه‌گوه‌استن، بو پينغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- بلند دکه‌ت، دبيتزت: ((نساخين خو ب خيرا ده‌رمان بکه‌ن، ومالي خو ب زه‌کاتئ بپارين، وبو به‌لايي دوعايي به‌ره‌ه‌ف بکه‌ن.

مه‌عنا: نه‌ف هه‌ر سي کارين هه‌ يين باش، فان هه‌ر سي موصيه‌ت‌ين هه‌ ژ مروثي پاشقه دبه‌ن.

حده‌فت: دوونده‌ها باش:

گه‌له‌ک جارن شوينوارين باشييا مروثي ل عه‌يال دوونده‌هي ژي ناشکه‌را دبن، يان بلا بيتزين: به‌ره‌که‌تا مروثي باش و ب ته‌قوا د دوونده‌ها وي دا ناشکه‌را دبت، مه‌ هه‌ميبان د سه‌ره‌هاتيبيا مووساي وخصري دا خواندييه: ده‌مي مووسا وخضر د به‌ر گونده‌کي را بوزين، وخه‌لکي وي گوندي نه‌و ميتشان نه‌کرين، ووان ديواره‌کئ فه‌هه‌رپفتي ديتي، وخصري نه‌و ديوار راکري وجاره‌کا دي ئافا کري، مووساي پسيارا فئ چهندي ژئ کر وي

گوت: ﴿وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُمْ عَنْ أَمْرِي﴾ (الكهف: ٨٢)
 يه‌عنى: ئەف دىواره يى دو زارۇكىن ئىتتىم بوو ل باژىرى، خزىنه‌يه‌كا وان د بن فه هه‌بوو،
 وبابى وان مرؤقه‌كى چاك بوو، وخودايى ته قىبا خزىنه‌يا وان بيته پاراستن هه‌تا ئەو مه‌زن
 دبن وئەو ب خو خزىنه‌يا خو بيننه‌ دەر، وئەفه ره‌حمه‌كه خودايى ته ب وان برى، ومن ئەف
 چه‌نده ژ نك خو نه‌كريبه‌..

وبه‌رى خو بدنه‌ گوتنا وى: (بابى وان مرؤقه‌كى چاك بوو) وئىنانا فى گوتنى ل فى
 جهى يا ژ قه‌ستا نه‌بوويه، يه‌عنى: ژ به‌ر چاكىيا بابى وان (ويا غه‌ريب ئەوه هنده‌ك
 زانايىن ته‌فسىرى دىتزن: بابى وان يى هه‌فتى مرؤقه‌كى چاك بوو!) خودى قىبا وان
 بپارىزن.

تابعىيى ناقدار سه‌عيدى كورى موسه‌يبى نقيژا خو گه‌له‌ك دريژ دكر، ودگوته كورى
 خو: ژ به‌ر ته ئەز نقيژا خو دريژ دكه‌م، ب وى هيقييى كو خودى ته بپارىزت.
 وئەفه ئىشاره‌ته‌كه ژ وى بو سه‌ره‌اتييا مووساى وخضرى وديوارى ئىتتىمان.

گه‌له‌ك مرؤف هه‌نه هزر دكه‌ن ئەو مال و قه‌سر وقوسويران پشتى خو بو عه‌يالى خو
 به‌پىلن ئەو قه‌نجىيى ل وان دكه‌ن، ووان ژ به‌لايىن زه‌مانى دپارىزن، وئەگه‌ر وان زانيبا
 كرنا وان بو باشىيى پتر دى عه‌يالى وان پاريزت ئەو دا وى كه‌ن.

رؤژا عومهرى كورى عه‌بدلعه‌زبى مرى يازده كور ل پشت خو هيلان د گه‌ل هه‌قده
 دىناران، وپشتى مه‌صرفى قه‌شارتنا وى ژى هاتىيه‌ پاكرن، هه‌ر كوره‌كى وى نؤزده
 دهره‌م گه‌هشتنى، وگاڤا پسمامى وى هيشامى كورى عه‌بدلمه‌لكى مرى وى ژى يازده
 كور ل پاش خو هيلان، وپشتى مالى وى هاتىيه‌ ليكفه‌كرن هه‌ر كوره‌كى وى مليون
 دىنار گه‌هشتنى..

پاشى مه‌سه‌له‌ چ لى هات؟

عەبدەررەحمانى كورئ قاسمى دىيىت: رۆژەكى من دىت كورەكى عومەرى سەد ھەسپ
كرنە خىر بۇ جىھادى، ۋەھەر د وئ رۆژى دا من كورەكى ھىشامى دىت خەلكى خىر پى
دكرن!

ھوبن دزانن عومەرى ب چ عەيالى خۆ پىشتى خۆ پاراست؟

دىرۆكا وى بخوينن دئ زانن.

ھەشت: دوپماھىيا باش:

(حسن الخاتمة) ۋئەقە مەزنتەرىن كەرەمە خودئ د گەل عەبدئ خۆ دكەت، دەمى رحا
وى دستىنت، ئەو د حالەكى ۋەسا دا بت مرۆقتىن چاك ھەسوبىدىيى پى بىھن!!

و ب سەرىزور يا ھاتىبە بنەجھەكرن كو ئەو كەسى ژيانا خۆ د باشىيى دا بۆراند بت،
خودئ دوپماھىيا باش ب رزقى وى دكەت، ئەبوو جەعفەرى تەستورى دىيىت: دەمى ئەبوو
زورعەبى رازى كەفتىبە بەر مرنئ ئەزى تامادە بووم، كۆمەكا زانايان ل نك بوون، ووان
بەھسى وئ ھەدىسى دكر ئەوا دىيىت: (لا إله إلا الله ب مريين خۆ بدەنە گۆتن)
بەئنى: ئەوئىن كەقنە بەر مرنئ، ووان شەرم كر بىژنە ئەبوو زورعەبى بىژە: (لا إله إلا
الله) ئىك ژ وان گۆت: ھەحەككى كورئ موخەللىدى ژ عەبدلھەمىدى كورئ جەعفەرى
قەدگۆھىت، دىيىت: صالح.. وتمام نەكر، ئەبوو زورعەبى تمام كر وگۆت: ئەبوو عاصمى
بۆ مە قەدگۆھازت گۆت: ژ عەبدلھەمىدى كورئ جەعفەرى، ژ صالحى كورئ ئەبوو
غەرىبى، ژ كوئىبىرى كورئ موررەبى ھەزەرەمى، ژ موعادئ كورئ جەبەلى گۆت:
پىغەمبەرى خودئ -سلاف لى بن- دىيىت: ﴿.. وتمام نەكر

ۋنەگۆت: ﴿ چونكى رحا وى دەر كەفت!

بکه کاری مرنی

بهلی..

بکه کاری مرنی نئ سەفەرا دویره گەلەک
ما چ لازم ب فەقیری تو بچی ژ فی وهطەنی
بهحرەکا کویره گەلەک خۆش مەلەقان لی غەرقین
سەفەرا مەهلەکەیه و کۆرە پریه و یا نەپەنی
گەمیەکا طاعەتەکی صافی بو خۆ چیکە موکوم
دا ژ بهحرا مرنی تازه بیوری ب کەنی..

رۆژا ژیبی ته یا بهر ب ئیقاری فه دچت، هنده چو نه مایه دئ ئاڤا بت، ئەو کاروانی
بهری ته ب هزاران سالان دایه ری، تو ژی دئ ئیپرا گەهی، بهلکی دەستی ته بگرن وته
بهن بیی ته های ژ خۆ هەبت، وهیشتا ته کاری خۆ نه کری، ئیجا نه تو دشتی پیچهکی
خۆ فهیلی، ونه تو دگەهی چو شیرەتان بکهی، سەفەرەکا ب ترسه، ژ چالهکا تهنگ
وتاری دەست پی دکەت، یا بی صەبر.. دەم نیزیك بوو، چەند بینەک د سەر ته را دبۆرت
تو پتر بی نیزیك دی، لەزی بکه، کاری خۆ بکه، چانتکی خۆ لیکده، هزرا دویراتییا
ریکی، وکیمییا هەڤالان، ونهخۆشییا چوونی بکه، لەزی بکه بهری ئەو دەم بگههته ته
بی ئیدی پهشیمانی تیدا فایدی ته نهکەت.. لەزی بکه:

رۆژا سەفەری هات تو هلو لیکده جیهازی

بۆچی مە نەقیت

قەستا قان وەغەرئ بکەین؟

بۆچی ئەم ژ مرنی دترسین، وژی درهڤین، ومه پى خوش نینه قەستا وەغەرا مرنی بکەین، ئەقە پسپارەکه د کەقن دا مرۆقی ژ خو کرییه..

بۆچی ئەم ژ مرنی دترسین؟

وئەف پسپارە ژ گەلەک مرۆقین زانا و خودیناس و تیگەهشتی ژى هاتییه کرن، و بەرسئین جودا جودا ژى یین بو هاتییه دان، دا بەری خو بدەینی کانئ ئەگەر چنە؟

ئیک: چونکئ ئەم نزانین ئەو دای بەرئ مە داتە کیشه:

حەسەنئ کورئ عەلى -خودئ ژئ رازی بت- دەمئ کەفتییه بەر مرنئ کرە گری، برای وى حوسەینی قبا دلئ وى خوش بکەت، لەو گۆتئ: بۆچی تو دکەیه گری و تو دئ چیه نک پیغەمبەری خودئ -سلاف لی بن- و عەلى و فاطمائی و خەدیجایی و ئەو دەیک و بایین تەنە.. و قیبرا چوو و مەدحین وى کرن، بەلئ وى پتر کرە گری و گۆت: برا، ئەز دئ قەستا کارەکئ مەزن کەم، و سەهەمەکا زیندە، چو جارن بەری نوکە من قەست نە کرییئ.

وئەبوو عەطیبە گاڤا کەفتییه بەر مرنئ ترسییا، هەندەکان گۆتئ: تو ژ مرنئ دترسی؟ وى گۆت: چاوا ئەز نە ترسم، وئەز نزانم کانئ پشتی دەمەکئ دى ئەز دئ بو کیشه ئیمە برن؟!

دەمئ مرۆف بو جارا ئیکئ قەستا ریکەکئ دکەت، ونەزانت ئەو ریک یا چاوايه، و کیشه دچت دلئ مرۆقی تزی هەییەت دبت، و ترسا ژ (مەجمهولى) وى ب خەم دئییخت، و تاما خوشییئ ژ بەر دلی دبت، و هەنگی ئەو دلرحەت دبت حەتا ل نک وى مسۆگەر دبت کانئ دویماهییبئ ئەو دئ ل کیشه پراوەستت.. مرن یا وەسایە و هیشتا و یقە تر ژى، تو نزانئ دئ دەرگەهئ سەعادەتئ ل بەر تە قەبت دا کەیفە تە بیت، یان ژى شەقائا هەر و هەر دئ بتە بارا تە دا ب خەم بکەقی.

دو: کیمیا زادی و دویریا ریکه:

ئه گهر ته ریکه کا دویر ودریژ ل بهراهییی بت، وزادی ته یی ریکه یی کیم بت، وتو هزر بکهی نهو ته ناگههینته چو قویناغان، دلئی ته دئی گهلهکی ب ترس بت ژ چوونا ل وئ ریکه، وپا دئی چاوا بت نه گهر تو بزانی کهسهک ل سهر وئ ریکه نینه تو داخوازا هاریکارییی ژئی بکهی، هنگی حالی ته دئی چ بت؟

خودیتناسهک کهفته بهر مرنئی، وی ئاخینک راهیتلان، هندهکان گوتئی: ته خیره؟ وی گوت: هوبن چ دبیتژن بۆ مرۆقهکی بی زاد دئی قهستا سهفهرهکا دویر کهت، و بی ههقال نهو دئی ل قهبرهکی بی صهبر ئاکنجی بت، و بی هیجهت دئی ل بهرانبهر حاکمهکی عادل پراوهستت؟

بۆ قئی سهفهرا دویر ودریژ، مه چانتکئی خو ژ چ تشتی داگرییه؟ هوبن بیتژن نهو زاد بت یی مه دگههینته بنهجههکا باش؟ یان ل نیقا ری ئهم دئی دهست قالا ومهحتل مینین؟ یا رهبی هیثییا مه کهرهما تهیه، وکهرهمدارهکی وهکی ته هیثیدارهکی وهکی من بی مراد ناهیتل.

سئ: گونههکاری وئیسرافا د خرابییا دا:

ژ بهر کو مه تهخسیری د دهر حهقا خودایی خو دا کرییه، ومه ب دورستی شوکرا نعمهتین وی نهکرییه، وئهم زنده یی ب ناڤ گونههقی شه چوین، ومه ئیسرافا د کرنا خرابییا دا کری، ئهم دترسین قهستا خودایی خو بکهین، و د بهرسقا گازبیا وی بچین، خهلیفهیهکی ئهمهوی گوته زانایهکی تابعییا: بۆچی ئهم حهز ژ دنیا یی دکهین و ژ مرنئی دترسین؟ وی گوتئی: چونکی ههوه دنیا یا خو یا ئاڤاکری وئاخرهتا خو یا خراب کری، وکهسی نهقیئت ژ ئاڤاهی بچته خرابه ی!

بهلی.. دهمی ئهم بهری خو ددهینه کاری خو یی باش، چهندی کیمه، وکاری خو یی خراب، چهندی زندهیه، ئهم بهری خو ددهینه نعمهتین وی یی زنده، وشوکرا مه یا کیم ئهم ژ دویمههیا خو دترسین، ومه نهقیئت بچینه بهر مهحکهما وی یا عادل.

چار: شهزما ژ ليقانا خودی:

من گرتی مه زانی کو وی ب ره‌ما خو ئەم یین عه‌فی کرین، وئەو یی ل گونە‌هین مه بۆری ژ، ئەری ژ شه‌رمین وی دا ئەم دئ شین سەری خو پراکەین.. مرۆڤه‌کی ئەگەر ته‌خسیری دەر حەقا وی دا کربت، ووی بەرسف بو ته‌هنارت کو ئەو یی ل ته‌بۆری، پاشی وی تو بو دیوانا خو ڤه‌خواستی، دەمی تو دچییه‌ نک وی تو دئ شینی ژ شه‌رمان دا سەری خو ل دیوانا وی پراکەیه‌ ڤه‌؟

پسیار ژ دەیکا هاروونی، خودیناسا دیمه‌شقی، هاته‌کرن: تو حەز ژ مرئی دکه‌ی؟ وی گۆت: نه‌، گۆتنی: بۆچی؟ وی گۆت: ئەگەر من بی ئەمرییا مرۆڤه‌کی کربت من نه‌ڤیت ئەز به‌رانبەر وی راوه‌ستم، ڤیجا چاوا من بڤیت به‌رانبەر خودی راوه‌ستم و من بی ئەمرییا وی کرییه‌؟

مرن یا دئیت

وئەڤه‌ نیشانین وینه‌:

مرن یا دئیت، دڤیت ئەم کاری بو بکه‌ین، دا دەمی ئەو دئیت خافله‌تی ب مه‌ نه‌که‌ڤت، و مرن ژ (جامیرییا) خو بەری بیت هنده‌ک نیشانان بو مه‌ ده‌نیرت؛ دا ئەم پی بزاین کو ئەو یا نیریک دبت، ڤیجا دا کاری خو بکه‌ین، ونه‌بیرین: مه‌ نه‌دزانی دئ یت له‌و مه‌ کاری خو نه‌کرییه‌..

وئەگەر ته‌ های ژ خو نه‌بت، ئەڤه‌ ئەم دئ ته‌ ل هنده‌ک نیشانین وی هشیار که‌ین:

مرنا خوشتڤیان:

بیست خه‌به‌ران هزرا خو د وان که‌سان دا بکه‌ یین ته‌ د عەمری خو دا -بلا چه‌ند یی کیم ژی بت- دیتین، و مرین، به‌ژمیره‌.. دئ بنه‌ چه‌ند؟ تو بیژی ئەو مرنا شیایه‌ وان هه‌میان نه‌شیتته‌ ته‌؟ چاوایه‌ ئەگەر تو ژی نوکه‌ ئیک ژ وان بای؟ رۆڤه‌کی زه‌لامه‌ک هاته‌ نک فوزه‌یلێ کوری عیاضی وگۆتی: وه‌عه‌ه‌کی ل من بکه‌؟ فوزه‌یلێ گۆتی: ده‌یک

وبایین ته ماینه ساخ؟ وی گوتی: نهخیر هردو بین مرین، فوضهیلی گوتی: رابه، وهعزی من چو فایدهی ل ته ناکهت، نهوی دهیک وبایین وی مر بن وئو هیشتا بی ههوجهی وهعزهکی بت چو وهعز فایدی وی ناکهن!

چهند مروفت ته دیتینه بهری دهمهکی کیم ل نک ته بوون، پاشی خهبهری چوونا وان گههشته ته، دی بیژی: بهری بینهکی ل نک من بوو، بی ساخ بوو، چولئی نهبوو.. بهلی، نهفه حالی مرنی! بهری بینهکی چولئی نهبوو، ونوکه ب تنی چوو بن ئاخ، ما نهف نیشانه تیرا ته ناکهت کو نیزیکه توژی بچی؟

◆ سهردهانا قهبران:

قهبرستان ژی، ب بی دهنگییا خو یا ب سههم فه، دهنگهکی بلندی مرنیه د ناٹ مه دا کو: گهلی مروفتان، هوین ههمی توفی مرنینه، ما خونه هوین ژ فان ئاستیتیر ل بهر من، وهرن بهری خو بدنی من چ ب سهری وان ئینا..

ههر جههکی ل سهر عهردی ههی دهمی تو دچیئی هندهک پسپارین روتینی ژ ته دئینه کرن: ناٹ ته چییه؟ عهری ته چنده؟ ته چ شهاده هیه؟ توچ کاری دکهی؟ ب تنی قهبر نهبت، ل ویری پسپار ب رهنگهکی دینه: خودای ته کییه؟ دینی ته چییه؟ توچ دبیژی بوئی زلامی د ناٹ ههوه دا هاتییه هنارتن؟ .. کاری ته چ بوو؟ بهری خو بدنه کیلیان، وگوهی خو بدنه وهعزی وان.. یان نهفه ژی کاری ل ته ناکهت؟!

◆ پیراتی:

باشه.. جارهکی د قودیکی را بهری خو بدنه خو، نهو موپین سپی بین هییدی هییدی سهر ورپهین ته فه دگرن، نهو ژی چ په یامان ناگه هیننه ته؟ ما ته نه زانییه (پیراتی) نهو میثانی دارگرانه بی نه گهر ل مالهکی دانا ژی دهرناکهفت هتا خودان بهری وی دهرنه کهفت؟

حهسه نى بهصرى جاره كى گازی پیره میړان كر وگوت: گهلى پيران نه گهر گهنم گهشت
 دى چ لى كهن؟ گوتن: دى دورين.. و ل هندهك جحیلان زقرى وگوت: گهلى جحیلان،
 وهندهك جاران نیش گهنمى دكرت وپويچ دكهن بهرى نهو بگههت!
 گاڤا ته ديت عياللى ته مهزن بوو، وبوونه زهلام، بينه بيرا خو كو قانونا ژيانى
 دبیژت: گاڤا كوران جهى بايين خو گرتن دقیت باب كارى باركرنى بكهن.
 ونه گهر نهف قاصدى مرنى ژى تیرا ته نهكهن، بهرى خو بده نيكى دى..

◆ نساخی:

نهرى چ جاران ته مروقتين نساخ نهديتینه ده مى دكهښنه بهر مرنى؟ وته گوډ ل هیڅى
 وخوزيين وان نهبوويه؟
 چ جاران تو ب خو نساخ نهبووى؟
 دا چاوا بت نه گهر نهو نساخیا ته ژى نساخیا مرنى با؟
 بوچى نساخى ته هشيار ناكهن، وهاتنا مرنى يا نيزيك ل بيرا ته نائينت؟
 ده مى خهليفى نه مهوى عهبدلمهلكى كورپى مهروانى كهفتییه بهر مرنى، تهپ
 ب سهرى خو دادن ولومهى خو كر وخوزى راهیلان، وگوت: خوزى رزقى من هند با ههما
 پروژى تیرا من كريا، خوزى من كارى خو كريا طاعهتنى خودى.. هندهكان نهف گوتنا وى
 بو نهبوو حازمى فهگوهاست، وى گوت: همد بو وى خودایى بت یى وه ل وان كرى
 ل ده مى مرنى نهو وى تشتى ل نك مه ههى داخواز بكهن، نه كو نه ل نك مرنى وى
 تشتى داخواز بكهين یى ل نك وان ههى!

چاوا دى مرنى

ل بيرا خو نینهفه؟

مروقتى عهقدار نهوه یى ب دلى ونهزمانى ونهندامین لهشى ههر دهم بيرا خو
 ل مرنى دینته فه؛ دا ژيان وى ژبیرفه نهكهن..

و بیرئینانا مرنی ب دلی ب هندئ دبت هەر گاف ئهو هزرا خو د وی حالی دا بکەت
 یئ ئهو پشتی مرنی دئ کەفتی، ووی سەر و بهرئ قهبر ب سهرئ مروقی دئنت.. ئهو
 چاقین خوشی ب بهرئخودانا ههرامی دیتی، چ لی هاتن؟ ئهو دهست و پینین ب نک
 ههرامی فه چوون، حالی وان چیه؟ ئهو زکی ژ ههرامی تیر بووی، بهژنن بلند، پرچ
 و پهرحه مین بو شهیطانی بووینه دا، ودل یئ هاتینه نیچیرکرن.. قهبری چ ب سهری
 ئینایه؟

د دل دا فان پسیاران ژ خو بکه.. دهمی تو دمینییه ب تنی بیرا خو ل مانا ب تنی
 یا قهبری بینهفه، دهمی ل ته دبت هه شهف بیرا خو ل تارییا قهبری بینهفه، دهمی ترسهکا
 مهزن ب سهر ته دا دئیت بیرا خو ل ترسا مهزنتر یا قهبری بینهفه، دهمی تو دچییه
 وهغهرهکی بیرا خو ل وی وهغهرئ بینهفه یا تو دئ چیبی و تو ژئ نازقربیهفه.. وهؤسا
 ههر جارەکا ته دیت دلئ ته یئ خاڤ دبت هندهک (شهحنئ) بدئ؛ دا جارەکا دی کارئ
 خو ب دورستی بکەت.

وبهحسئ مرنی بلا ههردهم ل سهر ئهزمانئ ته ژئ بت؛ دا تو ژ غافلان نهئیه
 هژمارتن، پیغه مبهه -سلاف لی بن- د گوتهکا خو دا نیشا مه ددهت کو دهمی ئهم
 ب شهف سهرئ خو بو نفسئ ددانین بیژن: (باسمک اللهم أحیا وباسمک اللهم
 أموت) ودهمی ئهم چاقین خو ژ خهوی فهکهین بیژن: (الحمد لله الذي أحیانا بعدما
 أماتنا وإلیه النشور) یهعنی: د گهل ههر ئاقابوونا رۆژهکی ژ ژیبی مه ئهم ب ئهزمانی-
 دئیت بیرا خو ل مرنی بینینهفه، و د گهل ههلاتنا ههر رۆژهکا نوی ژئ؛ چونکی دبت ئهفه
 ئاقابوون یان ههلاتنا دویماهییبی بت ئهم دبیین، وئهم هند خو ببیین ئهم یئ ل دهنگی
 بوقا ئسرافیلی هشیار دبیین.

و ب ئهندامین لهشی ژئ دئیت ئهم بیرا خو ل مرنی بینینه فه، ئهف لهشه ئهوی
 رۆژهکی دئ شاهدی بو ته یان ل سهر ته ددهت، یئ لی هشیار به، ئهفرۆ تهقوایا خودئ
 دی دا بکه، دا سوهای ئهو ژئ تهقوایا خودئ د ته دا بکەت دهمی شاهدی ل سهر
 ته ددهت.. ما نه مخابن بو خوشییا چند دهقیقهیهکا فی لهشی تهر ونازک بهاقیه

ئاگرى، بەرى خۇ بدى تە چ مەطال بۇ خۇ ئامادەكريبە دا قى لەشى پى بپارىزى، سەعدى كورى ئەبوو وەققاصى دەمى كەفتىبە بەر مرنى گۆت: من ب فلان كراسى كفن كەن، ئەو ئەو بوو پى رۇژا شەپرى بەدرى د بەر من، وقاسمى نەقىبى ئەبوو بەكرى وەصىيەت كرسو ب وى كراسى بىتە قەشارتن پى وى تەھەججود پى دكرن، و(سيف الدولة الحمدانى) ھەر جارەكا ژ جىھادى زقريباً ئەو تۇزا دما ب جلكىن وى قە دادقوتا وھل دگرت ھەتا بوويە كۆمەك پاشى لىنەيەك ژى چىكر وەصىيەت كر گاڤا ئەو دمىرت وى لىنا بچوبىك بداننە بن سەرى وى، وەھلاھەددىنى ئەيىوبى دەمى ھاتىبە قەشارتن شىرى وى ژى د گەل وى قەشارت..

من و تە چ كراس بۇ لەشى خۇ ئامادەكريبە د قەبرى دا لەشى مە پى بىتە پاراستن؟

||| بۇچۇ مرنى |||

||| ل بىرا خۇ بىنين؟ |||

۱- دا بارى خۇ گران نەكەين:

چونكى ئەگەر تو بزانى تە رىكەكا دویر ودریژ ویا ب زەحمەت یا ل بەر، تو دى لى گەرىپى ھندى ژ تە بىت بارى خۇ سفق بکەى، وئەو تىشتى تو بزانى كو تول وى رىكى ھەوجە نابىيى تول خۇ ناکەيە بەلا.. ھەر وەسا ل وى جەپى تو دى ژى بارکەى تو تىشتەكى وەسا نادانى پىشتى چوونى دلنى تە ب دويف را بت. ئىكى گۆتە مروڤەكى چاک: ئەز ھەز ژ مرنى ناکەم، وى گۆتى: تە مال ھەيە؟ وى گۆت: بەلى، وى مروڤى چاک گۆتى: مالى خۇ ب خىر بەدە، وبەرى خۇ بەنپىرە، تو دى ھەز كەى بگەھىبە مالى خۇ! بەلى.. ئەگەر تە ل ڤىرى مال وملكەكى زىدە ھەبت تو ھەز ناکەى وى بو ھندەكەين دى بەپىلى، بەلى ئەگەر تو وى بەرى خۇ بەنپىرى، و ل وىرا ھە ملكى بو خۇ پى بکرى، تو دى لەزى كەى دا بگەھىبە مال وملكى خۇ.

۲- دا ده می خو زه عی نه کهین:

هندهک مرۆف چوونه مالا ئیک ژ زانایین پیشیعی وپشتی ده مه کی ماین، گو تنی: نه کو مه تو موژیل کربی، وی گو ت: ب راستی: من قورئان دخواند، ژ بهر هه وه من خواندنا خو هیتلا.. وهنده کین دی زانایه کی دی یی پیشیعیان راوهستاند وگو تی: مه هندهک پسیار یین ههین، وی گو ت: بیژن، وگه لهک درپژ نه کهن؛ چونکی رۆژ خو ل مه ناگرت، وعه مر نازقژ ته شه، ومرن یا ل هیقییا من.. وجاره کی مرۆقه کی گو ته سوفیانی نهوری: تو یی چاوا بی باشی حالئ ته چییه؟ وی گو ت: نه زئ باشم، وهه مهز ناخفتنا زبده ناکهین!

هنده مرۆقین خودئ د حه ر یص بوون ل سه ر ده می خو کو نه وه زه عی نه بت.. ماده م مرن ل هیقییا تهیه، تشتی ب فایده تر بت ده می خو پیئه بیورینه.

۳- دا دلئ مه د ده ر حه قا مرۆقان دا یی صافی بت:

نه ری کهرب و نه قیانی، وحه سویدی و نه یاره تییی، چ بهایی خو ههیه د ناچه را هندهک که سان دا ل ده مه کی نیزیکی دئ ب نه ناخ!؟

گو تنه یووسفی کوری مه سرووری: فلان کهس به حس ته ب خرابی دکهت، نه و گر نژی وگو ت: مه ته لا من ویا وی وه کی مه ته لا وی مرۆقییه یی دبه ن دا سه ری وی ژئشه کهن، زه لامه ک ب ریشه بهر تفکه کی تی وهر کهت، قیجا نه و بیژنه خو: دئ ته بهن کوژن بهر تفک چییه؟ نه ز یی ب نک مرنئ شه دچم و نه ز نزانم کهنگی نه و دئ گه هته من، وهوین یی دبیزن: فلان یی به حسئ ته ب خرابی دکهت؟

۴- دا له زئ د کرنا خیران دا بکهین:

مرۆقی ژ هه مییان خرابتر نه گه ر بینن ل جهه کی بگرن، و بیژنی: پشتی هنده سه عه تین دی دئ ته کوژین، د وی ده می دا نه و دئ چ کهت؟ هوین بیژن: نه و وی ده می ب هندهک موژیلاهییان شه بیورینت؟ ژ بیر نه که نه و مرۆف تو بی.. ل جهه کی تو یی هاتییه ناماده کرن دبیزنی: دنیا، وجه لاده کی ل هیقییا ته دبیزنی: مرن، ل هه ر ده مه کی دبت نه و ده ستئ ته بکینشت، قیجا بوچی تو له زئ د کرنا خیران دا ناکه ی؟

ژ بیر نه که کو

ژفان به حه شته

وبه حه شتا ژفان بو مه پی هاتییه دان نهو تشت لی هه به بی نه چو چاقان دیتی، ونه چو گوهان بهیستی، ونه هاتییه سه هر هزرا چو مرؤفان.. وهی بو وی بی خوشییا به حه شتا به رده وام دده ته ب موژیلاهییا دنیا به کا به روهخت، ودور و مراریین نه ئیتنه به اکرن دده ته ب هندهک خیشه به رکین بی بها، نهو چ عه قله وی هه ی؟

هلسه نگاندهک:

فوضه یلی کورپی عیاضی دیبژت: نه گهر دنیا زپره کی فانی بت، وئاخرهت قافکه کی باقی بت، دقییا مرؤف قافکی بمینت ب پیش زپری نه مینت بیخت، قینجا پا چاوايه و دنیا قافکه کی فانییه، وئاخرهت زپره کی باقییه؟!

یه حیایی کورپی موعا ذی دگوت: یا ره بیی.. ته به حه شت
چیکر وته کافر ژئی بی هیقی کرن، وته ملیاکهت چیکرن
ووان ههوجه بی ب به حه شتی نینه، وته ب خوژی چو
مننهت ب به حه شتی نینه، یا ره بیی پا نهو دی بو کی
بت؟

رېكا به حهشت:

نهری ته به حهشت دقتیت؟

گوهری خو بده پیغه مبهری - سلاف لی بن - نهو دی رېکا وی نیشا ته دوت ..

← گوهدارییا ده یکی:

موعاویه بی سوله می دبیزت: نهز هاتمه نک پیغه مبهری - سلاف لی بن - من گوتهی: نهی پیغه مبهری خودی نهزی هاتیم من دقتیت بو خودی وئاخره تی د گهل ته دهرکه قمه جیهادی، وی گوته من: دهیکا ته یا زیندییه؟ من گوتهی: بهلی، وی گوته: بزقره قهنجییی د گهل بکه، نهز چووم ژ لایی دی قه هاتمه نک، ومن گوته خو دوباره کر، وی ژی گوته خو دوباره کر، نهز چووم و ژ سنگی قه هاتمه نک ومن گوتهی: من دقتیت بو خودی وئاخره تی د گهل ته دهرکه قمه جیهادی، وی گوته: دهیکا ته یا زیندییه؟ من گوتهی: بهلی، وی گوته: ﴿^(۱)﴾ یه عنی: هه ره پییی وی بگره به حهشت یا ل ویری .. مه خسه د: نه گهر ته به حهشت دقتیت، هه ره خو پا قیژه بهر پییی دهیکا خو، وخرمه تا وی بکه، نهوه به حهشتا ته.

← گوهدارییا زه لامي:

حوصه یینی کوری محصنی دبیزت: مه تا من هاته نک پیغه مبهری - سلاف لی بن -، پشتی وی کاری خو گوتهیی، وی گوتهی: تو یا شیکری یی؟ وی گوته: بهلی، پیغه مبهری - سلاف لی بن - گوتهی: تو بو وی یا چاواپی؟ وی گوته: نهز ته خسیرییی د دهر حهقا وی دا ناکه م، نهو تشت تی نه بت یی نهز نه شیم، پیغه مبهری - سلاف لی بن - گوتهی: ﴿فانظري أين أنت منه، فإنها هو جنتك ونارك﴾^(۲) یه عنی: بهری خو بدی کانی تو د گهل وی

(۱) ئین ماجه قی حه دیسی قه دگوتهیزت.

(۲) نه حمه د قی حه دیسی قه دگوتهیزت.

يا چاوايى، چونكى ئەو بەھەشت وئاگرى تەيە.. مەئنا: ئەگەر تو گوھدارييا وي بکەي، ئەو دى بتە ئەگەرا چوونا تە بو بەھەشتى، وئەگەر تو گوھدارييا وي نەكەي، ئەو دى بتە ئەگەرا چوونا تە بو جەھنمى.

◀ پاراستنا ئەزمانى وناموبسى:

سەھلى كورى موعادى دىيىرت: پىغەمبەرى -سلاڭ لى بن- گۆت: ﴿من يضمن لي ما ﴿١﴾ وئەف حەدىسە ژى ھندى دگەھىنت كو ئىك

ژ رىككىن چوونا بەھەشتى ئەو مەرۆڭ ئەزمانى خۆ بپارىزت، وي تىشى پى نەيىرت يى خودى پى خوش نەبت، وناموبسا خۆ ژى بپارىزت، وي كارى نەكەت يى خودى حەرام كرى.

◀ ئەخلاقى باش:

ئەبوو ئومامە دىيىرت: پىغەمبەرى -سلاڭ لى بن- گۆت: ﴿أنا زعيم بيت في ربح الجنة لمن ترك المراء وإن كان محققا، وبيت في وسط الجنة لمن ترك الكذب وإن كان مازحا مت في أعلى الجنة لمن حسن خلقه﴾ ﴿٢﴾ يەئنى: ئەز كەفيل ب خانىيەكى ل بنى بەھەشتى بو وي يى جەدەلى نەكەت ئەگەر خۆ يى حەق ژى بت، و ب خانىيەكى ل نىڭا بەھەشتى بو وي يى درەوى نەكەت ئەگەر خۆ ب يارى قە بت، و ب خانىيەكى ل سەرى بەھەشتى بو وي يى ئەخلاقى وي يى باش بت.

◀ خۆدويركرنا ژ خواستنى:

وكو مەرۆڭى نەفسە كا بلند ھەبت و خۆ رەزىل نەكەت، تەوبانى مەولايى پىغەمبەرى -سلاڭ لى بن- دىيىرت: پىغەمبەرى گۆت: ﴿من يتكفل لي أن لا يسأل شيئا وأنكفل

(١) بوخارى قى حەدىسى قەدگوهيىرت.

(٢) ئەبوو داوود قى حەدىسى قەدگوهيىرت.

﴿ يه‌عنې: كې دې كه‌فاله‌تې ده‌ته من كو تشته‌كې نه‌خوازت، نه‌ز دې كه‌فاله‌تې ب به‌حشتمې ده‌مې؟ شه‌وبانې گوت: نه‌ز نه‌ي پيغه‌مبه‌ري خودې ^(۱). دييژن: قييجا پشتي هنگي خو نه‌گهر شه‌وبان يې سويار با وداري وي ژ ده‌ستي كه‌فتبا، ده‌اته خواري وداري خو رادكر ونه‌دگوته‌ كه‌سي: داري من بده ف من!

◀ راکرنا ئاسته‌نگان ژ ريكا خه‌لكي:

نه‌بوو هورده‌يره دييژت: پيغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- گوت: ﴿ كان على الطريق غصن ^(۲) يه‌عنې: ل سهر ريكي چه‌قي داره‌كي هه‌بوو نه‌خوشي دگه‌هاند هه‌لكي، زه‌لامه‌كي نه‌و لادا، قييجا نه‌و يو به‌حشتمې هاته‌برن.

◀ کرنا نقيژا سپيډي وئيڅاري:

نه‌بوو موسايي شه‌عهرې دييژت: پيغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- گوت: ﴿ ن صلي البردين دخل الجنة ^(۳) يه‌عنې: ههر كه‌سي نقيژا سپيډي وئيڅاري بكه‌ت دې چته به‌حشتمې. وئاشكه‌رايه كول نقيژا سپيډي وئيڅاري ملياكه‌تتين روي وشه‌قي ل مزگه‌فتان كوم دبن..

◀ داخوازكرنا به‌حشتمې سي جارن:

نه‌نه‌سي كورې مالكي دييژت: پيغه‌مبه‌ري -سلاف لي بن- گوت: ﴿ ولا استجار من النار مستجير ثلاث مرات ، : يه‌عنې: ^(۴) زه‌لامه‌كي موسلمان داخوازا به‌حشتمې سي :

(۱) نه‌حمه‌د قي حه‌ديسي شه‌دگوهيژت.

(۲) ئبن ماجه قي حه‌ديسي شه‌دگوهيژت.

(۳) موسلم قي حه‌ديسي شه‌دگوهيژت.

(۴) نه‌حمه‌د قي حه‌ديسي شه‌دگوهيژت.

جاران ژ خودی ناکهت نهگهر بهحشت نهبیژت: یا رهیبی وی بیه بهحشتی، ونینه ئیک سی جاران خو ب خودی ژ ناگری بیاریژت نهگهر ناگر نهبیژت: یا رهیبی وی ژ ناگری بیاریژه.

وهکای عومهیری به:

چاڤ ل عومهیری بکه، نهو بهحشتا ژفان بو ته پی هاتیبهدان ب بهر هندی دکهفت تو لهزی بو بکهی.. ل رۆژا بهدری پیغهمبهری خودی -سلاف لی بن- د ناڤ ههڤالین خو دا رابوو وگوت: رابنه بهحشتهکی فرهیبا وی هندی عهسمانان وعهردیبه، عومهیری کوری حومامی نهنصاری گوت: نهی پیغهمبهری خودی، بهحشتهکا فرهیبا وی هندی عهسمانان وعهردی؟! گوت: بهلی، وی گوت: وهی وهی! نهز ب خودی کهمه نهی پیغهمبهری خودی، لازمه نهز ژ خهلکی وی بم، پیغهمبهری -سلاف لی بن- گوتی: تو ژ خهلکی وی بی.. هنگی هندک قهسپ د دهستی وی دا بوون، ژئی دخوارن، وی بهری خو دا قهسپیت خو وگوت: نهگهر نهز هند بمیمنه ساخ هتا نهز فان قهسپان دخوم، نهو ژیانکا درتزه، پاشی وی نهو قهسپ هاقیتن و ب نک لهشکهری کافران قه چوو وشهر کر هتا هاتیبه کوشتن.

﴿ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ
فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ
عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا
فَعَلُوا فَنجسَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا
لِدُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الدُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوْا عَلَىٰ
مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ مَّغْفِرَةٌ
مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّةٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾ ﴾ (آل عمران: ١٢٢-١٣٦).

به‌دهشت هه‌ر وه‌کێ تو دینێ:

ئه‌گه‌ر ته‌ بقیته‌ بزانی کانی ئه‌و به‌دهشتا ژشان بو مه‌ پێ هاتییه‌دان، یا چاوايه، هه‌ر وه‌کی تو ب چاف دینیی، گوهدارییا فان گۆتتین پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- بکه، چاوا ئه‌و بو مه‌ به‌حس ژئی دکه‌ت:

ئیشییه‌کی به‌دهشتی

﴿من به‌دهشت دیت ومن ده‌ست هاقیته‌ ئیشییه‌کی، ئه‌گه‌ر من ئه‌و دابا هه‌وه هندی دنیا هه‌بت هوین دا ژئی خۆن﴾ بوخاری وموسلم

دارین به‌دهشتی

﴿داره‌ک د به‌دهشتی دا نینه ئه‌گه‌ر قورمی وی ژ زبیری نه‌بت﴾ ترمذی

بیهنا به‌دهشتی

﴿بیهنا وی قویناغا پینجسه‌د سالان دچت﴾ ئبن ماجه

خانییین به‌دهشتی

﴿خانییین به‌دهشتی لینه‌ک ژ زبشییه، ولنه‌ک ژ زبیری، وته‌قنا وی ژ مسکییه، وه‌رکین وی ژ لۆلۆ ویاقووتانه، وئاخا وی ژ زه‌عه‌رانییه، هه‌چییه‌ بچتی دکه‌فته نعمه‌تی وبی هیفی نابت، وه‌ر دمینت ونامرت، جلکین وان نارزن، وجحیلینیا وان پویچ نابت﴾ ئه‌حمه‌د وترمذی

وتشته کی زیدہ

﴿ ئەگەر خەلکی بەحەشتی چوونە بەحەشتی، خودی دئی بیژت: ھەوہ تشتەکی دی دقیت ئەز ل ھەوہ زیدە بکەم؟ ئەو دئی بیژن: ما تە رویین مە سپی نەکرن؟ ما تە ئەم نە ئیناینە بەحەشتی و ئەم ژ ئاگری رزگار کرین؟ ھنگی پەردە دئی ئیتە لادان، ئیچا تشتەک بو وان نەھاتیبە دان ل بەر وان خۆشتقیرتەر ژ بەر ئیخودانا وان بو خودای وان ﴿ موسلم

یا رەبیبی تو مە ژ ئی نەمەتی بی بار نەکەیی.

ل دویمایی:

← فوضەیلی کورئ عیاضی دبیژت:

((ھا.. تە دقیت ل فیردەوسئ ئاکنجی بی، و بیبە جیرانی خودی ل مالا وی د گەل پیغەمبەر و راستگۆ وشەھید و چاکان، باشە ب چ کاری تە کری؟ ب چ شەھوہتا تە ھیتلای؟ ب چ کەربا تە داکری؟ ب چ مرۆفایینییا تە گەھاندی؟ ب چ خەلەتییا برایی خۆ یا تە بو غەفراندی؟ ب کێژ نێزیکتی تە بو خودی ژ خۆ دویرکری؟ ب کێژ دویری تە بو خودی نێزیکتی خۆ کری؟)).

ناڤه روک

پهړ	بابه ت
۵	نهورين هه سەنگا خو ل نک خودئ هه بوو
۹	ل سەر ریتکا گرانبهاییی..
۱۱	خو ژ گونەهین ئاشکەرا وڤه شارتی بده پاش
۲۳	شوکرا وان هه می نعمەتان بکه یین خودئ داینه ته
۳۳	لهزئ ل تویی بکه
۴۲	وهسا خودئ بپه رتسه هەر وهکی ئەو ته دبینت
۵۳	فهقیربیا خو بو وی رابگه هینه
۶۳	حهز ژ پیغه مبهری وی بکه
۷۳	حهز ژ وی بکه
۸۳	لهزئ د کرنا باشییی دا بکه
۹۲	بکه کارئ مرنئ
۱۰۱	ژ بییر نه که کو ژفان بهحه شته